

รายงานการวิจัย

ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือ
เชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่
CULTURAL CAPITAL THAT AFFECT THE CREATIVE ECONOMY
DEVELOPMENT BY COLLABORATIVE POLICY AS MEDIATOR
VARIABLE : A CASE STUDY OF HAT YAI CITY MUNICIPALITY

อาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว

อาจารย์ ดร.ไชยา เกษารัตน์

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
งบประมาณเงินรายได้ (เงินบำรุงการศึกษา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
ได้รับการรับรองตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล
จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

COA No. 022/2568 REC No. 010/68

พ.ศ. 2568

รายงานการวิจัย

ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือ

เชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

CULTURAL CAPITAL THAT AFFECT THE CREATIVE ECONOMY

DEVELOPMENT BY COLLABORATIVE POLICY AS MEDIATOR

VARIABLE : A CASE STUDY OF HAT YAI CITY MUNICIPALITY

อาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว

อาจารย์ ดร.ไชยา เกษารัตน์

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

งบประมาณเงินรายได้ (เงินบำรุงการศึกษา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ได้รับการรับรองตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล

จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

COA No. 022/2568 REC No. 010/68

พ.ศ. 2568

ชื่องานวิจัย	ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือ เชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่
ผู้วิจัย	วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว ไชยา เกษารัตน์
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปี	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่ 2) เพื่อวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน คือ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน บุคลากรภาครัฐของเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน ภาคส่วนเอกชน จำนวน 3 คน ภาคส่วนประชาชน จำนวน 5 คน และ ภาคส่วนองค์กรการกุศล จำนวน 2 คน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขตเลือกตั้ง โดยเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 384 คน การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบช่วงชั้น ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์รายบุคคลร่วมกับการสนทนากลุ่ม และ วิเคราะห์ด้วยการตีความเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.138, p < 0.01$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.558, p < 0.001$) ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และความร่วมมือเชิงนโยบายมีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 34.4 เพราะประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง โดยส่วนใหญ่ดำเนินการผ่านประธานชุมชนเป็นสื่อกลางในการประสานงานโครงการต่าง ๆ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ ผลักดันให้มีตลาด SMEs ผลักดันให้มีการติดตั้งป้าย

บอกเล่าประวัติความเป็นมา รวมทั้งป้ายบอกเส้นทางของเมืองหาดใหญ่ ขับเคลื่อนการพัฒนา ปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ทางศาสนา และผลักดันให้มีอินฟลูเอนเซอร์ในการเป็นบุคคลที่สร้างสรรค์ คอนเทนต์ที่น่าสนใจ 2) ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ส่งผลโดยตรง ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.045$, ns) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมี นัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.555$, $p < 0.001$) ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับ ต้องไม่ได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้ร้อยละ 32.7 เพราะเทศบาลนครหาดใหญ่ใช้ชนบธรรมเนียมและประเพณีทางศาสนาเป็นอัตลักษณ์ ในการจัดงานเทศกาลด้วยความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ถ่ายทอดสู่สาธารณะ และสร้างชื่อเสียงให้ พื้นที่อย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ ผลักดันการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของประเพณีชาว พุทธ ผลักดันการจัดงานย่านพื้นที่หาดใหญ่ไชน่าทาวน์ด้วยการนำเสนอประเพณีวัฒนธรรมของเงินใน ความเป็นพหุวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ ผลักดันให้มีการจัดงานประเพณีสำคัญทางศาสนาอิสลาม การจัดงานเทศกาลต่างๆ ด้วยการเปิดโอกาสให้มีเวทีในการแสดงหนังตะลุง มโนราห์ ว่า จะทำให้มี ความน่าสนใจและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้มากขึ้น และผลักดันการปลูกฝังเยาวชน โดยการนำกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในโรงเรียนในลักษณะของการอบรมหรือจัดโครงการพัฒนา เยาวชน เช่น หนังตะลุง มโนราห์ ว่า

คำสำคัญ : ทุนทางวัฒนธรรม; เศรษฐกิจสร้างสรรค์; ความร่วมมือเชิงนโยบาย; เทศบาลนครหาดใหญ่

Research Title	Cultural Capital that affect the Creative Economy Development by Collaborative Policy as Mediator Variable : A case study of Hat Yai City Municipality.
Researcher	Wisaruta Thongkamkaew Chaiya Kesarat
Faculty	Humanities and Social Sciences
Year	2025

Abstract

This research aims to 1) study the cultural capital knowledge of Hat Yai Municipality. 2) To analyze cultural capital that affects the development of creative economy with collaborative policy as mediator variable : a case study of Hat Yai Municipality. 3) To make policy recommendations for the development of creative economic cities for Hat Yai Municipality. A mixed research method was used, combining quantitative research with qualitative research. The research tools were questionnaires and interviews. Qualitative research sample group, 12 key informants, including 1 Hat Yai Municipality executive, 1 person from the government sector of Hat Yai Municipality, 3 people from the private sector, 5 people from the public sector, and 2 people from the charitable organization sector. The sample group for the quantitative research was the people in the four electoral districts of Hat Yai Municipality, consisting of 384 eligible voters aged 18 years and over. Data collection in quantitative research, data collection methods using questionnaires and statistical analysis using hierarchical regression analysis combined with qualitative research, data collection methods include interviews, individual interviews, group discussions, and analysis using qualitative interpretation.

The research results found that 1) Collaborative policy is an imperfect mediator between tangible cultural capital and creative economy development, where tangible cultural capital has a significant direct effect on creative economy development, the multiple regression coefficient decreased ($\beta_3 = 0.138, p < 0.01$)

and collaborative policy significantly affected creative economy development, with a relationship in the same direction ($\beta_2 = 0.558$, $p < 0.001$), tangible cultural capital and collaborative policy are capable of explaining 34.4 percent of creative economy development because the public still lacks widespread participation, most of the work is carried out through community leaders who act as a medium for coordinating various projects. Policy recommendations include promoting the creation of a SMEs market, promoting the installation of historical signs and road signs in Hat Yai, driven the development and improvement of the landscape of religious sites, and encourage influencers to be individuals who create interesting content.

2) Collaborative policy is a perfect intermediary between intangible cultural capital and creative economy development, as intangible cultural capital does not significantly influence creative economy development directly, the multiple regression coefficient decreased ($\beta_3 = 0.045$, ns) and policy cooperation significantly affected creative economy development, with the same relationship in the same direction ($\beta_2 = 0.555$, $p < 0.001$), intangible cultural capital and collaborative policy are able to explain 32.7 percent of creative economy development because Hat Yai Municipality uses religious customs and traditions as its identity in organizing the festival, in collaboration with various sectors, to convey it to the public and create a sustainable reputation for the area. Policy recommendations include promoting the holding of various Buddhist festivals, promoting the holding of events in the Hat Yai Chinatown area by showcasing Chinese cultural traditions within the multiculturalism of Hat Yai City, promoting the holding of important Islamic religious traditions, organizing festivals by providing a stage for shadow puppetry, Manora, and kite flying will increase interest and lead to more creative economic development, and promoting the cultivation of youth by bringing local wisdom groups into schools in the form of training or organizing youth development projects such as shadow puppetry, Manora, kite flying.

Keywords : Cultural Capital; Creative Economy; Collaborative Policy;

Hat Yai City Municipality.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง ทูนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา งบประมาณเงินรายได้ (เงินบำรุงการศึกษา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และได้รับการรับรองตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช COA No. 022/2568 REC No. 010/68

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวที่ได้ให้กำลังใจในการทำวิจัย จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนาคานต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ อาจารย์ ดร.ปราณี จุลภักดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และ นายปฐมพงศ์ รัตนโกศัย นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ กองเศรษฐกิจวัฒนธรรม กลุ่มวิจัยและประเมินผลเศรษฐกิจวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้บริหารคณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่ กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่ ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่ มโนราห์โจ๊ก ดาวรุ่ง และ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นางสาวณัฐริย จิระพันธุ์ ที่ได้ช่วยเหลือเป็นผู้ช่วยลงพื้นที่วิจัยและดำเนินการจัดการข้อมูลการวิจัย ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ นายกรวิทย์ เพ็ชรชัน และ นางสาวสุกัญญา หมาดเต๊ะ ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยในการออกแบบการจัดทำอินโฟกราฟฟิก

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มูจลินทร์ ผลกล้า และ อาจารย์ ดร.วุฒิวัดน์ อนันต์พุฒิเมธ ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำงานวิจัยเรื่องนี้ ตลอดจนได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และท้ายสุดขอขอบพระคุณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

อาจารย์ ดร.วิศรุตดา ทองแกมแก้ว

อาจารย์ ดร.ไชยา เกษารัตน์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พฤศจิกายน 2568

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๑๑
สารบัญ	๑๒
สารบัญตาราง	๑๓
สารบัญภาพ	๑๔
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตการวิจัย	6
องค์ประกอบของงานวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	9
สมมุติฐานการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม	10
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือเชิงนโยบาย	18
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	57
สมมุติฐานการวิจัย	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
วิธีการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	65
ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	80
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
การสรุปผลการวิจัย	103
การอภิปรายผลการวิจัย	113
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่	117
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	122
บรรณานุกรม	123
บุคลากร	129
ภาคผนวก	130
ภาคผนวก ก การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model	131
ภาคผนวก ข การนำเสนอแผนปฏิบัติการสามปี “ชุมประตุนครหาดใหญ่ไชน่าทาวน์”	142
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	145
ภาคผนวก ง เครื่องมือการวิจัย	149
ภาคผนวก จ เอกสารให้การรับรองโครงการวิจัย ตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล	159
ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	9
ภาพที่ 2.1 รูปแบบของทุนทางวัฒนธรรม	15
ภาพที่ 2.2 ฐานคติความร่วมมือเชิงนโยบายระดับความรู้ในรูปแบบปิรามิด	20
ภาพที่ 2.3 ตัวแบบกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย (Collaborative Policy Modelling)	21
ภาพที่ 2.4 ASEAN Creative Economy Sustainability Framework	31
ภาพที่ 2.5 อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย	36
ภาพที่ 2.6 โครงสร้างองค์กรของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)	37
ภาพที่ 2.7 แผนที่เทศบาลนครหาดใหญ่	45
ภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	57
ภาพที่ 4.1 สรุปผลการทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง	76
ภาพที่ 4.2 สรุปผลการทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง	79
ภาพที่ 4.3 ชุมประตู่เงินทางทิศตะวันออก	81
ภาพที่ 4.4 ชุมประตู่เงินทางทิศตะวันตก	82
ภาพที่ 4.5 วัดฉื่อฉาง	82
ภาพที่ 4.6 วัดมเหยงคณ์ (วัดหาดใหญ่ใน)	83
ภาพที่ 4.7 โรตีย์	83
ภาพที่ 4.8 Muslim Street Food	84
ภาพที่ 4.9 ไก่ทอดหาดใหญ่	84
ภาพที่ 4.10 แต่เตี้ยม	85
ภาพที่ 4.11 ตลาดกิมหยง	86
ภาพที่ 4.12 อาคารซิโนโปรตุกีส สาย1	86
ภาพที่ 4.13 ประเพณีทิ้งกระจาดมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ทุ่งเขี้ยเชียงต้ง)	87
ภาพที่ 4.14 ประเพณีแห่พระสะเดาะเคราะห์มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ทุ่งเขี้ยเชียงต้ง)	88
ภาพที่ 4.15 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น	89
ภาพที่ 4.16 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น	90
ภาพที่ 4.17 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอาหาร	90

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.18 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอาหาร	91
ภาพที่ 4.19 คลองอู่ตะเภา	92
ภาพที่ 4.20 Art Village ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่	94
ภาพที่ 4.21 Art's studio ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่	95
ภาพที่ 5.1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	104
ภาพที่ 5.2 สรุปผลการทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง	107
ภาพที่ 5.3 สรุปผลการทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง	108
ภาพที่ 5.4 Hatyai Creative Economy Model	121

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ได้มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งได้มีผลกระทบกับทุกภาคส่วนและมีผลกระทบกับการพัฒนาการเจริญเติบโตของประเทศ สิการ์ย์ เฟื่องฟูง (2561 : 176) ได้กล่าวว่า นโยบายรัฐที่เอื้อต่อการเติบโตและการลงทุนของกลุ่มทุนใหญ่โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคมได้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแก่สังคม ดังนั้น จึงต้องปฏิรูปความคิดและแนวปฏิบัติทางเศรษฐกิจใหม่โดยการเชื่อมโยงมิติด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับความเป็นธรรมทางสังคม เพราะนอกจากประโยชน์ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปัจจุบันจะไม่ถึงคนจนแล้ว ยังเป็นผลให้คนจนมักแบกรับทางสิ่งแวดล้อมไว้มากกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคมด้วย จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ในปัจจุบันสังคมประเทศทั่วโลกได้ป้องกันความเสี่ยงจากผลกระทบความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ด้วยการนำทุนภายในพื้นที่ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าพัฒนาเศรษฐกิจของเมือง ทั้งการกำหนดเป็นนโยบายต่างๆ ที่ผลักดัน สนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่มาบริหารจัดการผ่านการดำเนินงานของหลายฝ่ายเพื่อพัฒนาตามแนวคิด “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” หรือ “Creative Economy” ซึ่งประเทศไทยได้มีการขับเคลื่อนแนวคิดการพัฒนาประเทศที่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2564 : ออนไลน์) โดยได้มีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) หรือ CEA ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการพัฒนาผู้ประกอบการ สร้างนิเวศและสนับสนุนบุคลากรสร้างสรรค์ ให้เกิดการเชื่อมโยงกับภูมิปัญญา วัฒนธรรม และภาคการผลิตจริง เป็นปัจจัยอันสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565 : ออนไลน์) ด้วยการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์และแผนปฏิบัติการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ พลิกโฉมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สู่การแข่งขันระดับโลก เพิ่มมูลค่าภาคการผลิตและบริการด้วยความสร้างสรรค์ พัฒนาและเพิ่มเมืองสร้างสรรค์ ยกกระต๊อบและเชื่อมโยงปัจจัยสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง โดยแผนดังกล่าวมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ภาพอนาคตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉม

ประเทศไปสู่ “HI-Value and Sustainable Thailand” โดยใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนศักยภาพและพัฒนาประเทศในทุกมิติ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565 : ออนไลน์)

ปรากฏการณ์ขับเคลื่อนประเทศด้วยองค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ทวีวัฒน์ จิตติเวทย์กุล (2565 : ก) ที่พบว่า แนวทางการบริหารจัดการศิลปกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ คือ การบูรณาการการส่งเสริมเชิงวิชาชีพ การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการและการประยุกต์ภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางวัฒนธรรม เป็นแนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ในการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าสำหรับผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม และเช่นเดียวกันในการศึกษาของ ศัชพล จันทเพชร และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560 : 117) ที่มีผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนบ้านชากแง้วซึ่งมาจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ได้ร่วมกันสร้างต้นแบบและต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์จากมรดกศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านชากแง้ว เพื่อรักษาองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายให้คงอยู่ ในขณะเดียวกันได้ส่งเสริมให้ชุมชนนำองค์ความรู้จากมรดกทางศิลปวัฒนธรรมไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดให้มีคุณภาพหรือศักยภาพตามความเหมาะสมต่อเอกลักษณ์ของชุมชน โดยการส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์แก่ชุมชนอันเป็นมรดกภูมิปัญญาให้ท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดฝีมือช่างพื้นถิ่นให้คงอยู่ ได้แก่ โคมไฟเงินเต็งลั้ง อีกทั้ง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรม โดยนำมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบใหม่ เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่อย่างมีคุณค่า และการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม โดยจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่บูรณาการแหล่งวัฒนธรรม มรดกศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ ภาษา วรรณกรรม และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตามเส้นทาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพัฒนาสร้างสรรค์และต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มรายได้ และยังเป็นการเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนจีนโบราณ แต่ทั้งนี้ ในข้อค้นพบจากการศึกษางานวิจัยของ นพพร บุญแก้ว และคณะ (2564 : 109) มีผลการศึกษาที่เป็นข้อสังเกต พบว่า ประเทศไทยมีความรู้มรดกทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการต่อยอดเป็นสินค้าและบริการที่หลากหลาย แต่ยังไม่พบข้อจำกัดในการนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรมจึงควรมานำมาพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้ครอบคลุมทุกด้านด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความเจริญเติบโตของเมือง นอกจากนี้ ได้มีผลการศึกษาของ ภาณุรังษี เตือนไธสง และคณะ (2566 : 345 – 346) เพิ่มเติมว่า พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีประวัติศาสตร์ของพื้นที่อันยาวนาน การก่อสร้างองค์พระธาตุช่อแฮ คือ จุดกำเนิดของการประดิษฐ์วัฒนธรรม การประดิษฐ์ความเชื่อ จารีต การประดิษฐ์ประเพณี และงานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ซึ่งกลายเป็นมรดกที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ได้ส่งผลให้ชุมชนได้รับความสนใจจาก

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนตลอดปี ทำให้มีโอกาสดิบโตอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำมาต่อยอดเป็นกลไกเพิ่มมูลค่าเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ได้ด้วยแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือ การสร้างมูลค่าสินค้า หรือ บริการที่เกิดจากความคิด ภูมิปัญญาของมนุษย์ และทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชน

แนวคิดการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันกับข้อค้นพบจากงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงในหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศไทยล้วนแล้วแต่มีทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ที่สามารถนำมาขับเคลื่อนผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันของภาคส่วนหลาย ๆ ฝ่ายได้ เพื่อพัฒนาการส่งเสริมรายได้การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลาจากแผนพัฒนาจังหวัดสงขลา พ.ศ.2566-2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ.2569) พบว่าอยู่ในภาวะหดตัวภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปี พ.ศ.2565 เศรษฐกิจจังหวัดสงขลาหดตัวร้อยละ 1.6 เทียบกับที่ขยายตัวร้อยละ 2.2 ในปี พ.ศ.2564 เป็นผลจากการหดตัวของทุกภาคการผลิต โดยภาคอุตสาหกรรม หดตัวร้อยละ 3 เป็นผลมาจากสาขาการผลิตอุตสาหกรรม หดตัวร้อยละ 0.8 และสาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน หดตัวร้อยละ 8.9 การผลิตภาคเกษตร หดตัวร้อยละ 0.02 และภาคบริการ หดตัวร้อยละ 1.2 เนื่องจากสาขาการศึกษา หดตัวร้อยละ 3.7 ประกอบกับ สาขากิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ หดตัวร้อยละ 4.2 ในขณะที่สาขาการขนส่งและขายปลีก ซึ่งเป็นสาขาหลักของภาคบริการ ขยายตัวร้อยละ 2.6 ตามการปรับตัวดีขึ้นของการใช้จ่ายภาคครัวเรือน (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดสงขลาแบบบูรณาการ, 2567 : 32) และในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจหดตัวเช่นกัน โดยสภาพเศรษฐกิจจากข้อมูลแผนพัฒนาพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566 - 2570) ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้อธิบายว่า พื้นที่เป็นศูนย์กลางรับส่งสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านที่กระจายไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ในขณะเดียวกันเป็นแหล่งรวมสินค้าทางการเกษตรและส่งออกไปต่างประเทศและเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและมีธุรกิจต่อเนื่องอีกเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะธุรกิจบริการ เช่น โรงแรมและร้านอาหาร เป็นต้น (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2564 : 17) แต่ทั้งนี้ หาดใหญ่ได้มีทุนทางวัฒนธรรมทั้งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ สถานที่ที่เข็วรอบเมืองมีทั้งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ท่ามกลางความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม อาหารในท้องถิ่นซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของเมืองหาดใหญ่ ตลาดชุมชนที่มีชื่อเสียงของเทศบาลนครหาดใหญ่ สถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่นอันแสดงให้เห็นถึงทุนทางวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ และความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตของคนหาดใหญ่ รวมทั้ง ภูมิปัญญาที่โดดเด่นของแต่ละชุมชน เช่น โนราห์ กลองยาว เครื่องเคลือบดินเผา ร่วมสมัย แฟชั่นผ้าปาเต๊ะ ว้าวพื้นบ้าน เป็นต้น (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2567 : ออนไลน์) นอกจากนี้ ในปัจจุบันเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีการตื่นตัวพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์มากขึ้น โดยได้ปรากฏภาพการร่วมบูรณาการศาสตร์และสร้างความร่วมมือกับชุมชนในขอบเขตพื้นที่ใจกลางเมืองหาดใหญ่ ใช้ทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถสร้างจุดขายและสร้าง

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้จากการสะท้อนให้เห็น “วิถีชีวิตอันเป็นมงคลของคนหาดีใหญ่” มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธาของคนหาดีใหญ่ การแสดงศิลปะและวัฒนธรรมบนท้องถนน การออกร้านจำหน่ายอาหารมงคล สินค้ามงคลจากผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และกิจกรรมที่ร่วมกับชุมชนในพื้นที่ ผ่านการร่วมแรง ร่วมใจของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจกับหาดีใหญ่ (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา, 2565 : ออนไลน์) รวมทั้งการมีพื้นที่ในการหล่อหลอมเยาวชนผ่านทุนทางวัฒนธรรมเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนพัฒนาเทศบาลนครหาดีใหญ่ ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้มีคำถามการวิจัย คือ ทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลนครหาดีใหญ่มีองค์ความรู้ในลักษณะใดบ้าง ทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดีใหญ่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากการทำงานด้วยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ได้หรือไม่ อย่างไร และแนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดีใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายควรเป็นอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่เทศบาลนครหาดีใหญ่ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ทูทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่มีองค์ความรู้ในลักษณะใดบ้าง

1.2.2 ทูทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่สามารถส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากการทำงานด้วยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ได้หรือไม่ อย่างไร

1.2.3 แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วย ทูทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาองค์ความรู้ทูทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่

1.3.2 เพื่อวิเคราะห์ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

1.3.3 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ประโยชน์เชิงวิชาการที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1.1 ผลการศึกษาจากงานวิจัยเรื่อง ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ทูทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นที่รู้จักมีชื่อเสียงกว้างขวางมากขึ้น

1.4.1.2 ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่โดยเชื่อมโยงมาจากกระบวนการทำงานความร่วมมือเชิงนโยบาย โดยเป็นองค์ความรู้ที่เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้

1.4.1.3 การเผยแพร่งานวิจัยทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

1.4.2 ประโยชน์เชิงปฏิบัติที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.2.1 ผลการศึกษาสามารถนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโมเดลการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่ได้

1.4.2.2 ผลการวิจัยสามารถคืนข้อมูลให้กับชุมชนได้ในการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่มาจากการศึกษาองค์ความรู้ ทูทางวัฒนธรรมในพื้นที่

เทศบาลนครหาดใหญ่ เชื่อมโยงกระบวนการทำงานในลักษณะความร่วมมือเชิงนโยบายของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่

1.4.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเป็นแนวทางให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่ได้พัฒนาเมืองให้เกิดการพลิกฟื้นทางเศรษฐกิจได้ นำไปสู่การวางแผนกำหนดนโยบายในการพัฒนาเมือง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้พื้นที่ สถานที่ รวมทั้ง สินค้าและบริการ เป็นชุมชนและสังคมสร้างสรรค์ที่มีความโดดเด่น

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามวิธีของ Nastasi and Schensul (2005 อ้างถึงใน ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และ ประสพชัย พสุนนท์, 2559 : 43) จำนวน 12 คน ดังนี้

1. ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
2. บุคลากรภาครัฐของเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
3. ภาคส่วนเอกชน จำนวน 3 คน
4. ภาคส่วนประชาชน จำนวน 5 คน
5. ภาคส่วนองค์กรการกุศล จำนวน 2 คน

การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ทั้ง 4 เขตเลือกตั้ง โดยเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 384 คน

1.5.2 ขอบเขตด้านตัวแปรและเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Throsby, 2001: 46 ; ธนินทร์ บุนนรรณ, 2565 : ออนไลน์)

ตัวแปรกลาง คือ ความร่วมมือเชิงนโยบาย (Peter Bednar, 2013 : 868)

ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Christopherson ; Flew (2004, 2005 อ้างถึงใน พราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช, 2560 : 48 – 50; สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565 : ออนไลน์)

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ปี พ.ศ. 2567 – พ.ศ. 2568

1.6 องค์ประกอบของงานวิจัย

งานวิจัยเล่มนี้ ประกอบไปด้วย 5 บท ได้แก่ บทนำ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

บทที่ 1 นำเสนอความสำคัญและที่มาของปัญหา คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขตการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ กรอบแนวคิดในการทำวิจัย และ สมมุติฐานการวิจัย

บทที่ 2 นำเสนอการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือเชิงนโยบาย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดในการทำวิจัย สมมุติฐานการวิจัย

บทที่ 3 นำเสนอวิธีการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย จริยธรรมการวิจัยในคน การรวบรวมข้อมูลวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 นำเสนอผลการวิจัย โดยผลการวิจัยเชิงปริมาณ นำเสนอผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ระดับทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการวิเคราะห์ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ และการนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผลการวิเคราะห์องค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย

บทที่ 5 นำเสนอการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

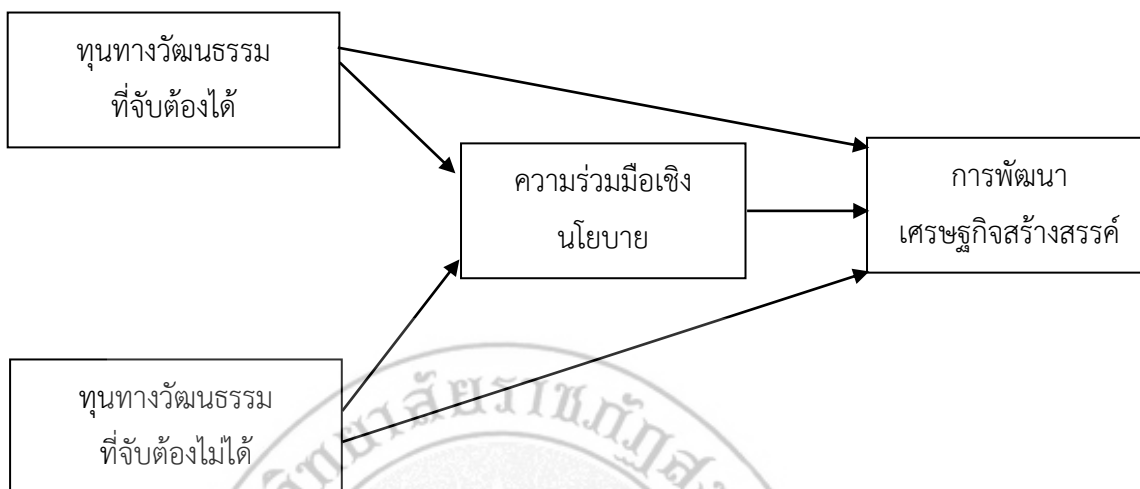
1.7.1 ทุนทางวัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงามที่ประชาชนในพื้นที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาในอดีตคิดค้นทำขึ้นและสืบทอดกันมาด้วยการปฏิบัติ โดยเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ คือ สถานที่หรือวัตถุที่เกิดขึ้นจากฝีมือการประดิษฐ์ คิดค้น การดัดแปลง เป็นสถานที่ที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว

จิตใจ สถานที่สำหรับการอยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์จากประชาชนในเทศบาลนครหาดใหญ่ที่สามารถเห็นและจับต้องได้ อาจเป็นการใช้ประโยชน์เพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งแล้วทิ้งร้างไป หรือใช้ประโยชน์สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้ง สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปกรรมของท้องถิ่น และสถานที่แหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้แก่ โบราณสถาน สถาปัตยกรรม มรดกทางวัฒนธรรม อาหารพื้นถิ่น และผลงานศิลปะแขนงต่างๆ เช่น ภาพวาด หัตถกรรม ดนตรี ภาพยนตร์และวรรณกรรม และ ทูนาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือ ความคิด ความรู้ ความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี ขนบธรรมเนียม แบบแผน ข้อปฏิบัติในกลุ่มสังคมหรือชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ โดยได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นแต่จะสัมผัสได้ทางประสาทสัมผัสอื่นๆ แสดงออกในรูปแบบของการปฏิบัติ รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของเทศบาลนครหาดใหญ่

1.7.2 ความร่วมมือเชิงนโยบาย หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในการสนับสนุนการนำองค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์อันสะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชนและท้องถิ่นในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่มาพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองทั้งในเชิงพื้นที่และสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ โดยการเริ่มต้นนโยบาย มีการเริ่มต้นรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการออกแบบนโยบาย การพัฒนาสถานการณ์ การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลนครหาดใหญ่ การออกแบบแนวคิดการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ การเขียนโครงการ การเข้าร่วมโครงการ และ บทบาทในการประเมินผลโครงการต่างๆ

1.7.3 การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึง การพัฒนารูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเทศบาลนครหาดใหญ่โดยคำนึงถึงความรู้ด้านทรัพย์สินปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และความยั่งยืน ด้วยวิธีการมองหา “ทุนจากภายใน” ของพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ที่มีอยู่แล้วเพื่อนำมาซึ่งการต่อยอดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่า “พื้นที่” หรือ “สถานที่” เป็นฐานมีลักษณะที่มุ่งเน้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงเข้ากับงานทางการบริการหรือการเป็นแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นและชุมชนสร้างสรรค์ที่มี “สินค้าและบริการ” เป็นฐาน ที่เป็นการสร้างมูลค่าของสินค้าและบริการที่มีในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้แก่ อาชีพอาชีพสร้างสรรค์ เช่น การโฆษณา สถาปัตยกรรม งานฝีมือและหัตถกรรม การออกแบบ ซอฟต์แวร์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ และ การถ่ายภาพ การพิมพ์ พิพิธภัณฑสถาน แกลเลอรี และห้องสมุด ดนตรี ศิลปะการแสดง และทัศนศิลป์

1.8 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย เรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

1.9 สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

สมมุติฐานที่ 2 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวม ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยลำดับเนื้อหาดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือเชิงนโยบาย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.3.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนคร

หาดใหญ่

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

2.6 สมมุติฐานการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม

2.1.1 ความหมายของทุนทางวัฒนธรรม

การนิยามแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมาย อธิบายไว้ดังนี้

ทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital) หมายถึง สิ่งที่คุณค่าได้รับจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมอันกลายเป็นคุณสมบัติติดตัว ที่เอื้อให้คุณสามารถนำไปเพิ่มพูนมูลค่าของตนได้ ทั้งนี้มักเป็นสิ่งที่หลอมละลายอยู่ในตัวของบุคคล และแสดงออกผ่านทางพฤติกรรม เช่น ความรู้ ธรรมเนียม กิริยามารยาท นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึง ทรัพย์สินต่างๆ ที่มีคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่เชิงเศรษฐกิจแต่สามารถมีมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจได้ เช่น งานศิลปะ หนังสือ เอกสารรับรองทางวิชาการ (Pierre Bourdieu แปลโดย ชนิตา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550 อ้างถึงใน ณิชชา ศิริรัตนธรร, 2561 : 1585) นอกจากนี้ ได้มีนักวิชาการขยายความนิยามของทุนทางวัฒนธรรม ไว้ว่าเป็นคำที่เกิดจากคำว่า “ทุน” และ “วัฒนธรรม” ซึ่งคำว่า “ทุน” (Capital) จะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรหรือสินทรัพย์ ซึ่งมักจะอ้างถึงเฉพาะคุณค่าในทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรต่าง ๆ ที่บุคคลหรือองค์กรเป็นเจ้าของ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2552 อ้างถึงใน ดารณี พลอยจัน, 2559 : 8) ส่วนคำว่า “วัฒนธรรม” (Culture) มีความหมายโดยรวมถึง วิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อ

นำไปช่วยพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ในสังคม นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีการแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถีแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต และ Throsby (2001 อ้างถึงใน ณัฐชา ลีปัญญาพร, 2563 : 5-6) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า สิ่งที่เป็นทุนทางวัฒนธรรม ได้แก่ ทรัพย์สินที่มีมูลค่าในทางวัฒนธรรม (an asset embodying cultural value) ซึ่งทรัพย์สินที่กล่าวนี้อาจจับต้องได้หรือไม่สามารถจับต้องได้ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้อาจอยู่ในรูปแบบของสิ่งก่อสร้าง สถานที่ ประติมากรรม เป็นต้น ส่วนทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ อาจอยู่ในรูปแบบของแนวคิด ความเชื่อ ประเพณี การปฏิบัติ เป็นต้น Chris Drew (2023 : Online) ได้ให้ความหมายว่า ทุนทางวัฒนธรรม หมายถึง วัฒนธรรมที่ประกอบด้วยศิลปะ สถาปัตยกรรม ดนตรี วรรณกรรม การแต่งกาย ประเพณี ความรู้ พิธีกรรม และความมั่งคั่งที่จับต้องไม่ได้อื่นๆ ของสังคมที่สะสมมานานหลายศตวรรษในทุกสังคม องค์ประกอบบางประการของวัฒนธรรมจะเต็มไปด้วยศักดิ์ศรีมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความเชี่ยวชาญ มูลค่า เป็นต้น นอกจากนี้ ทุนทางวัฒนธรรม ยังมีความหมายถึง วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ถือเป็นทุนทางสังคมอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้เกิดการรวมตัวกันของชุมชน ผ่านการตระหนักถึงความสำคัญของจิตวิญญาณชุมชน การสืบสานวัฒนธรรมและประเพณี จนเป็นเครือข่าย หรือกลุ่มในชุมชนที่จะนำไปสู่การทำการกิจกรรมการพัฒนาอื่นตามมา ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน (อนันต์ คติยะจันทร์ และคณะ, 2564 อ้างถึงใน นิตยา โพธิ์นอก และ อินทอร แสงอรุณ, 2566 : 7) และ อรุณี ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ (2554 อ้างถึงใน ดุณฑ์ ชมชื่น, 2555 : 12) กล่าวว่า ทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital) หมายถึง ผลผลิตทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ได้แก่ โบราณสถาน มรดกทางวัฒนธรรม และผลงานศิลปะแขนงต่างๆ เช่น ภาพวาด ทัศนกรรม ดนตรีภาพยนตร์และวรรณกรรม เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่วัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ ในขณะที่ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี จารีต วิถีชีวิต ความเชื่อ และ แนวทางปฏิบัติ เป็นต้น

ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรม จึงหมายถึง กระบวนการหล่อหลอมทางสังคมจนกลายเป็นสมบัติที่มีคุณค่า โดยเป็นทั้งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่ง ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้เป็นสิ่งที่วัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ ได้แก่ สิ่งก่อสร้าง สถาปัตยกรรม โบราณสถาน สถานที่ ประติมากรรม ในส่วนทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ วิถีการดำเนินชีวิต แนวคิด ประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรม จารีต แนวปฏิบัติ เป็นต้น

2.1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของทุนทางวัฒนธรรม

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว และคณะ (2554 อ้างถึงใน กัญญารัตน์ แก้วกมล และคณะ, 2564 : 78) ได้สรุปทุนทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถนำทุนทางวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ หรือสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการเพื่อให้เป็นจุดขายได้ โดยใช้แนวความคิดการสร้างสรรค์คุณค่า รวมถึงการสร้างตราสัญลักษณ์สินค้า เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและบริการ เช่น การออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์ โดยเฉพาะงานฝีมือและ ของที่ระลึกต่าง ๆ การพัฒนาสถานที่ทางวัฒนธรรมเป็นแหล่งเรียนรู้ สถานที่ท่องเที่ยวและการนำวัฒนธรรมมาใช้ในการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2. ด้านการพัฒนาสังคม สามารถนำทุนทางวัฒนธรรมเรื่องระบบคุณค่า ค่านิยม ความเชื่อ จารีตประเพณีที่ดีงาม เช่น ระบบเครือญาติ การมีจิตสำนึกสาธารณะ การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มาสร้างแบบแผนปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม และมีการถ่ายทอดความรู้ควบคู่กับการฝึกปฏิบัติในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนาชุมชนต่อไป

3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถนำทุนทางวัฒนธรรม ที่เป็นขนบธรรมเนียม จารีต และประเพณีดั้งเดิม รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเดิมหรือ มีความสมบูรณ์ได้มากขึ้น เช่น การปลูกป่า การบวชป่า การเลี้ยงศาลปู่ตา การทำฝายต้นน้ำ และประเพณีสืบชะตาแม่น้ำ เป็นต้น

และกล่าวเพิ่มเติมได้ว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว และคณะ, 2554 อ้างถึงใน กัญญารัตน์ แก้วกมล และคณะ, 2564 : 78 – 79) ดังนี้

1. ประโยชน์ทางตรงของทุนทางวัฒนธรรม

1.1 ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สินค้าและบริการของท้องถิ่น เป็นสินค้าและบริการ ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร และมีมูลค่าเพิ่มในตัวเอง

1.2 ทำให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคมในท้องถิ่นของตนเอง ผ่านการนำค่านิยม จารีต วัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิมในท้องถิ่นมาใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้มีบรรทัดฐานทางสังคม ไปในทิศทางที่สังคมต้องการ

1.3 ทำให้เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ผ่านการใช้วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลรักษาป่าไม้และแหล่งน้ำภายในชุมชน นอกจากจะมีแนวทางการปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมแล้วยังผูกติดกับความเชื่อที่ช่วยสร้างความศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย จะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

1.4 ทำให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชน ผ่าน การเลือกหาทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้ ตำนาน ความเชื่อ และ ผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่น มาเชื่อมโยงเข้าหากันเป็นเรื่องราว แล้วสร้างเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมภายในชุมชน

1.5 ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชน โดยใช้ทุนทาง วัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชน และแก้ปัญหาชุมชนที่ยั่งยืน

2. ประโยชน์ทางอ้อมของทุนทางวัฒนธรรม

2.1 เกิดการรวบรวมและถ่ายทอดองค์ความรู้ของท้องถิ่น ผ่าน การศึกษาและนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชน

2.2 กิจกรรมการพัฒนาชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม ทำให้เกิด การมีส่วนร่วมของคน ในชุมชน จะนำไปสู่ความรักความสามัคคีในหมู่คณะ

2.3 การนำทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะสะท้อนถึง เอกลักษณะพิเศษของแต่ละท้องถิ่น จะนำไปสู่การเกิดความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจใน ท้องถิ่นของตน

2.4 หากชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ มีความพร้อม สามารถนำองค์ ความรู้ของท้องถิ่น ที่ได้จากการพัฒนาชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม มาประยุกต์ใช้ในการจัด การศึกษาให้แก่บุตรหลาน ผ่านหลักสูตรสถานศึกษาได้ เป็นการปลูกฝังและถ่ายทอดความรู้ของ ท้องถิ่นที่สำคัญทางหนึ่ง

2.5 หากชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ มีความพร้อม สามารถนำองค์ ความรู้ของท้องถิ่น ที่ได้จากการพัฒนาชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมมารวบรวมเก็บไว้ที่เดียวกันใน รูปแบบต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ชุมชน พิพิธภัณฑ์ชุมชน หรืออุทยานการเรียนรู้ของ ชุมชน เป็นต้น เป็นการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ของท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง

ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรม มีประโยชน์ทั้งในทางการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม รวมทั้ง การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการพัฒนาการสร้างสรรค์สินค้าและท้องถิ่น รวมทั้งการบริการ ให้ชุมชนมีการเพิ่มมูลค่าในตัวเอง อีกทั้งก่อให้เกิดความยั่งยืนและการแก้ปัญหา ชุมชน และเป็นการรวบรวม ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชนก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของ ท้องถิ่นได้

2.1.3 รูปแบบของทุนทางวัฒนธรรม

2.1.3.1 แนวคิดของ Pierre Bourdieu (1984,1986,2018 cited in Grace Ramsey,2024 : Online) ได้แบ่งรูปแบบของทุนทางวัฒนธรรมเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ทุนทางวัฒนธรรมขั้นเป็นรูปเป็นร่าง (Cultural Capital in an Embodied State)

ทุนวัฒนธรรมในประเภทที่เป็นรูปเป็นร่าง คือ ความรู้ ทักษะ และแม้กระทั่งรสนิยมที่ได้รับจากสถานะทางสังคมนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ที่ช่วยให้ผู้คนสามารถรักษาจุดยืนทางสังคมโดยปฏิบัติตามความคาดหวังทางวัฒนธรรม ได้แก่ การรู้ถึงความเหมาะสมกาลเทศะเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น พฤติกรรม มารยาท ระหว่างครอบครัว เพื่อน เป็นต้น

2. ทุนทางวัฒนธรรมขั้นเป็นชิ้นเป็นอัน (Cultural Capital in an Objectified State)

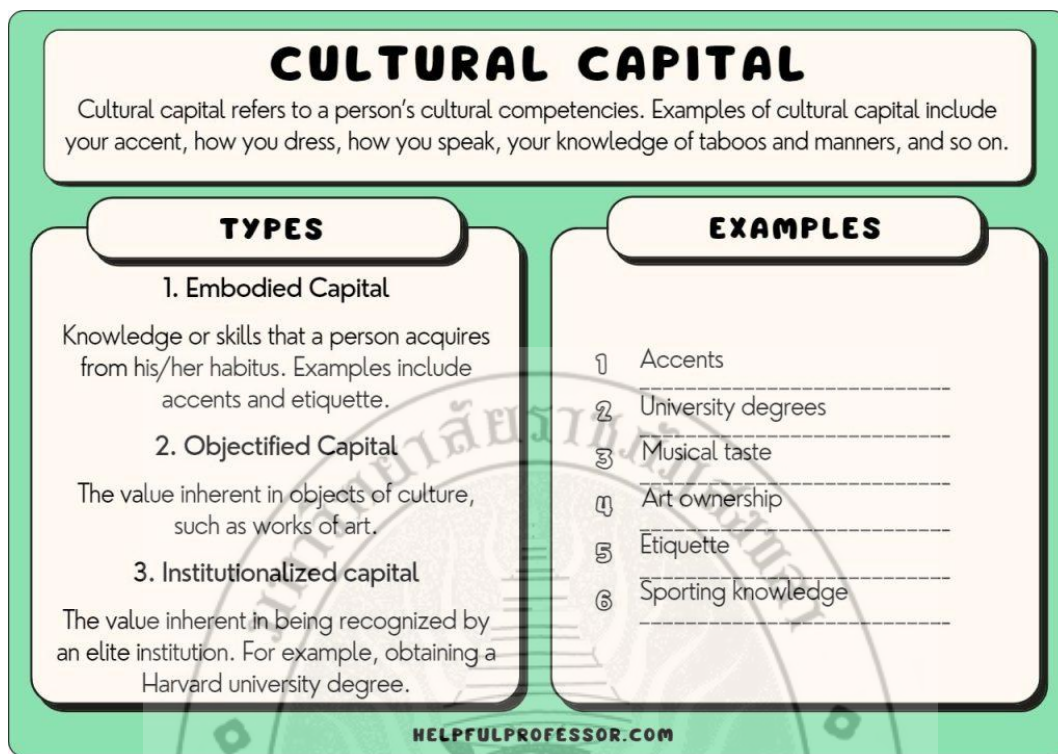
ทุนวัฒนธรรมประเภทนี้เป็นลักษณะทุนวัฒนธรรมทางวัตถุ ภายภาคที่สามารถเป็นเจ้าของได้ เช่น หนังสือ งานศิลปะ หรือสิ่งประดิษฐ์ทางประวัติศาสตร์ วัตถุเหล่านี้มีความสำคัญทางวัฒนธรรมหรือสัญลักษณ์ และการสื่อสารบางอย่างเกี่ยวกับสถานะทางสังคมของเจ้าของ เช่น ชายผู้มั่งคั่งซึ่งมีหนังสือหายากสะสมมากมายสามารถแสดงความรู้ถึงความฉลาดและความสามารถเกี่ยวกับตนเองด้วยการเป็นเจ้าของสิ่งของเหล่านี้

3. ทุนทางวัฒนธรรมขั้นเป็นสถาบัน (Cultural Capital in an Institutionalized State)

ทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นสถาบันคือการยอมรับอย่างเป็นทางการจากสถาบันว่าบุคคลมีทรัพย์สินบางอย่าง โดยปกติจะอยู่ในรูปแบบของปริญญาหรือหนังสือรับรองทุนทางสังคมนี้นี้ทำให้บุคคลที่มีทุนดังกล่าวสามารถโอนทุนทางวัฒนธรรมของตนไปเป็นทรัพย์สินทางเศรษฐกิจได้โดยตรงช่วยให้บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาสามารถเข้าถึงงานที่มีรายได้สูงกว่าและมีแวดวงวิชาชีพและสังคมชั้นยอดมากกว่าที่พวกเขาสามารถเข้าถึงได้

ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรม จึงแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ ทุนทางวัฒนธรรมขั้นเป็นรูปเป็นร่าง ที่หมายรวมถึง ความรู้ ทักษะ และแม้กระทั่งรสนิยมที่ได้รับจากสถานะทางสังคมนั้นๆ ที่แสดงออกถึงความเหมาะสม กาลเทศะในสถานการณ์ต่าง ๆ และ ทุนทางวัฒนธรรมขั้นเป็นชิ้นเป็นอัน ที่มีลักษณะทางกายภาพ หนังสือ งานศิลปะ หรือสิ่งประดิษฐ์ทางประวัติศาสตร์ อีกทั้ง ทุนทางวัฒนธรรมขั้นเป็นสถาบัน โดยเป็นการยอมรับอย่างเป็นทางการจากสถาบันว่าบุคคลมีทรัพย์สินบางอย่าง เช่น ใบรับรองใบปริญญา ซึ่งรูปแบบนี้ทำให้บุคคลที่มีทุนทางวัฒนธรรมในขั้นเป็นสถาบัน จะเกิดประโยชน์ที่ช่วยสามารถเข้าถึงงานที่มีรายได้สูงกว่าได้และนำไปใช้ประโยชน์ในแวดวงวิชาชีพและสังคมเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นได้

จากรูปแบบทุนทางวัฒนธรรมทั้ง 3 ประเภท สรุปดังภาพที่ 2.1 ดังข้างล่าง

ภาพที่ 2.1 รูปแบบของทุนทางวัฒนธรรม

ที่มา : Chris Drew (2023 : Online)

2.1.3.2 ทุนทางวัฒนธรรมในรูปแบบมรดกทางวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรมในรูปแบบมรดกทางวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ Throsby (2001: 46) และ ชนนันท์ บุนนวรรณา (2565 : ออนไลน์)

1. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ มรดกทางวัฒนธรรม และผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ทัศนกรรม ดนตรีภาพยนตร์และวรรณกรรม เป็นต้น โดยเป็นสถานที่หรือวัตถุที่เกิดขึ้นจากฝีมือการประดิษฐ์ คิดค้น การดัดแปลง การอยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์จากมนุษย์ สามารถเห็นและจับต้องได้ อาจเป็นการใช้ประโยชน์เพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งแล้วทิ้งร้างไป หรือใช้ประโยชน์สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน มรดกทางวัฒนธรรมประเภทนี้ ได้แก่

1) โบราณสถาน คือ สิ่งก่อสร้างที่อยู่ติดที่ เคลื่อนย้ายไม่ได้ เช่น เนินดินที่มีหลักฐานเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ถ้าหรือเพิงผาที่มนุษย์เคยใช้สอยในอดีต บางประเภทยังมีการใช้ประโยชน์สืบต่อกันมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เช่น วัด สิม (โบสถ์) วิหาร กำแพงแก้ว มัสยิด สุสานมุสลิม (กุโบร์) ศาลเจ้า จีน พระราชวัง ปราสาท บ้านโบราณ ป้อมปราการ

ค่าย คุณ คลอง สระน้ำ บ่อน้ำ เมืองโบราณ แหล่งโบราณคดี หิน แหล่งตัดหิน แหล่งเรือจม รอยพระพุทธรูป
บาท เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงที่ดินซึ่งมีตำนานสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ เช่น ค่ายโพธิ์
สามต้น (โบราณสถานและแหล่งประวัติศาสตร์ ประเภท ค่ายทัพโบราณสมัยอยุธยา พ.ศ. 2309 ตั้งอยู่
ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ค่ายบางระจัน (จังหวัดสิงห์บุรี) ทุ่งสัมฤทธิ์ (สมรภูมิแห่งวีรกรรม
ของท้าวสุรนารี ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา) ตัวอย่างเช่น แหล่งโบราณคดีประเภทแหล่ง
ภาพเขียนสี เขาจันทร์งาม อำเภอสิเกา จังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วย รูปบุคคลเพศชาย สุนัข
อาวุธคล้ายธนู ฯลฯ จุดประสงค์ในการเขียนภาพเป็นได้ทั้งเพื่อการประกอบพิธีกรรม การบอกเล่า
เรื่องราวในชีวิตประจำวัน หรือ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นที่ไม่อาจทราบได้

2) **โบราณวัตถุ** คือ สิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นตาม
ธรรมชาติซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น เครื่องมือหิน เครื่องประดับ (เช่น กำไลสำริด ลูกปัดหิน
ลูกปัดแก้ว กำไล แหวนจากกระดูกเต่า เปลือกหอย งาช้าง) เครื่องมือเหล็ก (เครื่องเครื่องใช้ อาวุธ)
เครื่องปั้นดินเผา (เนื้อดินธรรมดา เนื้อแกร่ง เครื่องเคลือบ) รูปเคารพทางศาสนา (พระพุทธรูป พระ
พิมพ์ เทวรูป) หนังสือโบราณ (เช่น หนังสือสมุดไทย (สมุดข่อย) หนังสือขุนขาวขุนดา) ศิลจารึก
ใบเสมา ระฆังหิน ตัวหนังสือใหญ่ ตัวหนังสือตะลุง เครื่องดนตรี อิฐ หิน ศิลาลง กระจุกมนุษย์โบราณ
ซึ่งรวมถึงชิ้นส่วนที่เคยติดหรือเป็นส่วนหนึ่งของอาคารโบราณสถานแต่ได้หลุดออกมาแล้ว เช่น
ทับหลัง ปราสาทจำลอง กลีบขนุน เสากรอบประตู ซึ่งเป็นส่วนประกอบของปราสาทเขมร ฯลฯ

3) **ศิลปวัตถุ** คือ สิ่งที่ทำขึ้นด้วยฝีมืออย่างประณีตและ
มีคุณค่าสูงในทางศิลปะ เช่น งานศิลปาชีพ ผลงานของศิลปินชั้นครู ฯลฯ

4) **งานจิตรกรรม** คือ ผลงานที่ปรากฏอยู่ในโบราณสถาน
เช่น ภาพเขียนตามถ้ำและเพิงผาจิตรกรรมฝาผนังตามโบสถ์ วิหาร หอระฆัง หอไตร เจดีย์ ปราสาท
ศาลา และผลงานที่ปรากฏอยู่ในงานศิลปวัตถุ ทั้งในหนังสือสมุดไทย (สมุดข่อย) เช่น สมุดภาพไตรภูมิ
พระมาลัย ตำราพิชัยสงคราม ตำราโหราศาสตร์ ตำรา แพทย์แผนโบราณ ตำราคชลักษณ์ ตำราดู
ลักษณะสุนัข แมว นก ฯลฯ ผลงานที่เขียนลงบนผืนผ้า ได้แก่ ผ้าพระบฏ (ผืนผ้าที่เขียนรูป
พระพุทธรูปเจ้าหรือเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธรูป) เป็นต้น รวมถึงเทคนิค
การเขียนลายรดน้ำตามผลงานบนบานประตู หน้าต่าง และตู้พระธรรม

5) **งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน** คือ การใช้วัสดุในท้องถิ่น
มาประดิษฐ์เป็นงานศิลปกรรมด้วยฝีมือคนในชุมชน เช่น การทำเครื่องมือ เครื่องใช้ การทอผ้า
พื้นเมือง ซึ่งใช้วัสดุในท้องถิ่น และผลิตโดยชาวบ้าน คำนี้ถึงประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันเป็น
สำคัญ

2. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความคิด ความรู้ ความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี ขนบธรรมเนียม แบบแผน ข้อปฏิบัติในกลุ่มสังคมหรือชุมชน ได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นแต่จะสัมผัสได้ทางประสาทสัมผัสอื่น ๆ แสดงออกในรูปแบบของการปฏิบัติ ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนา การพูดหรือสื่อภาษา การเขียนหรือจารึก การร้อง-เล่นดนตรีเป็นสื่อทำนองออกมาเป็นเสียง ฯลฯ ซึ่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมประเภทนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1) ขนบธรรมเนียมประเพณี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

ก.ประเพณีเฉพาะบุคคล ได้แก่ การเกิด การโกนจุก การหมั้น การแต่งงาน การตาย การบวช การขึ้นบ้านใหม่ การทำบุญอายุ-สะเดาะเคราะห์ การเสียผี

ข.ประเพณีส่วนรวม ได้แก่ ประเพณีทางศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาพุทธมีประเพณีทำบุญเข้าพรรษา-ออกพรรษา ทอดกฐิน ประเพณีตรุษ-สงกรานต์ สารทลอยกระทง ประเพณีอื่น ๆ ตามเทศกาล เช่น ประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ

2) ภาษาและวรรณกรรม ภาษาเป็นมรดกทาง

ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเครื่องมือในการสื่อความรู้ความเข้าใจในสังคมมนุษย์ มรดกทางภาษาในประเทศไทยที่ยังหลงเหลือทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ภาษาเขียนพบหลักฐานอยู่ในจารึก คัมภีร์ใบลาน คัมภีร์อัลกุรอาน หนังสือสมุดไทย (สมุดข่อย) ใช้อักษรแบบต่าง ๆ เช่น อักษรไทย อักษรขอม อักษร เทวนาครี อักษรมอญโบราณ และอักษรอาหรับ ฯลฯ ภาษาที่ใช้มีทั้งภาษาไทย บาลี สันสกฤต เขมร มอญ นอกจากนี้ยังปรากฏในรูปแบบของวรรณกรรม นิทานพงศาวดาร บทประพันธ์ร้อยกรองต่าง ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ได้แก่ กาพย์เห่เรือ พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา และอื่นๆ ภาษาพูดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอีกแขนงหนึ่ง ซึ่งแสดงออกถึงความเป็นกลุ่มภาค หรือเป็นท้องถิ่นแตกต่างกันออกไปในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ คนในหมู่บ้านหรือถิ่นนั้นจะพูดภาษาเดียวกัน เช่น ลักษณะภาษาพูดแบบท้องถิ่นภาคใต้ มีลักษณะพูดเร็วเร็วใช้ คำห้วนสั้น น้ำเสียงสูงต่ำชัดเจน มรดกตกทอดทางภาษามักปรากฏร่วมกับเอกสารตัวเขียนและเสียงพูดหรือการขับร้อง มีทั้งที่เป็นคำธรรมดาทั่ว ๆ ไปที่เรียกว่า วรรณกรรม เนื้อเรื่องที่พบ ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน ตำนานเมือง เพลงพื้นบ้าน ซึ่งมักถ่ายทอดโดยการเล่าการร้อง หรือขับเสภา รวมทั้ง การบันทึกไว้เป็นตัวอักษรในเอกสารโบราณประเภทต่าง ๆ เช่น จารึก หนังสือ สมุดไทย (สมุดข่อย) เป็นต้น

3) มรดกทางศิลปวัฒนธรรมประเภทสร้างความบันเทิง

ในแก่ชุมชน บ้าน หรือ ในหมู่บ้าน ศิลปะการแสดงของไทยที่เป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณ เช่น การละเล่นเพลงพื้นบ้าน เพลงอีแซว เพลงเหย่ย เพลงปรบไก่ เพลงเกี่ยวข้าว โนราห์ หนังตะลุง

รองเง็ง ลิเกฮูลู ฟ้อนเล็บ ฟ้อนผิมด ลิเก โขน กระบี่ กระบอง หุ่นกระบोक หนังใหญ่ ลำตัด หมอลำ โปงลาง ฯลฯ ในการแสดงต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมีดนตรีและการขับร้องประกอบเพื่อความสนุกสนาน

กล่าวได้ว่า ทูทางวัฒนธรรม คือ แกนกลางของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะทุนทางวัฒนธรรม คือ มรดกภูมิปัญญาของวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งแบ่งตามรูปธรรมและนามธรรมออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible) และ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) ซึ่งกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม (กัลยาณมิตร นรรัตน์พุทธิ, 2562 : ออนไลน์) ได้กำหนดไว้มี 6 สาขา ได้แก่ 1) ภาษา และวรรณกรรมพื้นบ้าน 2) ศิลปะการแสดง 3) แนวทางปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล 4) งานช่างฝีมือดั้งเดิม 5) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และ 6) กีฬา ภูมิปัญญาไทย ด้วยเหตุนี้ ทุนทางวัฒนธรรมทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก วัฒนธรรมเป็นต้นน้ำของห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเราสามารถนำทุนวัฒนธรรม เช่น เรื่องราว (Story) และเนื้อหา (Content) ของวัฒนธรรม มาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของตน หรือใช้ทุนทางวัฒนธรรมสร้างความแตกต่างหรือจุดขายให้กับสินค้า เกิดเป็นสินค้าวัฒนธรรมและทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นแก่สินค้าและบริการ

ด้วยเหตุนี้ ในงานวิจัยเรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยได้นิยามตัวแปรทุนทางวัฒนธรรมในความหมายมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึง ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อนำมาศึกษาวิจัย

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือเชิงนโยบาย

2.2.1 ความหมายของความร่วมมือเชิงนโยบาย

จุดเริ่มต้นของความร่วมมือเชิงนโยบายมาจากแนวคิดความร่วมมือ โดยความร่วมมือเป็นกระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่ม และองค์กรในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน การเริ่มต้นในการสร้างความร่วมมือขึ้นเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การเผชิญปัญหาพร้อมกัน การแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมุ่งหวังในผลลัพธ์ร่วมกัน เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นตัวกำหนดโครงการและนโยบายต่าง ๆ (ศรเนตร อารีโสภณพิเชษฐ, 2551 อ้างถึงใน สุพรรณา ประกอบผล และคณะ, 2561 : ออนไลน์) กล่าวได้ว่า การที่จะกำหนดโครงการและนโยบายต่าง ๆ ได้นั้น การขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือเชิงนโยบาย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดผลที่สำเร็จตามมาได้ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายของความร่วมมือเชิงนโยบาย ไว้ดังนี้

Booher, David E. and Innes, Judith E. (2003 : 24-25) ได้อธิบายว่า ความร่วมมือเชิงนโยบาย หมายถึง การเพิ่มขีดความสามารถที่ต้องอาศัยความพยายามในการกระทำร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การได้ตรง ด้วยการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีกลไกการทำงานร่วมกันเพื่อผลลัพธ์ในงานต่าง ๆ โดยมีแบบจำลอง (Model) ที่แสดงให้เห็นถึงการสร้างผลลัพธ์และเกณฑ์ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมจากการทำงานร่วมกันอันก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่จับต้องได้ เช่น ข้อตกลงหรือการกระทำ การวางแผน การออกแบบ การดำเนินการ มีเกณฑ์ในการประเมินการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพของการปรับตัวเพื่อความเข้าใจในการทำงานร่วมกันต่อการสามารถสร้างศักยภาพของชุมชนและสังคมได้ นอกจากนี้ Innes and Connick (1999 cited in Booher, David E. and Innes, Judith E. , 2003 : 34) ได้มีคำนิยามเพิ่มเติมว่า ความร่วมมือเชิงนโยบาย หมายถึง การทดลองความร่วมมือระหว่างรัฐที่มีกระบวนการมาจากการสร้างฉันทามติ เพื่อให้มีการทำงานรูปแบบใหม่โดยเชื่อมโยงผ่านชุดการทำงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อผลักดันในการหาทางแนวแก้ไขร่วมกัน ซึ่ง ความร่วมมือเชิงนโยบายมีฐานะเป็นเครื่องมือนโยบายในการเสนอการกำกับดูแลร่วมกัน ที่มีส่วนช่วยในการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบาย วิธีการจัดโครงสร้างผ่านนโยบายสาธารณะ และวิธีการกำกับดูแลร่วมกัน แสดงออกมาหลังจากการมีส่วนร่วมและการออกแบบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและประสิทธิภาพการทำงานร่วมกันด้วยเงื่อนไขของทรัพยากรภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีอยู่บนพื้นฐานความชอบธรรมในการทำงานร่วมกัน (Howlett, M. , 2022 : Online) ทั้งนี้ Policy Management PRO (2021 : Online) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การจัดการนโยบายที่ดีเกี่ยวข้องกับการประสานงานและการทำงานร่วมกันระหว่างแผนกและบทบาทต่างๆ ในองค์กร เป็นลักษณะโมเดลที่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมและร่วมมือกันในการจัดการนโยบาย เพื่อพัฒนารอบความร่วมมือการจัดการนโยบาย ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน เป็นการสนับสนุนและมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและปฏิบัติงานในการประสานงานเพื่อสร้างจุดยืน โดยมีแนวทางในการตรวจสอบ แก้ไข และการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งรับฟังและทำความเข้าใจในการพัฒนานโยบาย

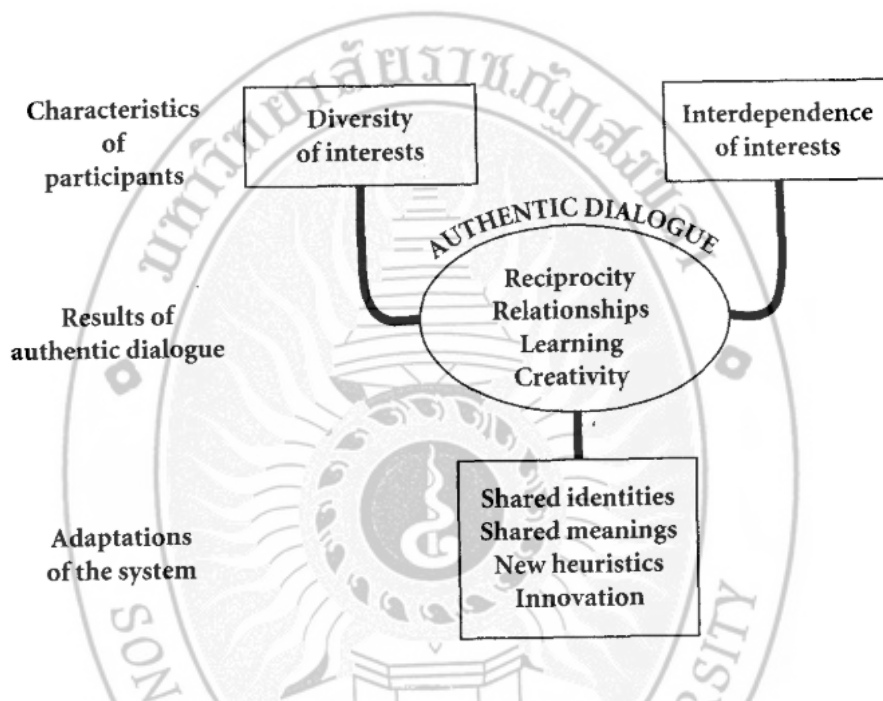
ดังนั้น ความร่วมมือเชิงนโยบาย จึงหมายถึง ความร่วมมือทั้งระหว่างรัฐ ชุมชน สังคม องค์กร ที่มีกระบวนการมาจากการสร้างฉันทามติ เพื่อสร้างการทำงานรูปแบบใหม่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการผลักดันการหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยมีโมเดลที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นรูปธรรมจากการทำงานร่วมกันอันก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่จับต้องได้ เช่น ข้อตกลงหรือการกระทำ การวางแผน การออกแบบนโยบายสาธารณะ การดำเนินการ การประเมินการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งความร่วมมือเชิงนโยบายมีฐานะเป็นเครื่องมือนโยบายที่มีส่วนช่วยในการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบาย วิธีการจัดโครงสร้างผ่านนโยบายสาธารณะ และวิธีการที่กำกับดูแลร่วมกัน ในการตรวจสอบ แก้ไข และการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งรับฟังและทำความเข้าใจในการพัฒนานโยบาย บนเงื่อนไขของทรัพยากรภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีอยู่ด้วยความชอบธรรมในการทำงานร่วมกัน ซึ่งในการศึกษาวิจัยเรื่อง ทู่นทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิง

นโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ กล่าวได้ว่า หาดใหญ่เป็นเมืองเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นเมืองที่มีทรัพยากรที่บนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้แนวทางความร่วมมือเชิงนโยบายในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทุกองค์กร รวมทั้งประชาชน ในการขับเคลื่อนพัฒนาเมืองหาดใหญ่เพื่อให้เป็นเมืองที่เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

2.2.2 ฐานคติความร่วมมือเชิงนโยบาย

ในที่นี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอฐานคติความร่วมมือเชิงนโยบาย ดังนี้

2.2.2.1 ฐานคติความร่วมมือเชิงนโยบาย

ภาพที่ 2.2 ฐานคติความร่วมมือเชิงนโยบาย

ที่มา : Boohar, David E. and Innes, Judith E. (2003 : 39)

จากภาพที่ 2.2 อธิบายได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมกันจากหลากหลายความสนใจ และ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ผ่านกระบวนการตอบสนองซึ่งกันและกัน นำไปสู่การแบ่งปันตัวตนซึ่งกันและกันและการแบ่งปันความหมายเพื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งจากกระบวนการดังกล่าว นำไปสู่การเรียนรู้การวางแผนร่วมกัน ทั้งนี้ เป็นการเรียนรู้ความคิดเห็นร่วมกันที่เป็นข้อเท็จจริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อตอบสนองความต้องการร่วมกันในการแก้ปัญหาประเด็นต่าง ๆ ผ่านการกระทำที่เป็นรูปธรรม เช่น โครงการ กิจกรรม ที่สร้างสรรค์ กล่าวได้ว่า ความร่วมมือเชิงนโยบาย มาจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นรากฐานอันสำคัญ และเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยการ

ทำงานร่วมกันของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้มีข้อสังเกตที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ Boohar, David E. and Innes, Judith E. (2003 : 47 - 49)

ประการแรก การสนทนาแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละคนในการมีส่วนร่วมกัน โดยการดึงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนผ่านกระบวนการเชื่อมโยงการทำงานตามบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกัน

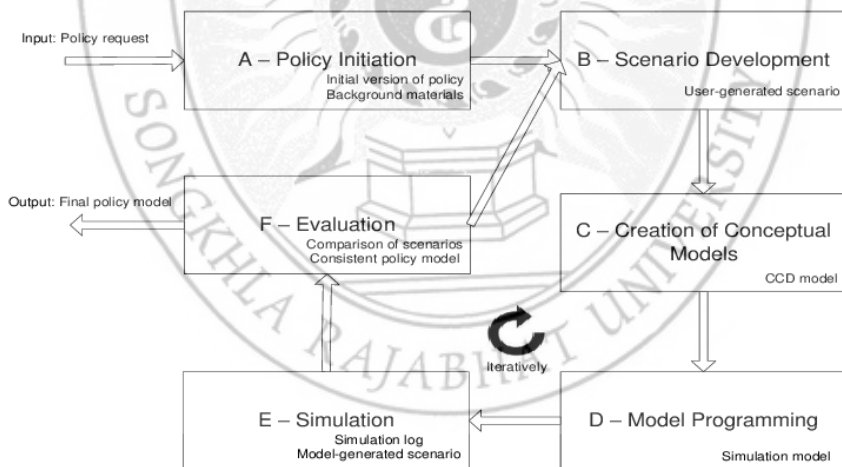
ประการที่สอง มีการทำงานที่เป็นระบบ โดยเป็นการทำงานปรับตัวร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายของแต่ละคนเพื่อพัฒนางาน

ประการที่สาม การปรับปรุงการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นแนวทางในการดำเนินงานใหม่ ๆ

ประการสุดท้าย การเสวนา แสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันที่สามารถทำให้เกิดนวัตกรรมที่แท้จริง ไม่ใช่แค่ความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่เป็นแนวปฏิบัติใหม่ที่สามารถนำไปใช้ได้กับการทำงานของกลุ่มหรือองค์กร

2.2.2.2 กระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายตามแนวคิดของ Peter Bednar

จากฐานคติความร่วมมือเชิงนโยบายที่ได้อธิบายข้างต้นนำไปสู่การสรุปตามกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย (Collaborative Policy Modelling) ตามแนวคิดของ Peter Bednar (2013 : 868)

ภาพที่ 2.3 ตัวแบบกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย (Collaborative Policy Modelling)

ที่มา : Peter Bednar (2013 : 868)

จากภาพอธิบายได้ว่า กระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายมาจากการผลักดันเรียกร้องเชิงนโยบายของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของนโยบายนำไปสู่ภาพของการพัฒนา และการเสวนาการสร้างสรรค์แนวคิดออกแบบเป็นโมเดล นำไปสู่โครงการต่าง ๆ และการ

นำไปปฏิบัติตามโมเดลที่ได้ออกแบบ และประเมินผลการปฏิบัติที่สอดคล้องตามโมเดล ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยในการดำเนินงานตามกระบวนการดังกล่าวเป็นไปในลักษณะวงจร ซึ่งอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละกระบวนการได้ดังนี้ Peter Bednar (2013 : 867-868)

1) การเริ่มต้นนโยบาย จำกัดความด้วยการเริ่มต้นรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการออกแบบนโยบาย โดยทั้งนี้ หมายรวมถึง ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการออกแบบนโยบายนั้น ๆ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้ ตั้งแต่การระบุปัญหาและทำความเข้าใจปัญหา การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและทางเลือกในการแก้ไขเพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีข้อมูล

2) การพัฒนาสถานการณ์ การจำลองการออกแบบนโยบายตามข้อมูลและหลักฐานที่ได้รับรวบรวมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา การปรับปรุงสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ ของสังคม

3) การสร้างโมเดลตามแนวความคิด โดยการสร้างโมเดลตามแนวความคิดของปัญหานโยบายปัจจุบันเชื่อมโยงไปสู่ภาพของผลลัพธ์ กล่าวคือ การสร้างกรอบแนวคิดโดยสรุปเพื่อให้เห็นภาพตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล และการระบุปัญหาหลัก การกำหนดเป้าหมายของนโยบาย การพัฒนากลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด การนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจรวมถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดสรรทรัพยากร และการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และการประเมินผลลัพธ์

4) การเขียนโครงการ คือ การเขียนโครงการที่สอดคล้องกับปัญหานโยบายและผลลัพธ์ตามโมเดลเชิงนโยบายที่ได้ออกแบบไว้ โดยเป็นการจัดทำแผนงานที่มีรายละเอียดและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยทั่วไปโครงการจะประกอบด้วยองค์ประกอบหลักๆ ได้แก่ ชื่อโครงการ วัตถุประสงค์ ขอบเขตของโครงการ วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงานงบประมาณ และผู้รับผิดชอบโครงการ

5) การจำลอง เปรียบได้กับการนำไปปฏิบัติตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในกระบวนการนโยบาย กล่าวคือ เป็นการสร้างแบบจำลองเพื่อทดสอบผลกระทบของนโยบายต่างๆ ก่อนนำไปปฏิบัติจริง เพื่อวิเคราะห์และคาดการณ์ผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ในอนาคต ช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายสามารถประเมินทางเลือกต่าง ๆ และปรับปรุงนโยบายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) การประเมิน หมายถึง การประเมินผลลัพธ์จากการนำนโยบายโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลของนโยบายสาธารณะหรือโครงการ เพื่อประเมินว่านโยบายหรือโครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ผลกระทบ และประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติจริง ซึ่งการตรวจสอบและติดตามผล

เป็นการประเมินผลสำเร็จหรือความล้มเหลวเพื่อวัดว่านโยบายหรือโครงการนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาเพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงนโยบายหรือโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อการพัฒนานโยบายหรือโครงการในอนาคต

2.2.2.3 กระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายตามแนวคิดของ Ansell and Gash

Ansell and Gash (2008 อ้างถึงใน จักรวิวัชระ กันบุรมย์, 2564 : 38-43)

ได้อธิบายกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1) ขั้นตอนการเข้ามาร่วมสนทนาปรึกษาหารือกัน (Face-to-Face Dialogue)

กระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันมักจะเริ่มต้นจากการสนทนาหารือกันอย่างพร้อมหน้าระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะนำมาสู่การสร้างฉันทามติระหว่างทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกัน การสร้างความร่วมมือจำเป็นที่ทุกฝ่ายจะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่กันและกัน การสนทนาหารือกัน การพบหารืออย่างพร้อมหน้ากันทุกฝ่ายถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความสำเร็จที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ ความเคารพยอมรับซึ่งกันและกัน ในการทำงานร่วมกันแม้ว่าการเจรจาหารือกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเป็นขั้นตอนที่มีความจำเป็นสำหรับการสร้างความร่วมมือในการทำงาน ดังนั้น กระบวนการเจรจาหารือที่มีประสิทธิผลสำหรับการสร้างความร่วมมือ จึงควรเป็นการพูดคุยที่มุ่งสร้างความเป็นมิตรให้ทุกฝ่ายยอมรับและเคารพกันรวมถึงมีความเข้าใจซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การแสวงหาข้อตกลงร่วมกันได้ในที่สุด

2) ขั้นตอนการสร้างควมไว้วางใจกัน (Trust Building)

การสร้างกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันในหลายกรณีมักมีจุดเริ่มต้นจากสภาพที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันในระดับต่ำ ดังนั้น การสร้างความร่วมมือกันจึงมีอาจเกิดขึ้นจากกระบวนการเจรจาต่อรองเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ เคยมีภูมิหลังในฐานะคู่ขัดแย้ง หรือมีจุดยืนความต้องการและผลประโยชน์ตรงข้ามกันมาก่อน การสร้างความไว้วางใจกันจึงเป็นขั้นตอนที่ต้องเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพูดคุยหารือและเจรจาต่อรองระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะนอกเหนือจากการทำหน้าที่คนกลางในการเปิดพื้นที่การเจรจาแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นร่วมกันอย่างเปิดกว้างแล้ว ผู้นำในการอำนวยความสะดวกความร่วมมือควรมีบทบาทในการสร้างความน่าเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้นอีกด้วย ดังนั้น ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเคยเป็นคู่ขัดแย้งหรือมีจุดยืนทางผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน ภาครัฐผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายหรือผู้นำในการสร้างความร่วมมือควรทุ่มเทเวลาในช่วงแรกเพื่อสร้างความไว้วางใจกันให้เกิดขึ้นให้สำเร็จ

เสียก่อน อย่างไรก็ตาม หากฝ่ายต่าง ๆ ไม่สามารถสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจกันได้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านั้นก็ไม่ควรฝืนผลักดันกระบวนการสร้างความร่วมมือต่อไป เนื่องจากการขาดความไว้วางใจกันตั้งแต่แรกย่อมไม่อาจทำให้กระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน ประสบผลสำเร็จได้ในระยะยาว

3) ขั้นตอนการเห็นพ้องต้องกันในกระบวนการทำงาน (Commitment to the Process)

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน คือ ระดับความยินยอมพร้อมใจในการสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารนโยบายสาธารณะหรือการดำเนินการกิจของรัฐก่อนจะลงมือทำงานร่วมกัน จึงนับเป็นขั้นตอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน หากสมาชิกทุกฝ่ายความร่วมมือมีความยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี ก็จะอำนวยให้กระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันบรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น การสร้างความพร้อมใจในการทำงานร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในกระบวนการสร้างความร่วมมือที่ริเริ่มโดยหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลาง หรือ หน่วยงานราชการ ผู้ถือครองอำนาจหน้าที่ในการบริหารภารกิจภายใต้นโยบายสาธารณะ โดยภาครัฐดังกล่าวจำเป็นต้องเป็นภาคที่มีความยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ในระดับสูงและต้องมีการกระตุกให้ทุกฝ่ายเกิดความยินยอมพร้อมใจในการทำงาน

4) ขั้นตอนการมีเข้าใจที่ตรงกัน (Shared Understanding)

เมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเกิดความยินยอมพร้อมใจในการทำงานร่วมกันแล้ว การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันเป็นขั้นตอนต่อมา ก่อนที่ทุกฝ่ายจะลงมือปฏิบัติภารกิจร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง การมีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันนับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการสร้างความร่วมมือให้สำเร็จ เพราะกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองหลายภาคส่วนจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่นนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายจำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งการมีพันธกิจร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การยึดถืออุดมการณ์ในการทำงานร่วมกัน การเล็งเห็นเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน การมีทิศทางการดำเนินยุทธศาสตร์ร่วมที่ชัดเจน การยึดถือค่านิยมหลักร่วมกัน การมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจร่วมกัน การวางเป้าประสงค์ของภารกิจร่วมกัน การมีจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน และการกำหนดวัตถุประสงค์ของงานในขั้นต่าง ๆ ร่วมกัน

(วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2555 อ่างถึงโน จักรวีชระ กันบูรณย์, 2564 : 41)

5) ขั้นตอนการสร้างผลลัพธ์ของให้เกิดขึ้นระหว่างการทำงานร่วมกัน (Intermediate Outcomes)

ทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมกันสร้างผลลัพธ์ของความร่วมมือให้ปรากฏในแต่ละกิจกรรม การมีผลลัพธ์ที่ชัดเจนเกิดขึ้น ถือเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการผลักดันกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมความร่วมมือกันหลายภาคส่วนให้ดำเนินไปอย่างลุล่วง ผลลัพธ์ของการทำงานที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองดำเนินไปนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงานร่วมกัน และสามารถเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับร่วมกันในท้ายที่สุด

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ทิศทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ จากการทบทวนทฤษฎีความร่วมมือเชิงนโยบายดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปนิยามตัวแปรความร่วมมือเชิงนโยบาย เป็นไปตามกระบวนการหลัก 6 กระบวนการตามแนวคิดของ Peter Bednar (2013 : 868) คือ การเริ่มต้นนโยบาย การพัฒนาสถานการณ์ การสร้างโมเดลตามแนวความคิด การเขียนโครงการ การจำลอง และการประเมิน ในการนำมาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาวิจัย เนื่องจากกระบวนการทั้ง 6 กระบวนการสอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.3.1.1 การนิยามเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ถูกกล่าวขึ้นครั้งแรกในหนังสือ The Creative Economy : How People Make Money from Ideas ของจอห์น ฮาวกินส์ (John Howkins) ตีพิมพ์ปี 2001 โดยการนำเสนอแนวทางใหม่ในการสร้างสรรค์เศรษฐกิจผ่านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ไอเดียใหม่ๆ มาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยแนวคิดการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ได้เริ่มมาอย่างยาวนานแล้ว โดยประเทศอังกฤษเป็นผู้ริเริ่มเป็นประเทศแรกๆ ตั้งแต่ปี 1998 กระทรวงวัฒนธรรม สื่อ และการกีฬา (Department of Culture,Media and sport:DCMS) ได้มีนโยบาย “ Cool Britania ” ผลิตภัณฑ์วงการ Spice Girls ซีรี่ย์ Doctor Who ดิไซน์เนอร์อเล็กซานเดอร์ แมคควีน (Alexander McQueen) หรืออย่างเฟอร์นิเจอร์ Habitat ก็ยังถือเป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตที่เกิดจากการสนับสนุนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ถูกให้ความสนใจและมีประเทศหลากหลายประเทศที่นำไปปรับใช้กับรูปแบบเศรษฐกิจของประเทศตนเอง ตัวอย่างเช่น “Cool Japan” ที่ถูกสนับสนุนโดยรัฐบาลญี่ปุ่น หรือ “Creative Korea” ของเกาหลีใต้ ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสนใจ โดยได้นำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาบรรจุไว้

ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตลอดเรื่อยมา และในปัจจุบันแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาประเทศในยุค 4.0 (หน่วยปฏิบัติการวิจัยด้านการออกแบบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์, ม.ป.ป. : ออนไลน์) ซึ่งสหราชอาณาจักรเป็นประเทศแรก ที่ได้ให้ความสำคัญต่อแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นประเทศต้นแบบที่มีความสำเร็จในการพัฒนาได้รับการยอมรับให้เป็น “ศูนย์กลางความสร้างสรรค์ของโลก” (World Creative Hub) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ว่า “เศรษฐกิจที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่มีรากฐานมาจากความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ทักษะความชำนาญ และความสามารถพิเศษ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความมั่งคั่งและสร้างงานให้เกิดขึ้นได้ โดยที่สามารถสังสรรค์ส่งผ่านจากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552 : 18-19) และ Coy (2000 อ้างถึงใน พราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช, 2560 : 48) ได้ให้ความหมายว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจขององค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าการเพิ่มเงินทุนและต้นทุน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถทำให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่นและแพร่หลายและสามารถกลายเป็นการใช้กลยุทธ์การบอกต่อ (World-of-Mouth Marketing) โดยรวมแล้วผลิตภัณฑ์ที่ถูกพัฒนาด้วยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์นี้สามารถสร้างกำไรให้แก่องค์กรได้ในสภาวะที่มีการแข่งขันสูง ทั้งนี้ ในประเทศไทยได้นิยาม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย หน่วยปฏิบัติการวิจัยด้านการออกแบบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (ม.ป.ป. : ออนไลน์) คือ การพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์บนฐานขององค์ความรู้ ทรัพย์สินทางปัญญา และการศึกษาวิจัยซึ่งเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม พื้นฐานทางประวัติศาสตร์การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาธุรกิจ การผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางสังคม และ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (2565 : ออนไลน์) ได้ให้คำนิยามความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพิ่มเติมว่าเป็น การพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์บนฐานขององค์ความรู้ ทรัพย์สินทางปัญญา และการศึกษาวิจัยซึ่งเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม พื้นฐานทางประวัติศาสตร์การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาธุรกิจ การผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางสังคม อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย ประกอบด้วย 15 สาขา คือ 1) งานฝีมือและหัตถกรรม 2) ดนตรี 3) ศิลปะการแสดง 4) ทัศนศิลป์ 5) ภาพยนตร์ 6) การแพร่ภาพและกระจายเสียง 7) การพิมพ์ 8) ซอฟต์แวร์ 9) การโฆษณา 10) การออกแบบ 11) การให้บริการด้านสถาปัตยกรรม 12) แฟชั่น 13) อาหารไทย 14) การแพทย์แผนไทย 15) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ดังนั้น เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ การพัฒนารูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีวิธีการมองหา “ทุนจากภายใน” ของพื้นที่ที่มีอยู่แล้วเพื่อนำมาซึ่งการต่อยอดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่า “พื้นที่” หรือ “สถานที่” เป็นฐาน มีลักษณะที่มุ่งเน้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงเข้ากับงานทางด้านบริการ หรือการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และท้องถิ่นและชุมชนสร้างสรรค์ที่มี “สินค้าและบริการ” เป็นฐาน ที่เป็นการสร้างมูลค่าของสินค้าและบริการจากศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์หรือวิถีชีวิตที่มีในพื้นที่

2.3.1.2 องค์ประกอบและการจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถพัฒนาก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับในวงกว้างได้ โดยขึ้นอยู่กับลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ UNCTAD (2008 อ้างถึงใน ศักดิ์ชัย เกียรติวนาคินทร์, 2553 : 29-32) ได้จัดแบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และสภาพสังคม เป็นต้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม (Traditional Cultural Expression) เช่น ศิลปหัตถกรรมและงานฝีมือ งานจักสาน ถักทอ เครื่องใช้ในการเดินทางจากหนังผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน ดอกไม้ไปไม้ประดิษฐ์ เซรามิกที่ใช้วิธีการผลิตด้วยมือ เครื่องประดับ โลหะมีค่า เพชรพลอยเจียรไน หรือเพชรพลอยร่วน เทศกาลงานพิธีและงานฉลองเฉพาะกลุ่มชน เป็นต้น และกลุ่มที่ตั้งทางวัฒนธรรม (Cultural Sites) เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน ห้างสมุด การแสดงนิทรรศการ เป็นต้น

2. ประเภทศิลปะ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปะและวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ งานศิลปะ (Visual Arts) เช่น ภาพวาด รูปปั้น ภาพถ่าย และวัตถุโบราณ และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ งานศิลปะการแสดง (Performing Arts) เช่น การแสดงดนตรี การแสดงละคร การเต้นรำ โอเปร่า ละคร และการเชิดหุ่นกระบอก เป็นต้น

3. ประเภทสื่อ เป็นกลุ่มสื่อผลิตรายการสร้างสรรค์ที่สื่อสารกับคนกลุ่มใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ งานสื่อสิ่งพิมพ์ (Publishing and Printed Media) เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ปฏิทิน และ สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ รวมถึงการบริหารการพิมพ์ต่าง ๆ กลุ่มที่ 2 คือ การกระจายเสียงทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุ ตลอดจนงานบริหารการกระจายเสียง สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ รายการต่าง ๆ ที่ออกอากาศ เป็นต้น และกลุ่มที่ 3 งานภาพยนตร์และวีดิทัศน์ งานโสตทัศน (Audiovisual) การบริการ การผลิตหรือจำหน่าย การให้เช่าภาพยนตร์และแถบวีดิทัศน์ สถานประกอบการที่ดำเนินการเกี่ยวกับการขายหรือให้เช่าภาพยนตร์ เป็นต้น

4. ประเภทงานสร้างสรรค์ แบ่งตามลักษณะของงาน (Functional Creation) เป็นกลุ่มของสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ การออกแบบ (Design) เช่น การออกแบบการตกแต่งภายใน ออกแบบกราฟิก ออกแบบบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น แฟชั่น (Fashion) เช่น การผลิตเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การออกแบบ การจัดทำตัวอย่าง การจัดเตรียมการผลิต การขายเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป และการรับจ้างตัดเสื้อผ้าให้ลูกค้า เป็นต้น งานโฆษณา (Advertising) เช่น การดำเนินงานเกี่ยวกับโฆษณา ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบันทึกภาพและเสียงอื่น ๆ รวมถึงการออกแบบโฆษณา งานบริการทางโฆษณา และการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ซอฟต์แวร์ วิดีโอเกม และผลิตภัณฑ์ดิจิทัล เป็นต้น งานสถาปัตยกรรม (Architecture) เช่น งานก่อสร้าง รวมถึงการบริหารโครงการก่อสร้าง การออกแบบก่อสร้าง และการให้คำปรึกษาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น (UNCTAD, 2008 อ้างถึงใน ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์, 2553 : 32)

2.3.1.3 รูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

รูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องเป็นการพัฒนาที่ออกมามีคุณค่าทางจิตใจ คุณค่าทางทรัพย์สินทางปัญญา และ คุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ เพราะแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในรากฐานของวัฒนธรรม การสื่อสาร และการนำศิลปวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาเพื่อสร้างคุณค่า ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าต้องตระหนักถึงรูปแบบ 3 รูปแบบ ดังนี้ Christopherson ; Flew (2004, 2005 อ้างถึงใน พรราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช, 2560 : 48 - 50)

1. ความรู้ด้านทรัพย์สินปัญญา

ผู้สร้างสรรค์สินค้าจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของตราสินค้าของตน การออกแบบ กระบวนการผลิตและกรรมวิธีที่ตนเป็นผู้คิดค้นขึ้น นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นต้องมีวินัยและมีความซื่อสัตย์กับตนเอง โดยไม่ลอกเลียนการออกแบบและกระบวนการการผลิตของผู้อื่น การที่จะนำมาออกแบบของผู้อื่นมาใช้ได้นั้น ต้องมีการขออนุญาตหรือการทำสัญญาขอเช่าหรือขอใช้ลิขสิทธิ์ (กองบริหารงานวิจัย, 2557 อ้างถึงใน พรราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช, 2560 : 49)

2. ความคิดสร้างสรรค์ในงานออกแบบ

การนำวัฒนธรรม ประเพณี อันติงาม ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ของประเทศ (Nation Identity) นำมาเป็นส่วนช่วยในการสร้างสรรค์ที่ไม่ซ้ำกับประเทศอื่น หรือพื้นที่อื่นในประเทศ เพื่อให้เห็นถึงความเป็นหนึ่งเดียว และ เกิดความสมบูรณ์ดังเป็นต้นฉบับ ซึ่งความแตกต่างที่เป็นต้นฉบับนี้ เป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มมูลค่า นอกจากนี้ งานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอันดี

งานยังสามารถช่วยเพิ่มคุณค่าทางจิตใจแก่ผู้บริโภคที่เป็นคนในพื้นที่ด้วยกันและยังเป็นที่ต้องการของคนนอกพื้นที่ (พราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช, 2560 : 49-50)

3. ความยั่งยืน

การสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณค่าทางจิตใจ และคุณค่าทางสังคมซึ่งมีความสำคัญมากกับการสร้างความยั่งยืน ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่อาจเปลี่ยนไป และเพื่อให้คุณภาพของสินค้าและบริการมีความทัดเทียมหรือดีกว่าคู่แข่ง (เสนีย์ สุวรรณดี, 2556 อ้างถึงใน พราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช, 2560 : 50)

ดังนั้น รูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการนิยามตัวแปรของการศึกษาเรื่อง ทู่นทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ คือ ความรู้ด้านทรัพย์สินปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ในงานออกแบบ และความยั่งยืน

2.3.1.4 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และ กรอบความยั่งยืนเศรษฐกิจสร้างสรรค์อาเซียน (ASEAN Creative Economy Sustainability Framework)

1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 8 : ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพและการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน โดยส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ด้วยการยกระดับผลิตภาพแรงงาน เทคโนโลยีและนวัตกรรม พร้อมสร้างงานที่มีคุณค่า และจัดแรงงานมีคุณภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคนภายในปี พ.ศ. 2573 เศรษฐกิจไทยชะลอตัวจากการพึ่งพาการส่งออก แต่ผลิตภาพแรงงานยังสูงกว่าเป้าหมายและความเหลื่อมล้ำลดลง SMEs มีบทบาทเพิ่มขึ้น แม้เผชิญความผันผวน ขณะเดียวกันโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและบริการ ทำให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นและสร้างความท้าทายในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เศรษฐกิจไทยชะลอตัวจากการพึ่งพาการส่งออกและเศรษฐกิจโลก กำลังแรงงานลดลงการลงทุนไม่เพียงพอและปรับโครงสร้างการผลิตล่าช้า ปัญหาแรงงานนอกระบบจำนวนมาก ทำให้การคุ้มครองทางสังคมไม่ทั่วถึง แม้มีความพยายามแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานเด็ก แต่การบังคับใช้กฎหมายยังขาดการบูรณาการ ข้อเสนอแนะ ควรเร่งลงทุนในเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม สอดคล้องกับ บริบทโลกและการเปลี่ยนแปลงในประเทศ เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

เศรษฐกิจและสังคม พัฒนาทักษะแรงงานผ่านการ up-skill และ re-skill พร้อมดูแลเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง

เป้าหมายย่อย 8.3 ส่งเสริมนโยบายพัฒนากิจกรรมที่มีผลิตภาพ สร้างงานที่มีคุณค่า ส่งเสริมผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์ นวัตกรรมและสนับสนุนการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน

เป้าหมายย่อย 8.9 ออกแบบและใช้นโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งช่วยสร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรม และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ.2573 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563 : ออนไลน์)

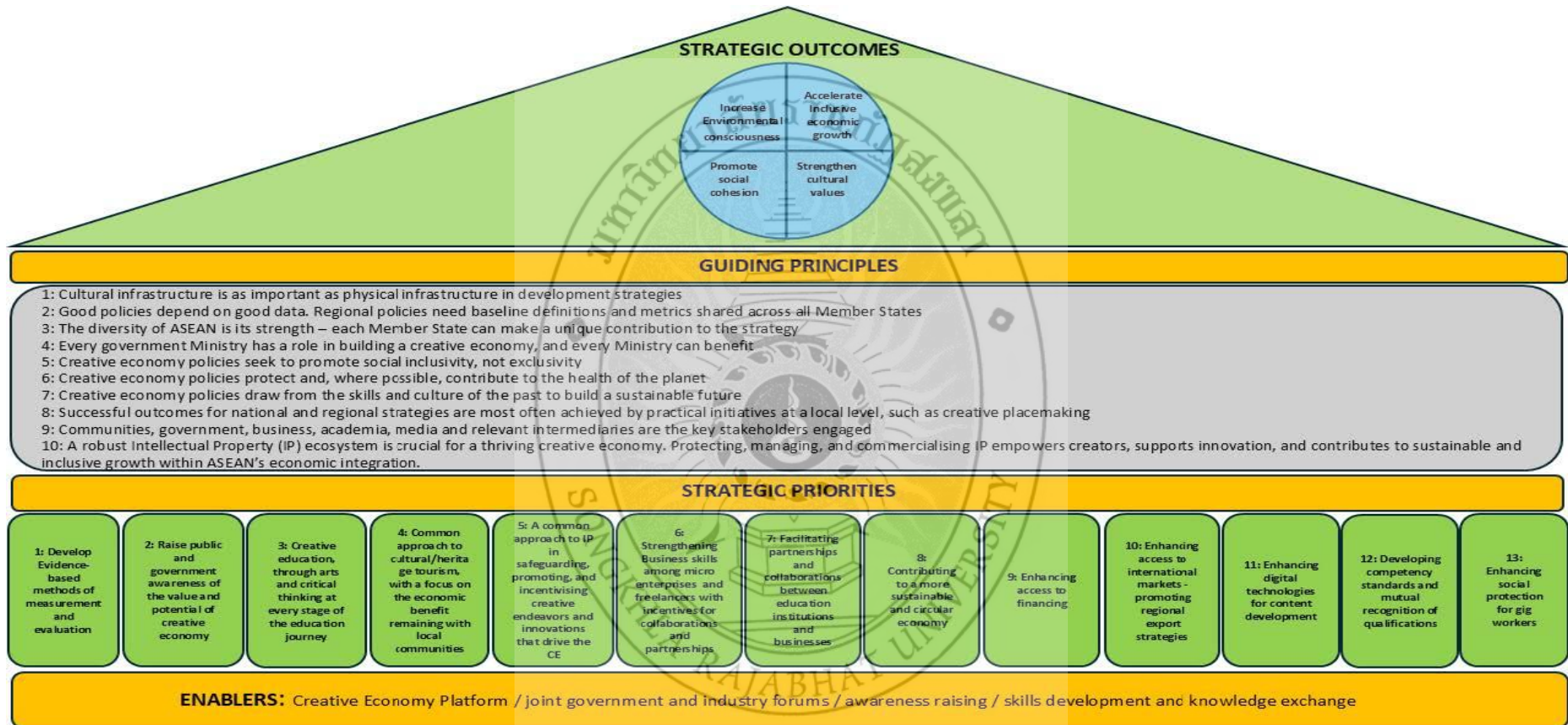
2. กรอบความยั่งยืนเศรษฐกิจสร้างสรรค์อาเซียน (ASEAN Creative Economy Sustainability Framework)

กรอบความยั่งยืนเศรษฐกิจสร้างสรรค์อาเซียน จากการประชุม ASEAN Summit ครั้งที่ 46 เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2568 สรุปแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ดังนี้ (ASEAN - Association of Southeast Asian Nations, 2025 : 17)

แนวทางการพัฒนากรอบความร่วมมือควรเป็นไปในรูปแบบความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน แม้ว่าการพัฒนาจะขับเคลื่อนโดยประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นหลัก แต่การพัฒนาควรได้รับการสร้างสรรค์ร่วมกันกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยเปิดรับแนวทางการดำเนินงานแบบ “จากพื้นฐาน” การนำไปปฏิบัติวิธีนวัตกรรมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยใช้แนวทางการแบบองค์รวมของรัฐบาลในนโยบายและโครงการด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยการร่วมมือที่หลากหลายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงภาคธุรกิจ ภาคการศึกษา และ ภาคส่วนที่ไม่ใช่ภาครัฐ

เนื่องจากเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นประเด็นที่เชื่อมโยงหลายมิติและครอบคลุมนโยบายหลายด้าน จึงจำเป็นต้องอาศัยการประสานงานและการประชุมที่เข้มแข็งระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย เพื่อให้มั่นใจว่าความพยายามในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้รับการสนับสนุนและยั่งยืน ผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์ทั้งสี่ด้าน ได้แก่ วัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของอาเซียน

อาจพิจารณาจัดตั้งกลุ่มเฉพาะกิจเฉพาะเรื่อง (ad-hoc thematic group) ที่มุ่งเน้นประเด็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยรัฐมนตรีแต่ละประเทศสามารถขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้าน MSMEs การท่องเที่ยว ดิจิทัล ทรัพย์สินทางปัญญา ศิลปะสร้างสรรค์ รวมถึงวัฒนธรรมและสารสนเทศ หรือเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและข้อเสนอที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและผลักดันประเด็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การใช้แนวทางที่เน้นประเด็นปัญหาเพื่อจัดการกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของอาเซียน จะช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดในการดำเนินการตามลำดับความสำคัญเชิงกลยุทธ์ที่ระบุไว้ข้างต้น โดยกรอบความยั่งยืนเศรษฐกิจสร้างสรรค์อาเซียน ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 ASEAN Creative Economy Sustainability Framework
 ที่มา : ASEAN - Association of Southeast Asian Nations (2025 : 19)

จากภาพ 2.4 อธิบายได้ว่า ผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์ คือ เพิ่มจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความสามัคคีทางสังคม เร่งการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบครอบคลุม และเสริมสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรม ด้วยหลักการชั้นนำ ดังนี้

1) โครงสร้างพื้นฐานทางวัฒนธรรมมีความสำคัญเท่ากับโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในกลยุทธ์การพัฒนา

2) นโยบายที่ดีต้องอาศัยข้อมูลที่ดี นโยบายระดับภูมิภาคจำเป็นต้องมีคำจำกัดความพื้นฐานและตัวชี้วัดที่ใช้ร่วมกันในทุกประเทศสมาชิก

3) ความหลากหลายของอาเซียนคือจุดแข็ง โดยแต่ละประเทศสมาชิกสามารถมีส่วนสนับสนุนกลยุทธ์ที่เป็นเอกลักษณ์ได้

4) กระทรวงทุกแห่งมีบทบาทในการสร้างเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ และทุกกระทรวงสามารถได้รับประโยชน์

5) นโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์มุ่งเน้นส่งเสริมการรวมกลุ่มทางสังคม ไม่ใช่การผูกขาด

6) นโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ปกป้องและสนับสนุนสุขภาพของโลกหากเป็นไปได้

7) นโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ดึงเอาทักษะและวัฒนธรรมจากอดีตมาใช้เพื่อสร้างอนาคตที่ยั่งยืน

8) ผลลัพธ์ที่ประสบความสำเร็จสำหรับกลยุทธ์ระดับชาติและระดับภูมิภาคส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มเชิงปฏิบัติในระดับท้องถิ่น เช่น การสร้างสถานที่อย่างสร้างสรรค์

9) ชุมชน รัฐบาล ธุรกิจ สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และตัวกลางที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักที่มีส่วนร่วม

10) ระบบนิเวศทรัพย์สินทางปัญญา (IP) ที่แข็งแกร่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เจริญรุ่งเรือง การปกป้อง จัดการ และนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ในเชิงพาณิชย์ จะช่วยเสริมพลังให้กับผู้สร้างสรรค์ สนับสนุนนวัตกรรม และส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนและครอบคลุมภายในการบูรณาการทางเศรษฐกิจของอาเซียน

สรุปการลำดับความสำคัญเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

1) พัฒนาวិธีการวัดและประเมินผลตามหลักฐาน

2) สร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณชนและรัฐบาลเกี่ยวกับคุณค่าและศักยภาพของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3) การศึกษาเชิงสร้างสรรค์ผ่านศิลปะและการคิดเชิงวิเคราะห์ในทุกขั้นตอนของการศึกษา

4) แนวทางทั่วไปในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/มรดก โดยเน้นที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ชุมชนท้องถิ่นยังคงอยู่

5) แนวทางทั่วไปในการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาในการปกป้อง ส่งเสริม และกระตุ้นให้เกิดความพยายามสร้างสรรค์และนวัตกรรมที่ขับเคลื่อน CE

6) การเสริมสร้างทักษะทางธุรกิจในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและผู้ประกอบการอิสระพร้อมแรงจูงใจสำหรับความร่วมมือและหุ้นส่วน

7) อำนวยความสะดวกในการเป็นหุ้นส่วนและการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและธุรกิจ

8) มีส่วนสนับสนุนต่อเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและหมุนเวียนมากขึ้น

9) การเพิ่มการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

10) การเพิ่มการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ - ส่งเสริมกลยุทธ์การส่งออกในภูมิภาค

11) การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาเนื้อหา

12) การพัฒนามาตรฐานสมรรถนะและการยอมรับคุณสมบัติร่วมกัน

13) การเพิ่มการคุ้มครองทางสังคมสำหรับคนงานชั่วคราว

ด้วย แพลตฟอร์มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การร่วมกันระหว่างรัฐบาลและอุตสาหกรรม การสร้างความตระหนักรู้ การพัฒนาทักษะและการแลกเปลี่ยนความรู้

2.3.1.5 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) Creative Economy Agency (Public Organization) : CEA (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565 : ออนไลน์)

1. ความเป็นมาขององค์กร

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2548 พิธีเปิดศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบอย่างเป็นทางการ ที่ชั้น 6 อาคารเอ็มโพเรียมช้อปปิ้งคอมเพล็กซ์ และเปิดให้บริการแก่ประชาชนตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบเปิดให้บริการและดำเนินงานในฐานะหน่วยงานเฉพาะด้านของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ สปร. ประกอบด้วย 7 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (ศสب.) สถาบันพิพิธภัณฑการการเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.) สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (สวร.) ศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (สมพช.) ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ของประเทศไทย (สทชท.) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม)

ปี พ.ศ.2550 คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (สปร.) มีมติให้ควบรวม 4 หน่วยงานเฉพาะด้าน เป็น 2 หน่วยงาน โดยควบรวม “ศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ” กับ “สถาบันวิทยาการการเรียนรู้” เป็นสถาบัน

ส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (สสอน.) และ “สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ” กับ “ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ” เป็น “สถาบันการเรียนรู้และสร้างสรรค์ (สรส.)”

ปี พ.ศ.2551 คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (สปร.) ได้ยกเลิกการควบรวม ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ และสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ เป็นหน่วยงานเฉพาะด้าน 2 หน่วยงานเช่นเดิม

ปี พ.ศ.2554 สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (สปร.) มีการปรับโครงสร้างหน่วยงานเฉพาะด้าน โดยคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (สปร.) มีมติยุบสถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (สสอน.) และให้ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ของประเทศไทย (สวท.) และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม ได้แยกออกเป็นองค์การมหาชนใหม่ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) วันที่ 28 พฤษภาคม 2554 และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เหลือเพียง 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (ศสบ.) สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.)

ปี พ.ศ.2561 จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ขึ้นเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นพลังขับเคลื่อนไปสู่เศรษฐกิจที่สมดุลและยั่งยืนในระยะยาว (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565 : ออนไลน์)

2. วิสัยทัศน์ ภารกิจ

วิสัยทัศน์

เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประเทศไทยสู่เวทีโลก

อำนาจหน้าที่

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจสร้างสรรค์และปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจ
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้แก่ชุมชน สาธารณชน และสถาบันการศึกษา
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ที่เอื้อต่อบรรยากาศสร้างสรรค์และการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ รวมทั้งพัฒนาย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น
- 4) พัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมให้เกิดการนำกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ

5) เป็นศูนย์กลางการรวบรวมและพัฒนาข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย และเพื่อสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม

6) ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565 : ออนไลน์)

วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)

“เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนโดยข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล และเป็นศูนย์รวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับประเทศ ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และนักสร้างสรรค์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

แผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital Transformation Strategic Plan)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริการดิจิทัลสำหรับธุรกิจสร้างสรรค์ และบริการประชาชน (e-Service)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขับเคลื่อนองค์กรดิจิทัลด้วยข้อมูล (Data Driven)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และบุคคลากร (Digital Culture)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย และการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ (Cyber Security & Data Exchange) (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2568 : ออนไลน์)

3. ความคิดสร้างสรรค์และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามนิยามของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์

คือ ความสามารถในการจัดการความรู้สหวิทยาการและประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อการคิดค้นและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีคุณค่าหรือดีขึ้น

เศรษฐกิจสร้างสรรค์

คือ การพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์บนฐานขององค์ความรู้ ทรัพย์สินทางปัญญา และการศึกษาวิจัยซึ่งเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม พื้นฐานทางประวัติศาสตร์

การส่งเสริมความรู้ของสังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาธุรกิจ การผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางสังคม

อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย ประกอบด้วย 15 สาขา คือ

1) งานฝีมือและหัตถกรรม 2) ดนตรี 3) ศิลปะการแสดง 4) ทัศนศิลป์ 5) ภาพยนตร์ 6) การแพร่ภาพและกระจายเสียง 7) การพิมพ์ 8) ซอฟต์แวร์ 9) การโฆษณา 10) การออกแบบ 11) การให้บริการด้านสถาปัตยกรรม 12) แฟชั่น 13) อาหารไทย 14) การแพทย์แผนไทย 15) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565 : ออนไลน์) ดังภาพที่ 2.5

อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทยประกอบด้วย 15 อุตสาหกรรม จำแนกออกเป็น

ภาพที่ 2.5 อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย
ที่มา : สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (2565 : ออนไลน์)

4. โครงสร้างองค์กร

ภาพที่ 2.6 โครงสร้างองค์กรของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)
ที่มา : สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (2568 : ออนไลน์)

2.3.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่

2.3.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2566 : ออนไลน์)

1. ด้านกายภาพ

เทศบาลนครหาดใหญ่ ตั้งอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ระหว่างเส้นลองติจูด 100 องศา 01 ลิปดา ถึงเส้นลองติจูดที่ 101 องศา 06 ลิปดาตะวันออก และเส้นละติจูดที่ 6 องศา 17 ลิปดา ถึงเส้นละติจูดที่ 7 องศา 56 ลิปดาเหนือ มีขนาดพื้นที่ 21 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 3.18 ของพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ (อำเภอหาดใหญ่ มีเนื้อที่ 660 ตารางกิโลเมตร) หรือประมาณ 0.30 ของพื้นที่จังหวัดสงขลา (จังหวัดสงขลามี เนื้อที่ 7,150 ตารางกิโลเมตร) มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับเทศบาลเมืองคลองแห
 ทิศตะวันออก ขนานทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 407 ติดกับเทศบาลเมืองคอหงส์
 ทิศตะวันตก ติดต่อคลองอีดำ และคลองอู่ตะเภา, ติดกับเทศบาลเมืองควนลัง
 ทิศใต้ ติดต่อทางรถไฟไปสุโงโก-ลก, ติดกับเทศบาลเมืองคอหงส์

เทศบาลนครหาดใหญ่ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขาคอหงส์ ซึ่งสูงประมาณ 350 เมตร ทอดตัวตามแนวยาวอยู่ทางทิศตะวันออก และมีคลองอู่ตะเภาขนานอยู่ทางทิศตะวันตก ระยะห่างประมาณ 8-10 กิโลเมตร พื้นที่จึงเอียงลาดจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกตลอดแนวความยาว ส่วนทางทิศเหนือเป็นที่ราบลุ่มกว้างทอดตัวไปทางทะเลสาบสงขลาซึ่งอยู่ห่างจากซานเมืองประมาณ 18 กิโลเมตร

ด้านรูปแบบของนครหาดใหญ่ ประกอบด้วย พื้นที่เมืองที่แบ่งออกเป็นสองซีกด้วยเส้นทางรถไฟแนวเหนือ-ใต้ ความเจริญส่วนใหญ่จะอยู่ทางทิศตะวันออก โดยมีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 80 ของพื้นที่เมืองทั้งหมด ซีกด้านตะวันตกของเมืองที่มีความเจริญน้อยกว่า เพราะข้อจำกัดด้านเส้นทางคมนาคม และที่สำคัญคือ มีจุดข้ามทางรถไฟไปเชื่อมตัวเมืองทางทิศตะวันออก เพียง 5 จุดเท่านั้น จึงทำให้การคมนาคมติดต่อระหว่างกันมีข้อจำกัด ความเจริญจึงเกิดได้น้อยกว่าทางทิศตะวันออก

โดยขนาดและลักษณะเทศบาลนครหาดใหญ่ เป็นเมืองที่มีขนาดกะทัดรัดมาก โดยมีศูนย์กลางเมืองแห่งเดียว ขนาดกว้างประมาณ 1 กิโลเมตร ยาวประมาณ 4 กิโลเมตร ตั้งอยู่ประชิดทางรถไฟ สภาพเมืองส่วนใหญ่ขยายตัวออกไปทางทิศตะวันออก

ลักษณะของอาคารสิ่งปลูกสร้าง ปรากฏว่าอาคารส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นตึกแถว ประกอบการพาณิชย์กรรมชั้นล่าง และอยู่อาศัยชั้นบน อาคารลักษณะเดี๋ยวนี้น้อย และกระจายตัวอยู่ประปรายไม่เป็นกลุ่มก้อนหรือเป็นบริเวณ ลักษณะเช่นนี้ ทำให้ชุมชนมีความหนาแน่นสูง บริเวณกลางเมืองความหนาแน่นประชากรสูง ประมาณ 20,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ในขณะที่เฉลี่ยทั้งเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ (เนื้อที่ 21 ตารางกิโลเมตร) ประมาณ 7,542 คนต่อตารางกิโลเมตร

ประวัติการก่อตั้งเทศบาลนครหาดใหญ่

พ.ศ. 2471 หาดใหญ่มีฐานะเป็น **สุขาภิบาล** ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2471

10 ธันวาคม 2478 ยกฐานะขึ้นเป็น **เทศบาลตำบลหาดใหญ่** ในขณะนั้นมีเนื้อที่ 5 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 5,000 คน รวมถึงมีรายได้ประมาณ 60,000 บาท

16 มีนาคม 2492 ยกฐานะขึ้นเป็น **เทศบาลเมืองหาดใหญ่** ในขณะนั้นมีเนื้อที่ 5 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 19,425 คน มีรายได้ 374,523.33 บาท

เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2504 มีพื้นที่เพิ่มอีก 3 ตารางกิโลเมตร รวมเป็นเนื้อที่ 8 ตารางกิโลเมตร โดยมีประชากร 38,162 คน และมีรายได้ 3,854,964.17 บาท

เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2520 มีพื้นที่เพิ่มขึ้นอีก 13 ตารางกิโลเมตร รวมเป็นเนื้อที่ทั้งหมด 21 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 68,142 คน มีรายได้ 49,774,558.78 บาท

ตามพระราชกฤษฎีกา เล่ม 112 ตอนที่ 40 ก. ลงวันที่ 24 กันยายน 2538 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน 2538 ได้ยกฐานะขึ้นเป็น **เทศบาลนครหาดใหญ่** มีพื้นที่ทั้งหมด 21 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2.1 ประวัติการก่อตั้งเทศบาลนครหาดใหญ่ พื้นที่ จำนวนและความหนาแน่นประชากร

ปี พ.ศ.	ฐานะ	พื้นที่	จำนวน	ประชากร
		(ตร.กม.)		
			(คน)	(คน/ตร.กม.)
2471	สุขาภิบาลหาดใหญ่	-	-	-
2478	เทศบาลตำบลหาดใหญ่	5	5,000	1,000
2492	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	5	19,425	3,885
2504	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	8	38,162	4,770
2538	เทศบาลนครหาดใหญ่	21	156,350	7,445

ที่มา : เทศบาลนครหาดใหญ่ (2566 : ออนไลน์)

2. ด้านการเมืองการปกครอง

เทศบาลนครหาดใหญ่ เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง การปกครองรูปแบบเทศบาลนครเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยมีพระราชบัญญัติเทศบาลพ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14 พ.ศ. 2562) เป็นกฎหมายแม่บท มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีรายได้หรืองบประมาณเป็นของตนเอง มีอิสระในการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนด มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14 พ.ศ.2562) มาตรา 56 และอาจจัดทำกิจการอื่นๆตามมาตรา 54 ได้

องค์การเทศบาล องค์การเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 14 พ.ศ.2562) ประกอบด้วย สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี

สภาเทศบาล สภาเทศบาลนครหาดใหญ่ ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 24 คน ซึ่งประชาชน เลือกตั้งโดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ.2545 และสภาเทศบาลได้มีการคัดเลือกประธานสภาเทศบาล 1 คน และรองประธานสภาเทศบาล 1 คน โดยให้ประธานสภาเทศบาลมีหน้าที่ดำเนินกิจการของเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล และให้รองประธานสภาเทศบาลมีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาเทศบาล เมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และให้สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยให้สภาเทศบาลเลือกพนักงานหรือ ข้าราชการหรือสมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาเทศบาล

ด้านการบริหาร

เทศบาลนครหาดใหญ่ มีหน้าที่ในการบริหารงานตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14 พ.ศ. 2562) ตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ และหน้าที่ที่อาจจะทำกิจการใดๆ ในเขตหรือนอกเขตเทศบาล รวมถึงหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีนายกเทศมนตรีมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและพนักงานจ้าง โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและพนักงานจ้างรองจากนายกเทศมนตรี และรับผิดชอบควบคุมดูแลข้าราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย และให้รองปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วยตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากปลัดเทศบาล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลนครหาดใหญ่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการจัดประชุมประชาคม เพื่อรับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้อง และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่ ตัวแทนภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรธุรกิจ สื่อมวลชน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน อสม. ตัวแทนชมรมต่างๆ ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้กำหนดกรอบและทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่น ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมเสนอปัญหาความต้องการและแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชนอย่างแท้จริง

การกำหนดส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการของเทศบาล

เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้กำหนดโครงสร้างส่วนราชการเพื่อรองรับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่เทศบาลโดยคำนึงถึงความต้องการและเหมาะสมของเทศบาล ดังต่อไปนี้

การแบ่งส่วนราชการ

เทศบาลนครหาดใหญ่แบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 สำนัก 2 กอง 1 หน่วยงานตรวจสอบภายใน ดังนี้

1) **สำนักปลัดเทศบาล** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาล หรือกิจการที่มีได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของส่วนราชการใด และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2) **สำนักการคลัง** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและบัญชี การพัสดุและทรัพย์สิน การงบประมาณ งานผลประโยชน์ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3) **สำนักการช่าง** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการผังเมืองและโยธา การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

4) **สำนักการศึกษา** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาและงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

5) **สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุข และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

6) **กองวิชาการและแผนงาน** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และการวางแผน และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

7) **กองสวัสดิการสังคม** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน การสังคมสงเคราะห์และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

8) **หน่วยงานตรวจสอบภายใน** มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและ กลั่นกรองให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ แก่ปลัดเทศบาลเกี่ยวกับงานการเงินของเทศบาล และควบคุมตรวจสอบ ด้านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. สภาพทางสังคม

สังคมของเทศบาลนครหาดใหญ่ประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ โดยเฉพาะชาวจีนที่ได้เข้ามาประกอบธุรกิจอยู่ช้านานแล้วนับแต่มีการสร้างทางรถไฟในพื้นที่ โดยชาวจีนรุ่นแรกส่วนมากเป็นแรงงานสร้างทางรถไฟ และมีการอพยพตามกันเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพิ่มมากขึ้น โดยมากประกอบกิจการด้าน พาณิชยกรรมและเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เทศบาลนครหาดใหญ่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมาจนถึงทุกวันนี้ ในปัจจุบันยังมีการกินเจในเทศกาลกินเจ หรือการทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนาของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ โดยคนต่างศาสนาก็อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

นอกจากนี้ มีการอพยพย้ายถิ่นจากภายนอกเข้ามาประกอบอาชีพทางด้านบริการอีกจำนวนหนึ่ง เมื่อหาดใหญ่มีความรุ่งเรืองทางด้านธุรกิจการบริการนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร เป็นต้น ทำให้มีจำนวนประชากรแฝงอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมคนจากพื้นที่ข้างเคียงที่เข้ามาทำงานในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ทำให้ในแต่ละวันมีคนทั้งที่อาศัยอยู่และเข้าออกเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ชั่วคราวเป็นจำนวนมาก

4. ระบบบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

อำเภอหาดใหญ่ เป็นอำเภอที่มีโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสมบูรณ์ สามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดต่างๆ ได้ทั้งภายในภูมิภาค และนานาชาติ คือ

รถยนต์ จากกรุงเทพมหานคร สามารถขับรถไปตามถนนพระรามที่ 2 เลี้ยวเข้าถนนเพชรเกษม โดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ถึงแยกปฐมพร จังหวัดชุมพร ตรงไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 41 มาบรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ที่จังหวัดพัทลุง มายังอำเภอหาดใหญ่ได้โดยสะดวก

รถไฟ มีบริการเดินรถภายในประเทศจากกรุงเทพ-หาดใหญ่ ทุกวัน นอกจากนี้ยังมีเส้นทางระหว่างประเทศ ได้แก่ กรุงเทพ-บัตเตอร์เวิร์ธ

เครื่องบิน มีบริการเครื่องบินโดยสาร กรุงเทพ-หาดใหญ่ ทุกวัน นอกจากนี้ยังมีเส้นทางบินหาดใหญ่-เชียงใหม่ และเส้นทางบินระหว่างประเทศ คือ หาดใหญ่-สิงคโปร์ หาดใหญ่-กัวลาลัมเปอร์

รถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารปรับอากาศออกจากสถานีขนส่งสายใต้ (ใหม่) ให้บริการทุกวัน ใช้เวลาเดินทางจากกรุงเทพฯ ถึงหาดใหญ่ ประมาณ 12 ชั่วโมง

การเดินทางไปจังหวัดใกล้เคียง สามารถเดินทางไปยังจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ได้ทุกวัน โดยขึ้นรถที่สถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอหาดใหญ่ หรือ สถานีรถโดยสารขนาดเล็ก (รถตู้)

การเดินทางภายในตัวเมืองหาดใหญ่ มีหลายรูปแบบไว้บริการ อาทิ รถสองแถว (วิ่งผ่านตัวเมืองตามถนนเพชรเกษม) ให้บริการเส้นทางสถานีขนส่งผู้โดยสารอำเภอหาดใหญ่-สนามบิน และเส้นทางจากหน้าสวนสาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่-สี่แยกสนามบินนอก หรือเป็นรถโดยสารไม่ประจำทาง เช่น รถแท็กซี่มอเตอร์(เหมาจ่าย) รถจักรยานยนต์รับจ้าง และรถตุ๊กๆ ซึ่งมีให้บริการอยู่ทั่วไป

5. สภาพเศรษฐกิจ

นับแต่ในอดีต เขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคใต้ตอนล่าง โดยเป็นศูนย์กลางรับส่งสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านที่กระจายไปสู่ภาคต่างๆ ของประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นแหล่งรวมสินค้าทางการเกษตรและส่งออกต่างประเทศ หาดใหญ่เคยมีชื่อเสียงเกี่ยวกับสินค้าจากต่างประเทศที่มีราคาถูกจนมีสถานที่ซื้อขายสินค้าที่ขึ้นชื่อ เช่น ตลาดสันติสุข ตลาดกิมหยง เป็นต้น และที่สำคัญเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และมีธุรกิจต่อเนื่องอีกเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะธุรกิจบริการ เช่น โรงแรมและร้านอาหาร เป็นต้น

6. สวนสาธารณะและสวนหย่อม

เทศบาลนครหาดใหญ่ มีการก่อสร้าง ปรับปรุงสถานที่ที่เป็นสวนสาธารณะหรือสวนหย่อม เพื่อประชาชนในชุมชนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามเด็กเล่น ลานกีฬาหรือออกกำลังกาย และกิจกรรมนันทนาการอื่น ได้แก่ สวนสาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่ สวนหย่อมพุ่มแม่สอน สวนหย่อมศุภสารรังสรรค์ สวนหย่อมแสงศรี สวนหย่อมชลธารา สวนหย่อมธรรมญูวิถี สวนหย่อมบึงศรีภูวนารถ สวนหย่อมละม้ายสงเคราะห์ สวนหย่อมตลาดใหม่ สวนหย่อมบางหัก (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2566 : ออนไลน์)

2.3.2.2 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนคร

หาดใหญ่

การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งอยู่ในนโยบายหลักที่ 3 ด้านการสร้างโอกาสและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง และ นโยบายรองที่ 1 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ดังนี้ (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2568 : ออนไลน์)

นโยบายหลักที่ 3 ด้านการสร้างโอกาสและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง

1) สนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) และ OTOP เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน

3) จัดระเบียบพื้นที่ค้าขายริมทางและส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและเทศกาลต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

นโยบายรองที่ 1 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

1) จะเน้นขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวคุณภาพสูง โดยพัฒนาหาดใหญ่ให้เป็นศูนย์กลาง Medical Wellness Tourism และ MICE City อย่างต่อเนื่อง

2) ส่งเสริมการลงทุนในสถานพยาบาลและโรงแรมคุณภาพสูง

3) ส่งเสริมการค้าชายแดนและพัฒนาธุรกิจบริการให้ได้มาตรฐานสากล

4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับเมืองอย่างยั่งยืน เช่น การพัฒนาริมคลองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและการค้า

5) จัดให้มี “ตลาดไนท์ปลาซ่าแสงทอง” เพื่อเป็นแหล่งสตรีทฟู้ด ซ้อป กิน แห่งใหม่ ยามค่ำคึกคักของนักท่องเที่ยว

6) ซ่อมแซมและบูรณะอาคารชิโนโปรตุกีสให้กลับมาสวยงาม เป็นถนนสายวัฒนธรรม เพื่อผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

2.3.2.3 ข้อมูลชุมชนทั้ง 4 เขตเทศบาลนครหาดใหญ่

เขต 1

หน้าสวนสาธารณะ ทักษิณเมืองทอง สุภาพอ่อนหวาน หน้าค่ายเสนาณรงค์ ภาสว่าง อุ้ ท.ส. พรุแม่สอน กอบกาญจน์ศึกษา แม่ลิเตา คลองเตย โรงปูน อนุสรณ์อาจารย์ทอง สัมคคี หน้าโรงพยาบาลศิริรินทร์ เกาะเสือ หลังสนามกีฬากลาง หลังโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ศรีนิล หมัดยาเมาะ ป้อม 6 หน้าสนามกีฬากลาง โรงเรียนชาติรี ศิรินทร์ รัถการ ริมทางรถไฟ มุสลิม หอนาฬิกา ตลาดคอมแพล็กซ์

เขต 2

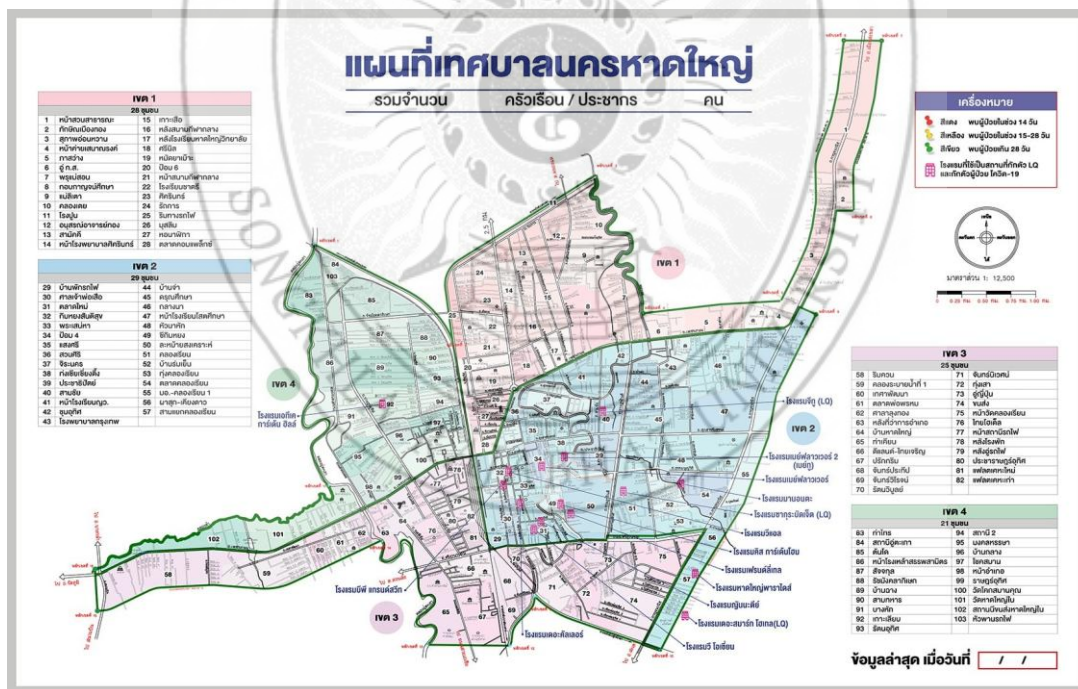
บ้านพักรถไฟ ศาลเจ้าพ่อเสือ ตลาดใหม่ กิมหยงสันติสุข พระเสน่หามนตรี
 ป้อม 4 แสงศรี สวนศิริ จิระนคร ท่งเซียเชียงตึ้ง ประชาธิปัตย์ สามชัย หน้าโรงเรียน ญว.
 ชุมอุทิศ โรงพยาบาลกรุงเทพ บ้านจำ ครุณศึกษา กลางนา หน้าโรงเรียนโสตศึกษา หัวนาหัก
 ซีกิมหยง ละหม้ายสงเคราะห์ คลองเรียน บ้านร่มเย็น ทุ่งคลองเรียน ตลาดคลองเรียน มอ.-คลอง
 เรียน1 ผาสุก-เคียงดาว สามแยกคลองเรียน

เขต 3

ริมควน คลองระบายน้ำที่ 1 เทศาพัฒนา ตลาดพ่อพรหม ศาลาลุงทอง
 หลังที่ว่าการอำเภอ บ้านหาดใหญ่ ท่าเคียน ดีแลนด์-ไทยเจริญ ปรักรักริม จันทร์ประทีป
 จันทรวิโรจน์ รัตนวิบูลย์ จันทรนิเวศน์ ทุ่งเสา อู่ญี่ปุ่น ขนส่ง หน้าวัดคลองเรียน ไทยโฮเต็ล
 หน้าสถานีรถไฟ หลังโรงพัก หลังอุรุฎไฟ ประชาราษฎร์อุทิศ แพลตเคะใหม่ แพลตเคะเก่า

เขต 4

ท่าไทร สถานีอู่ตะเภา ต้นโด หน้าโรงเหล้าสรรพสามิตร สัจจกุล รัชมังคลาภิเษก
 บ้านฉาง สามทหาร บางหัก เกาะเลียบ รัตนอุทิศ สถานี 2 มงคลहरษา บ้านกลาง โชคสมาน
 หน้าอำเภอ ราษฎร์อุทิศ วัดโคกสมานคุณ วัดหาดใหญ่ใน สถานีขนส่งหาดใหญ่ใน หัวพานรถไฟ

ภาพที่ 2.7 แผนที่เทศบาลนครหาดใหญ่
 ที่มา : เทศบาลนครหาดใหญ่ (2568 : ออนไลน์)

จากข้อมูลชุมชนดังข้างต้น เทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีโครงการอนุรักษ์และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ เทศบาลนครหาดใหญ่ 2 รูปแบบ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาหาร โดยมีแนวคิดและวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นเพรากฐานของ ความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์สืบต่อเนื่องกันมา จากประสบการณ์ของตนเอง หรือจากผู้ใหญ่ หรือ เป็นความรู้สั่งสมสืบต่อกันมา ปัจจุบันวิถีชีวิตของชาวบ้านเกิดการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมข้ามชาติที่มีความหลากหลาย ส่งผลกระทบกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณค่าของภูมิปัญญาไปพร้อมกับสังคมสมัยใหม่ ความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่น จำนวนมากกำลังสูญหายไป เพราะไม่มีการสืบทอด ดังนั้น การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นการสร้างคุณค่าทางสังคมและจิตใจต่อปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้มีความรู้ท้องถิ่น (เทศบาลนคร หาดใหญ่,2567 : ออนไลน์)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ โนราห์ กองยาว ร้อยลูกปิดโนราห์ เครื่องเคลือบดินเผาร่วมสมัย แฟชั่นปาเต๊ะ ว้าวพื้นบ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ได้แก่ อาหารไทยพื้นบ้าน ขนมไทยพื้นบ้าน ขนมด้วง ขนมมด เต้าคั่ว อาหารไทยมุสลิม ไก่ทอดหาดใหญ่ ซาซึก ข้าวหมกไก่ อาหารไทยจีน บะจ่าง สู้เฮง ปาท่องโก๋ (เทศบาลนครหาดใหญ่,2567 : ออนไลน์)

2.3.2.4 ข้อมูลอนาคตเมืองหาดใหญ่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ข้อเสนอนโยบายแนวทางการพัฒนาเมืองเพื่อไปสู่ “อนาคตหาดใหญ่ที่เรา ต้องการ” โดยภาคีพลเมืองหาดใหญ่ เผยแพร่เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2568 (ภาคีพลเมืองหาดใหญ่, 2568 : 20-21) ได้มีข้อเสนอประเด็นการขับเคลื่อนเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร ด้วยฐานทุนวัฒนธรรม ทุนความรู้ ไปสู่จุดหมายเมืองระดับโลก ดังนี้

สรุปสภาพการณ์

แม้ว่าเมืองหาดใหญ่จะมีศักยภาพและมีจุดเด่นด้านวัฒนธรรมอาหารและรสชาติอันมีอัตลักษณ์ เมนูอาหารอย่าง “ไก่ทอดหาดใหญ่” ที่ถือเป็นซอฟพาวเวอร์ของเมือง และ “มะม่วงเบา” ที่เป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะและรสชาติโดดเด่น แต่เมือง หาดใหญ่กลับยังไม่สามารถใช้ “พลังเชิงวัฒนธรรมด้านอาหาร” ที่มีนี้ได้เต็มที่ ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ ถึงปัจจัยสาเหตุ จึงพบว่า หาดใหญ่ยังขาดการจัดระบบและเรื่องราวอาหารที่ชัดเจน ยังไม่มีการเล่า เรื่องราววัฒนธรรม เบื้องหลัง หรือที่มาของอาหารเหล่านี้ อย่างเป็นระบบ ร้านอาหารดัง ๆ หลายร้าน หรือตลาดของกินที่กระจายตัวอยู่ทั่วเมือง แต่ไม่เชื่อมโยงกับวิถีท้องถิ่น ขาดการออกแบบเส้นทาง กิน-เที่ยวที่ต่อเนื่อง (Food Trail) แม้ว่าจะมีเทศกาล Street food ประจำปี แต่ยังไม่ มี “ชุมชน อาหารต้นแบบ” ที่พัฒนาเชิงวัฒนธรรมอย่างจริงจัง ขาดการยกระดับมาตรฐานร้านอาหารท้องถิ่น

ร้านอาหารในท้องถิ่นส่วนใหญ่เน้น “ขายของอร่อย” แต่ยังไม่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้สร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรม หน่วยงานรัฐยังไม่ขับเคลื่อนเชิงกลยุทธ์ร่วมกัน ยังไม่มีแผนยุทธศาสตร์พัฒนา “Soft Power ด้านอาหาร” ระดับเมืองขนาดใหญ่โดยเฉพาะ ยังไม่เชื่อมโยงอาหารกับวัฒนธรรม-เศรษฐกิจสร้างสรรค์ การส่งเสริมเทศกาลด้านอาหารยังคงรูปแบบกิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นหลัก เน้น “อาหารอร่อยราคาถูก” มากกว่า “วัฒนธรรมกินแบบขนาดใหญ่” ยังไม่สามารถแปลงรสชาติเป็นแบรนด์หรือจุดขายเชิงวัฒนธรรมให้คนทั่วประเทศหรือต่างชาติจดจำได้อีกทั้ง เทศกาลอาหารดังกล่าวไม่ได้นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจของร้านค้าและธุรกิจอาหารให้เติบโตได้ในภาวะปกติ ใหญ่เป็นเมืองที่มีทุนทางวัฒนธรรมและพลเมืองสายผลิตที่พร้อม ซึ่งเพียงพอประกอบขึ้นดีสำหรับการพัฒนาเป็นเมืองสร้างสรรค์ ที่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้ด้วยซอฟต์แวร์ด้านอาหารที่แข็งแกร่ง มีพลังดึงดูดให้คนจากทั่วโลกเข้ามาสัมผัสประสบการณ์ทางวัฒนธรรมอาหารของเมืองนี้ได้ แต่ขาดกระบวนการจัดการ “ปรุงและเสิร์ฟ” อย่างมีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายและมีกลยุทธ์ เมืองจึงเสียโอกาสจะกลายเป็นจุดหมายวัฒนธรรมอาหารระดับโลก ทั้งที่ ใหญ่มีต้นทุนด้านดังกล่าวที่ดี (ภาคีพลเมืองขนาดใหญ่, 2568 : 20-21)

นโยบายที่ต้องดำเนินการ

1. ยกกระดับเทศบาลนครใหญ่ให้เป็นเมืองซอฟต์แวร์ด้านอาหาร เพิ่มมูลค่าอาหารของใหญ่ โดยการเติมเรื่องความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี นวัตกรรมเรื่องกลิ่นรสชาติ เพื่อดึงดูดผู้คนให้เข้ามาเห็นและรู้จักความเป็นใหญ่ ที่เป็นพื้นที่แห่งความหลากหลายมารวมกันผ่านอาหารที่มีรสชาติ และวัตถุดิบเป็นของตัวเอง และสามารถต่อยอดไปนำเสนอขายในระดับโลกได้
2. จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเมืองอาหาร สื่อสารให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ความเป็นเมืองอาหารของใหญ่ ด้วยการพาไปให้เห็นตั้งแต่ต้นทางการผลิต การเกษตร พื้นที่การผลิต แหล่งทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง การแปรรูป การผลิตอาหารที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เช่น ไก่ทอดใหญ่ ก๋วยเตี๋ยวใหญ่ มะม่วงเบาแช่อิ่มใหญ่
3. ยกกระดับคุณค่าตลาดในเขตเทศบาลนครใหญ่ที่มีอยู่หลายแห่ง ให้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวระดับโลก
4. จัดทำนโยบายเรื่องอาหาร จัดทำแผนเรื่องอาหารที่มีความชัดเจน มีงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมและงานสร้างสรรค์ด้านอาหารหรือที่เกี่ยวข้องกับด้านอื่น ๆ โดยคิดในระดับท้องถิ่น แต่สามารถเชื่อมโยงในระดับโลก ทำเป็นจุดหมายให้ใหญ่เป็นส่วนหนึ่งในแผนที่โลกด้านอาหาร
5. สร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมของผู้ผลิตอาหารและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะธุรกิจอาหารที่มีการเติบโตจากในเขตเทศบาลนครใหญ่ จนขยายกิจการไปตั้งโรงงานที่อยู่นอกเขตเทศบาล ต้องมีพื้นที่ให้เกิดการร่วมคิด ร่วมคุย และทำนโยบายด้านอาหาร โดยการเปิด

พื้นที่ในเชิงประเด็นตัวอาหาร และพื้นที่ของความเป็นเมือง เพื่อให้เห็นภาพความเกี่ยวเนื่องในความเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร โดยไม่มีขอบเขตพื้นที่การปกครองเป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์

6. ผู้บริหารเทศบาลต้องสื่อสารเรื่องอาหารขนาดใหญ่ให้เป็นที่รับรู้ระดับโลก และผลักดันให้เกิดเทศกาลอาหาร Taste of Hatyai โดยใช้แนวคิดและรูปแบบของเทศกาลอาหาร Taste of London มาเป็นแนวทางพัฒนาเมือง ด้วยการสื่อสารรสชาติของอาหารขนาดใหญ่ออกไปในระดับโลก เพื่อให้คนทั้งโลกมาหาตใหญ่ และคนรุ่นถัดไปสามารถที่จะสื่อสารสิ่งที่รับรู้เกี่ยวกับอาหารของหาตใหญ่ต่อไปได้ (ภาคีพลเมืองหาตใหญ่, 2568 : 21)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ สวรัย บุญยमानนท์ (2556 : 109) ได้ศึกษางานวิจัยบทบาทของการใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการพัฒนาสังคมและชุมชน โดยจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ (Area Base) และการวิเคราะห์เชิงสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ (Product Base) โดยศึกษากรณีของตลาดน้ำอัมพวาและมูลนิธิเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่เป็นส่วนสำคัญสุดในกระบวนการใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการพัฒนาสังคมและชุมชน ได้แก่ กระบวนการและวิธีการมองหา “ทุนจากภายใน” ของชุมชนและท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วเพื่อนำมาซึ่งการต่อยอดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็น “อัตลักษณ์” ที่สำคัญในการสะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชนและท้องถิ่น อันเป็นปัจจัยที่สำคัญหนึ่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาสังคมและชุมชนที่ยั่งยืน

อัญธิชา มั่นคง (2560 : 90) ได้ศึกษาบทบาทของทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนในตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทุนทางวัฒนธรรมของตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจชุมชนของตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตลอดจนบทบาทของทุนทางวัฒนธรรมของตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยาที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา คือ ประเพณีดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรมการจักสานไม้ไผ่ การจักสานผักตบชวา การทำนาแบบดั้งเดิมและการทำนาอินทรีย์ ทุนบุคคลมีปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนที่มีบทบาทในการรวมกลุ่มการสร้างเสริมความเข้มแข็งและการพัฒนาชุมชน สำหรับทุนเครือญาตินั้นในชุมชน มีความสัมพันธ์แบบเคารพผู้อาวุโส เคารพกฎระเบียบ กติกาของหมู่บ้าน โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ยังเป็นรูปแบบการผลิตในขั้นพื้นฐานและการแปรรูปผลผลิตที่ได้เป็นผลิตภัณฑ์อย่างง่ายเพื่อใช้ในการดำรงชีพและจัดจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน ระบบการจ้างงานยังคงมีการใช้ระบบการลงแขกเกี่ยวข้าวภายในเครือญาติและภายในชุมชน มีการจ้างแรงงานจากชาวบ้านในชุมชนเป็นครั้งคราว บทบาทของทุนทางวัฒนธรรมที่มี

ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลบ้านตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่าทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในตำบลบ้านตู่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 คิดเป็นร้อยละ 85.00 โดยประชาชนเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่อง ชุมชนจะสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนหากนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นอาชีพต่าง ๆ การที่จะทำให้ทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คือ ส่งเสริมให้ทุนบุคคล มีบทบาทเพิ่มขึ้น มีการถ่ายทอดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องผ่านศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้ประชาชนทุกหมู่บ้าน มีส่วนร่วมการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชน จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ทวิวัฒน์ จิตติเวชกุล (2565 : ก) ได้ศึกษาความสำคัญของการอนุรักษ์ สืบสานและการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม บูรณาการความร่วมมือการจัดการศึกษาศิลปกรรมกับเครือข่ายด้านศิลปวัฒนธรรมและนำเสนอวัฒนธรรมการจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดนวัตกรรม การอนุรักษ์ การสืบทอดและส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้บริหารและคณาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาศิลปกรรม โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปลงข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารวิเคราะห์ สังเคราะห์และตีความสร้างบทสรุปขั้นต้นโดยผู้วิจัย นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน เพื่อรับรองผลและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผลวิจัยพบว่า 1) ภูมิปัญญาทางด้านศิลปกรรมมีความสำคัญควรค่าแก่การอนุรักษ์ แต่การสืบสานและรักษายังไม่สามารถดำเนินการให้คุ้มค่าในเชิงธุรกิจ ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ 2) การบูรณาการเครือข่ายด้านศิลปกรรมมีความร่วมมือประสานเครือข่ายด้านทุนมนุษย์ ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมกับหน่วยงานและกลุ่มวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และทัศนศิลป์อย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการและ 3) แนวทางการบริหารจัดการศิลปกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ คือ การบูรณาการอย่างสมดุลระหว่าง การส่งเสริมเชิงวิชาชีพ การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการและการประยุกต์ภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางวัฒนธรรม ข้อค้นพบในวิจัยนี้ คือ แนวทางการบริหารจัดการแบบสามเอ หรือ Triple A Methods (Artist career - Academic - Add value) เป็นแนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์โดยการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นมืออาชีพด้านศิลปกรรม ร่วมกับการพัฒนาความก้าวหน้าตามหลักวิชาการและสร้างสำนึกในเพิ่มคุณภาพ คุณค่าและมูลค่าสำหรับผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม

อุตล สวัสดิ์ศรี และ มัสลิน ปูนอน (2562 : ข) ศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม และเพื่อพัฒนาไปสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 400 คน กำหนดจากสูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Yamane เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอย พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัด

มหาสารคามเพื่อไปสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้นั้น จะต้องเน้นการพัฒนาด้านองค์ความรู้ และ การศึกษา โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เช่น การอบรม ความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และสามารถที่สืบค้นได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ประเด็นถัดมาจะต้องเน้นการพัฒนาด้านการสร้างสรรค์ผลงาน ให้มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ วัฒนธรรม หรือประเพณีและเป็น ผลงานที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ และต้องพัฒนาด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ มีการนำเสนอ ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์

คัชพล จันเพชร และ พัทธ์ชัย ศิริวงศ์ (2560 : 111) ศึกษาถึงการบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนบ้าน ชากแง้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยงานวิจัยฉบับนี้กล่าวถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เพื่อให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนภายใต้ทุนทางวัฒนธรรม กล่าวคือ สิ่งที่ดึงามที่มนุษย์ ในอดีตคิดค้นทำขึ้น และสืบทอดด้วยการปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยการ พัฒนาดังกล่าวมีความจำเป็นต้องสร้างกระบวนการให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน การดำเนินงาน โดยอาศัยบริบทจากทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนด้วยวิธีบูรณาการความร่วมมือซึ่งในงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจใน ปรัชญาการณที่เกิดขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิพากษ์กระบวนการสร้างทฤษฎีฐานราก จากการศึกษาผู้วิจัยได้สกัดประเด็นที่ค้นพบเพื่อนำมาสร้างเป็นมโนทัศน์และสังเคราะห์ออกมาเป็น ข้อสรุปเชิงทฤษฎีภายใต้การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วย กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านชากแง้ว ประกอบด้วย 1) เมื่อใดที่เกิดการบูรณาการความ ร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการ 2) เมื่อใดที่ชุมชนมีความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ 3) เมื่อใดที่ชุมชนเกิดการเรียนรู้และเห็นประโยชน์ต่างๆ ร่วมกัน จะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนา สิ่งต่างๆ อย่างมีเอกภาพภายในชุมชน 4) เมื่อใดชุมชนเกิดองค์ความรู้และเห็นคุณค่าของทุน วัฒนธรรมท้องถิ่น จะนำไปสู่ความหวงแหนในสิ่งเหล่านั้น และ 5) เมื่อใดที่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการจัดการทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น จะทำให้ชุมชน เกิดความตื่นตัวและสนใจในประโยชน์ของสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งผู้สนใจควรศึกษาการนำทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสู่ผลิตภัณฑ์ ทางการท่องเที่ยว หรือนำงานวิจัยชิ้นนี้เป็นกรณีศึกษาสำหรับใช้ในการพัฒนาชุมชนด้วยกระบวนการ มีส่วนร่วม ณ สถานที่อื่นๆ ที่มีความน่าสนใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคต

อัมพิกา ชุมมธยา และ ชาญณรงค์ ศรีสุวรรณ (2562 : 217) ได้ศึกษาการนำกิจกรรมเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองเก่าของ เชียงใหม่ บริเวณชุมชนริมคลองแม่ข่าที่กำลังประสบปัญหาเรื่องพื้นที่สาธารณะและที่อยู่อาศัยของ

ชุมชนผู้มีรายได้น้อย โดยบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนรู้สู่สถาปัตยกรรมเมือง กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์และการสังเกตจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมจริง สู่การปฏิบัติการออกแบบพื้นที่สาธารณะร่วมกับชุมชน เพื่อการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในลักษณะของการจัดการที่อยู่อาศัยแบบการแบ่งปันที่ดิน เพื่อประสานประโยชน์การใช้ที่ดินร่วมกันในฐานะ “พื้นที่สาธารณะ” ของเมือง และเพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด บทเรียนจากการวิจัยนี้ พบว่ากระบวนการดังกล่าวทำให้เกิดการผสมผสานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างชุมชน นักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญอย่างมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองโดยชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นช่องทางที่สามารถสื่อสารระหว่างชุมชนสู่หน่วยงานท้องถิ่นและเมืองอีกทางหนึ่ง กิจกรรมเชิงปฏิบัติการทั้งหลายที่เกิดจากการบูรณาการและการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ใหม่ในการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง อันจะต้นแบบของการวางแผนและกำหนดนโยบายพัฒนาเมืองของท้องถิ่นในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

บัญชา พงษ์มานะวงศ์ (2561 : ก-ข) ได้ศึกษาต้นแบบการพัฒนาเมืองแห่งอาหารการกินด้วยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แนวคิดการสร้างคุณค่า นโยบายกรุงเทพมหานครและแนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภค ผู้วิจัยได้ออกสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่ม จำนวน 77 ท่าน ควบคุมการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่า ต้นแบบการพัฒนาเมืองแห่งอาหารการกินด้วยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกรุงเทพมหานครมี 8 คุณลักษณะ ดังนี้ 1) วัฒนธรรมอาหารการกิน 2) การทำนุบำรุงรักษาภาคการเกษตร 3) โครงสร้างพื้นฐานที่ขนาดเหมาะสม 4) ความร่วมมือในการวิจัย ผักอบรมการทดสอบ และอื่นๆที่เกี่ยวกับอาหาร 5) การให้การศึกษและเพิ่มความตระหนักรู้ด้านสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการให้แก่สังคม 6) การกำกับดูแลกิจการ ภาวะผู้นำ และการสนับสนุน 7) การพัฒนาธุรกิจอาหารและเครือข่ายธุรกิจที่เกี่ยวข้อง 8) การขยายตลาดสำหรับอาหารท้องถิ่น มุ่งที่เน้นผู้มาเยือนทุกกลุ่ม

ภาณุรังษี เตือนไธสง และคณะ (2566 : 345-346) ได้ศึกษางานวิจัย ข้อเสนอเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ โดยผลการวิจัย พบว่า ชุมชนตำบลช่อแฮ เป็นพื้นที่วัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดแพร่ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีประวัติศาสตร์ของพื้นที่อันยาวนาน การก่อสร้างองค์พระธาตุช่อแฮคือ จุดกำเนิดของการประดิษฐ์วัฒนธรรม การประดิษฐ์ความเชื่อ จารีต การประดิษฐ์ประเพณี และงานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ซึ่งกลายเป็นมรดกที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนตลอดปี ทำให้มีโอกาสเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำมาต่อยอดเป็นกลไกเพิ่มมูลค่าในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นี้ได้ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative

Economy) คือ การสร้างมูลค่าสินค้า หรือ บริการที่เกิดจากความคิดภูมิปัญญาของมนุษย์ และทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลช่อแฮ ได้แก่ งานฝีมือและหัตถกรรม ศิลปะการแสดง งานทัศนศิลป์ งานออกแบบ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Atiqi Chollisni et al. (2022 : 413) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในอินโดนีเซีย โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคสนามกับผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของเมือง ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ต่าง ๆ และนโยบายต่างๆ เป็นการนำคุณค่าสิ่งๆ ที่ควรอนุรักษ์ของวิถีชุมชนมาขับเคลื่อนผ่านการทำงานร่วมกันของหลายฝ่ายทั้งรัฐบาลท้องถิ่น ผู้ที่มีบทบาททางเศรษฐกิจของเมือง ผู้สังเกตการณ์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งประชาชนทั่วไป ส่งผลให้เกิดเป็นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในอินโดนีเซีย

World Bank (2025 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง Unlocking Sierra Leone's Creative Future: Creative Economy Diagnostic and Road Map. ที่ได้นำเสนอกรณีศึกษาประเด็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของสาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่สำหรับการกระจายความหลากหลายทางเศรษฐกิจ ทั้งการจ้างงานเยาวชน และการแสดงออกทางวัฒนธรรม โดยมีส่วนสนับสนุนประมาณ 4.5% ของ GDP และมากกว่า 10% ของการจ้างงานในระบบ ทั้งที่โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศมีจุดแข็งด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาพ เสียงและสื่อ ดนตรี ศิลปะการแสดง และงานฝีมือ ด้วยเพราะมีอุปสรรคเชิงระบบ ได้แก่ การเงินที่จำกัด โครงสร้างพื้นฐานที่อ่อนแอ ช่องว่างของข้อมูล และการกำกับดูแลที่กระจุกกระจาย การศึกษานี้จึงได้เสนอการปฏิรูปเป็นระยะเพื่อเสริมสร้างการประสานงานด้านนโยบาย ระบบทรัพย์สินทางปัญญา การสร้างรายได้ดิจิทัล โครงสร้างพื้นฐานด้านความคิดสร้างสรรค์ และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ที่ควรเป็นแผนปฏิบัติการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

Helena Biasotto et al. (2025 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง Creative economy and unesco creative cities: interfaces between culture, gastronomy and sustainable territorial development in urban tourism ที่นำเสนอการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างหลักการเศรษฐกิจสร้างสรรค์และโครงการเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก โดยเน้นที่ศาสตร์แห่งการทำอาหารเป็นแกนหลัก โดยศาสตร์แห่งการทำอาหารไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเพียงการแสดงออกทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาสำหรับนวัตกรรม อัตลักษณ์ และการมีส่วนร่วมทางสังคมอีกด้วย จากกรณีศึกษาเมืองเบเล็ม ปาราตี ประเทศบราซิล เมืองเฉิงตู ประเทศจีน และเมืองโบโลญญา ประเทศอิตาลี การศึกษานี้เผยให้เห็นว่า การบูรณาการเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการวางผังเมือง ทำให้เมืองสร้างสรรค์เหล่านี้เป็นห้องทดลองแห่งนวัตกรรมในพื้นที่ แม้ว่าจะเผชิญกับความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางสังคม การจัดหาเงินทุนทางวัฒนธรรม และการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมก็ตาม ตัวอย่างเช่น ในเมืองปาราตี ประเทศบราซิล พบข้อจำกัดในความต่อเนื่องของ

นโยบายทางวัฒนธรรมและการวางระบบกลไกการกำกับดูแลแบบมีส่วนร่วม ซึ่งขัดขวางการรวมกลุ่มของกลยุทธ์ระยะยาว ในบริบทนี้ ศาสตร์แห่งการทำอาหารจึงโดดเด่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นมรดก การถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น และการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและอัตลักษณ์

Surtini Pujiastuti et al. (2024 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง Development of creative economic industrial use based on regional potential as a local economic development effort (study of the potential for regional potential-based creative economic development as solo's effort towards the Unesco creative city network). ที่ได้นำเสนอกรณีศึกษาเมืองซูราการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ที่ภาคอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์นี้สามารถเพิ่มการพัฒนาเศรษฐกิจระดับภูมิภาคได้ ข้อเสนอที่พบคือ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของงานฝีมือ และจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่ดีจากภาครัฐ รวมถึงให้ความสำคัญกับการจัดหาอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานในการผลิตเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องมีแผนงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเฉพาะในด้านวัฒนธรรมและงานฝีมือ

Chukiat Chaiboonsri (2024 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง The Potential Analytical Impact of Significant Sectoral Creative Economy on Thailand's Economy: A Case Study of the IRS-CGE Model vs. the CRS-CGE Model for Both the National and Provincial Economies. ผลการศึกษาเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่า ภาคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่สำคัญ ได้แก่ แฟชั่น โฆษณา อาหารไทย และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นเพิ่มเติม นอกจากนี้ เศรษฐกิจของเชียงใหม่และประเทศไทยโดยรวม จะสามารถพัฒนาเป็นเศรษฐกิจที่มีรายได้สูงได้ในที่สุด หากภาคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องด้วยนโยบายที่มีประสิทธิภาพ

Venkatesh Sneha and R. Kavitha. (2024 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง Exploring the economy of creativity and culture in the light of Industry 5.0: a systematic literature review of the setup of creative industries. โดยเป็นการสำรวจเศรษฐกิจสร้างสรรค์และวัฒนธรรมในบริบทของอุตสาหกรรม 5.0: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเลือกฐานข้อมูลสำคัญ 4 ฐาน ได้แก่ Emerald Insight, Springer Link, Sage Publications และ Taylor and Francis หลังจากกระบวนการทบทวนวรรณกรรมอย่างละเอียดแล้ว บทความที่เลือกจากแต่ละฐานข้อมูลจะถูกดึงมาวิเคราะห์อย่างครบถ้วนภายในช่วงเวลาปี 2013–2023 นัยสำคัญเชิงปฏิบัติ พบว่า ผู้กำหนดนโยบาย เช่น รัฐบาลและสถาบันต่างๆ สามารถเข้าใจถึงการดำรงอยู่และการมีส่วนร่วมของเศรษฐกิจหมุนเวียนในภูมิภาคต่างๆ ในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจอุตสาหกรรม 5.0 อีกทั้ง สนับสนุนการสร้างเมืองที่ยั่งยืนในเศรษฐกิจเกิดใหม่ได้

การคัดเลือกตัวแปรสำหรับการศึกษา ผู้วิจัยได้พิจารณาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยมีความสอดคล้องกับบริบทกรณีศึกษาของเทศบาลนครหาดใหญ่ กล่าวคือ เทศบาลนครหาดใหญ่มีทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ จับต้องไม่ได้ อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่มีการทำงานเป็นเครือข่ายร่วมกันหลากหลายหน่วยงาน และเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญลำดับต้นของภาคใต้ โดยผู้วิจัยสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

ตัวแปรทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางวัฒนธรรมมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะเป็นการช่วยเหลือประชาชนด้วยการนำทุนที่มีอยู่ภายในพื้นที่มาพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้ (Throsby,2001: 46 ; ธนันท์ บุนวรรณา,2565 : ออนไลน์)

ตัวแปรทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน สถาปัตยกรรม มรดกทางวัฒนธรรม อาหารพื้นถิ่น และผลงานศิลปะแขนงต่างๆ เช่น ภาพวาด ทัศนกรรม ดนตรี ภาพยนตร์ และวรรณกรรม

ตัวแปรทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความคิด ความรู้ ความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี ขนบธรรมเนียม แบบแผน ข้อปฏิบัติในกลุ่มสังคมหรือชุมชน

ตัวแปรความร่วมมือเชิงนโยบาย กระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย ตั้งแต่การเริ่มต้นนโยบาย การพัฒนาสถานการณ์ การสร้างโมเดลตามแนวความคิด การเขียนโครงการ การจำลอง และการประเมินเป็นตัวแปรขับเคลื่อนให้การนำทุนทางวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้ประสบความสำเร็จได้ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการทำงานอย่างเป็นระบบจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ (Peter Bednar, 2013 : 868)

ตัวแปรการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนารูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจการพัฒนา รูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเทศบาลนครหาดใหญ่โดยคำนึงถึงความรู้ด้านทรัพย์สิน ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และ ความยั่งยืน ได้แก่ อาชีพอาชีพสร้างสรรค์ เช่น การโฆษณา สถาปัตยกรรม งานฝีมือและทัศนกรรม การออกแบบ ซอฟต์แวร์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ และการถ่ายภาพ การพิมพ์ พิพิธภัณฑสถาน แกลเลอรี และห้องสมุด ดนตรี ศิลปะการแสดง และทัศนศิลป์ (Christopherson ; Flew (2004,2005 อ้างถึงใน พรราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช,2560 : 48 – 50; สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์,2565 : ออนไลน์)

อีกทั้ง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ทุนทางวัฒนธรรม (จับต้องได้ และ จับต้องไม่ได้)	ความร่วมมือเชิง นโยบาย	การพัฒนา เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	ทิศทางความ สัมพันธ์
เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ สวรัย บุญยมา นนท์ (2556)	✓		✓	+
อัญริชา มั่นคง (2560)	✓	✓	✓	+
ทวีวัฒน์ จิตติ เวชกุล (2565)	✓	✓	✓	+
ฤตล สวัสดิ์ศรี และ มัสลิน ปูนอน (2562)	✓	✓	✓	+
คัชพล จันเพชร และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560)	✓	✓	✓	+
อัมพิกา ชุมมรัทยา และ ชาญณรงค์ ศรีสุวรรณ (2562)	✓	✓	✓	+
บัญชา พจมานะ วงศ์ (2561)	✓	✓	✓	+
ภาณุรังษี เตือน ไธสง และคณะ (2566)	✓		✓	+
Atiqi Chollisni et al. (2022)	✓	✓	✓	+
World Bank (2025)	✓ (จับต้องได้)	✓	✓	+

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ทุนทางวัฒนธรรม (จับต้องได้ และ จับต้องไม่ได้)	ความร่วมมือเชิงนโยบาย	การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ทิศทางความสัมพันธ์
Helena Biasotto et al. (2025)	✓ (จับต้องได้)	✓	✓	+ -
Surtini Pujiastuti (2024)	✓ (จับต้องได้)	✓	✓	+
Chukiat Chaiboonsri (2024)	✓	✓	✓	+
Venkatesh Sneha (2024)	✓	✓	✓	+

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย (2568)

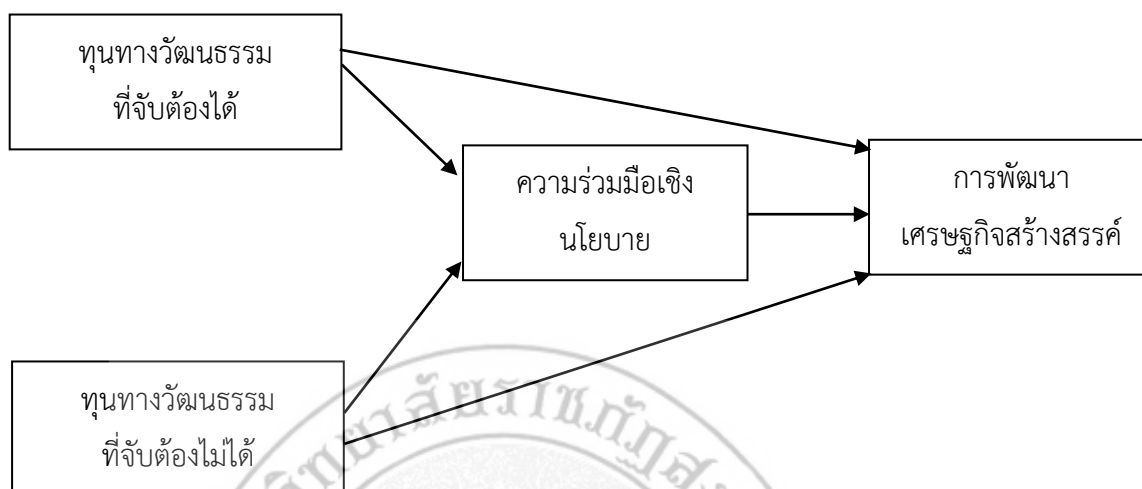
จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามตารางที่ 2.2 อธิบายได้ดังนี้
ตัวแปรทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และตัวแปรทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อตัวแปรการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อตัวแปรการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีตัวแปรความร่วมมือเชิงนโยบายเชื่อมโยงเป็นตัวแปรกลาง และมีความสัมพันธ์ทั้งในทิศทางเดียวกันและทิศทางตรงกันข้าม แต่ส่วนใหญ่จากการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ตัวแปรทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อตัวแปรการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีตัวแปรความร่วมมือเชิงนโยบายเชื่อมโยงเป็นตัวแปรกลางและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยดังภาพที่ 2.8

2.5 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย เรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

2.6 สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

สมมุติฐานที่ 2 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วิธีการ (Methodology) เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและวิเคราะห์ผลทางสถิติ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการ (Methodology) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์รายบุคคลร่วมกับการสนทนากลุ่ม และการตีความเชิงคุณภาพ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ดังนี้

1. ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่
2. บุคลากรภาครัฐของเทศบาลนครหาดใหญ่
3. ภาคส่วนเอกชน
4. ภาคส่วนประชาชน
5. ภาคส่วนองค์กรการกุศล

3.2.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขตเลือกตั้ง โดยเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 105,289 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มีนาคม 2564) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรเทศบาลนครหาดใหญ่ 4 เขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง		
	ชาย	หญิง	รวม
เขต 1	11,500	14,332	25,832
เขต 2	12,316	15,534	27,850
เขต 3	11,334	14,286	25,620
เขต 4	11,480	14,507	25,987
รวม	46,630	58,659	105,289

ที่มา : งานทะเบียนราษฎร์ สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลนครหาดใหญ่

(2564 อ้างถึงใน เทศบาลนครหาดใหญ่, 2564 : 12)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามวิธีของ Nastasi and Schensul (2005 อ้างถึงใน ประไพพิมพ์ สุธีวสินนทร์ และ ประสพชัย พสุนนท์, 2559 : 43) จำนวน 12 คน ดังนี้

1. ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
2. บุคลากรภาครัฐของเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
3. ภาคส่วนเอกชน ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่ และ ห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่ รวมจำนวน 3 คน
4. ภาคส่วนประชาชน จำนวน 5 คน
5. ภาคส่วนองค์กรการกุศล คือ มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง) หาดใหญ่ จำนวน 2 คน

3.2.2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขตเลือกตั้ง โดยเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 105,289 คน ใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเทียบตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน อัญชญา ณ ระนอง, 2552: 165) ได้จำนวน 384 คน และด้วยวิธีการแบ่งกลุ่ม และ ใช้สูตรกระจายตามสัดส่วน (นิยม ปุราคำ, 2517: 167)

$$nh = \frac{(Nh/N) n}{\text{โดยที่}}$$

nh = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการในแต่ละเขตเลือกตั้ง

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด เท่ากับ 384 คน

Nh = จำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด เท่ากับ 105,289 คน

ตารางที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างเทศบาลนครหาดใหญ่ 4 เขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เขต 1	25,832	94
เขต 2	27,850	102
เขต 3	25,620	93
เขต 4	25,987	95
รวม	105,289	384

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยแนวความคิดทางทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทุนทางวัฒนธรรม ความร่วมมือเชิงนโยบาย และการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาสรุปเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่สอดคล้องกับคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัยในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม

เป็นคำถามให้เลือกตอบ และ คำถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ เขตการเลือกตั้ง อาชีพ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความร่วมมือเชิงนโยบาย จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำนวน 9 ข้อ

โดยวัดเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

โดยมีรายละเอียดแนวคำถาม ตามประเด็นต่อไปนี้

1) ทุนทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ มีอะไรบ้าง

2) บทบาทในกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นอย่างไร ต่อการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยตั้งแต่การเริ่มต้นรวบรวมข้อมูลในการออกแบบนโยบาย การจำลองการออกแบบนโยบาย การสร้างโมเดลตามแนวความคิดของปัญหา ปัจจุบันเชื่อมโยงไปสู่ภาพของผลลัพธ์ การเขียนโครงการ การนำไปปฏิบัติตามสถานการณ์ต่าง ๆ และการประเมินผลลัพธ์จากการนำนโยบาย โครงการไปปฏิบัติ

3) แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1) ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สำหรับการตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือการวิจัย โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) การใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลทดสอบ Try Out กับ การวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูล Try Out กับประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครสงขลา จำนวน 30 คน เพื่อนำมาทดสอบวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยค่า Cronbach's Alpha พบว่า เท่ากับ .994 ดังนั้น แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

3.4 การรวบรวมข้อมูล

3.4.1. จริยธรรมการวิจัยในคน

งานวิจัยเรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้รับการรับรองตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช COA No. 022/2568 REC No. 010/68

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม (Ethical Consideration) ตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน ดังนี้

1) หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person)

การให้อิสระในการตัดสินใจ โดยผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และเคารพการตัดสินใจของอาสาสมัครในการเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยให้อาสาสมัครพิจารณาตัดสินใจก่อนเซ็นยินยอมสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ และในส่วนการวิจัยเชิงปริมาณได้เก็บข้อมูลกับประชาชนทั่วไป

โดยการที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัยเป็นการแสดงว่าให้ความยินยอมในการให้ข้อมูล

2) หลักการให้ประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่อาสาสมัคร (Risk and Benefit)

ให้ของที่ระลึกสำหรับผู้ให้การสัมภาษณ์

3) การรักษาความลับของอาสาสมัคร(Privacy and Confidentiality)

ผู้วิจัยจะเก็บไฟล์ข้อมูลจากการลงพื้นที่วิจัย ไฟล์รูปภาพ ไฟล์เสียงไว้ในคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊กส่วนตัว โดยผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ คือ ผู้วิจัยหลัก ผู้วิจัยร่วม และผู้ช่วยผู้วิจัย และหลังจากการทำวิจัยเสร็จสิ้น ไฟล์ต่าง ๆ ที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊กส่วนตัว จะดำเนินการลบข้อมูลภายใน 1 ปี

4) หลักความยุติธรรม (Justice)

เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria)

- (1) เป็นเพศชายและหญิง
- (2) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ไม่เกิน 59 ปี ที่มีสุขภาพแข็งแรง
- (3) เป็นผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่
- (4) เป็นบุคลากรภาครัฐของเทศบาลนครหาดใหญ่
- (5) เป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในภาคส่วนเอกชน
- (6) เป็นประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่
- (7) เป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในภาคส่วนองค์กรการกุศล
- (8) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria)

- (1) ไม่สมัครใจให้ข้อมูล

เกณฑ์ถอนถอน (Withdrawal criteria)

- (1) อาสาสมัครฯ ตัดสินใจออกจากโครงการ
- (2) ได้ข้อมูลที่เพียงพอและครบถ้วน จึงไม่มีความจำเป็นต้องเก็บ

ข้อมูลในครั้งต่อไป

เกณฑ์การยุติโครงการ (Termination Criteria)

- (1) โครงการวิจัยเสร็จสิ้น
- (2) แหล่งทุน ผู้สนับสนุนการวิจัยยุติการวิจัย
- (3) ผู้มีอำนาจอนุมัติยุติการวิจัย

5) อุปสรรคและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่ออาสาสมัครและความ
รับผิดชอบของผู้วิจัย (Challenges and risks towards participants including
investigator's Responsibility)

การเก็บข้อมูลในสถานที่ที่ไม่มีความเสี่ยงอันตรายแก่ผู้ให้ข้อมูล
สำคัญในการวิจัย

6) กระบวนการขอความยินยอม (Informed consent process)

1) ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยติดต่อทาบทามกับหน่วยงาน เพื่อ
อธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร เพื่อให้ได้รับทราบและเป็น
การขออนุญาตอย่างไม่เป็นทางการในเบื้องต้น

2) ผู้วิจัยติดต่อคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา เพื่อดำเนินการออกหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงหน่วยงาน ดังนี้

ภาคราชการ คือ เทศบาลนครหาดใหญ่

ภาคเอกชน ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่
และ ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่

ภาคส่วนองค์กรการกุศล คือ มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซีย
เซียงตั้ง) หาดใหญ่

โดยแนบประกอบกับหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วม
โครงการวิจัยอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และทำการนัดหมายเพื่อนำหนังสือให้หน่วยงานพิจารณา

3) การสัมภาษณ์ประชาชนในย่านการค้าหาดใหญ่ และตัวแทน
ภาคประชาชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยทีมงานวิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความ
ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยก่อนการสัมภาษณ์

4) การพิจารณาตัดสินใจ ผู้วิจัยเคารพการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูล
สำคัญในการเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยให้พิจารณาตัดสินใจก่อนเซ็นยินยอม

3.4.2 การรวบรวมข้อมูลวิจัย

1. การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อทำการทดสอบ Try Out กับประชาชนใน
พื้นที่เทศบาลนครสงขลา จำนวน 30 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มประชาชนที่มีบริบทคล้ายคลึงกับเทศบาล
นครหาดใหญ่

2. การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจริงสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 384 คน ดังนี้

- เขตเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 94 คน
- เขตเลือกตั้งที่ 2 จำนวน 102 คน
- เขตเลือกตั้งที่ 3 จำนวน 93 คน
- เขตเลือกตั้งที่ 4 จำนวน 95 คน

3. การเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคลร่วมกับการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 12 คน ดังนี้

- (1) ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
- (2) บุคลากรภาครัฐของเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
- (3) ภาคส่วนเอกชน จำนวน 3 คน
- (4) ภาคส่วนประชาชน จำนวน 5 คน
- (5) ภาคส่วนองค์กรการกุศล จำนวน 2 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ สำหรับข้อมูลทั่วไป และ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ระดับของตัวแปร ทั้งนี้ การแปลผลระดับคะแนน ผู้วิจัยได้ยึดหลักการกระจายแบบปกติข้อมูล โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 อ้างถึงใน นฤตล สวัสดิ์ศรี และ มัสลิน ปูนอน, 2562 : 25) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

และการใช้สถิติอนุมาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบช่วงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการตีความเชิงคุณภาพ (Qualitative Interpretive Approach) ด้วยการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้บันทึกจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม มาทำการถอดเทป และวิเคราะห์ข้อมูลจัดกลุ่ม ตีความข้อมูลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

- 4.1.1 ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่
- 4.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่
- 4.1.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่
- 4.1.5 ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

- 4.2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่
- 4.2.2 ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่
- 4.2.3 แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย

4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

4.1.1 ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขต การเลือกตั้ง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 384 คน)	ร้อยละ (100%)
1. เพศ		
ชาย	117	30.5
หญิง	266	69.3
เพศทางเลือก	1	0.3

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 384 คน)	ร้อยละ (100%)
2. อายุ		
18 – 29 ปี	94	24.5
30 – 39 ปี	122	31.8
40 – 49 ปี	97	25.3
50 – 59 ปี	71	18.5
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	190	49.5
ปริญญาตรี	186	48.4
ปริญญาโท	5	1.3
ปริญญาเอก	2	0.5
อื่น ๆ	1	0.3
4. ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่		
ต่ำกว่า 10 ปี	104	27.1
10 – 19 ปี	46	12.0
20 – 29 ปี	106	27.6
30 – 39 ปี	61	15.9
40 – 49 ปี	47	12.2
50 ปีขึ้นไป	20	5.2
5. เขตการเลือกตั้ง		
เขตการเลือกตั้งที่ 1	94	24.5
เขตการเลือกตั้งที่ 2	102	26.6
เขตการเลือกตั้งที่ 3	93	24.2
เขตการเลือกตั้งที่ 4	95	24.7
6. อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานราชการ	32	8.3
พนักงานมหาวิทยาลัย	0	0.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	3.1
พนักงานเอกชน	110	28.6
ธุรกิจส่วนตัว	170	44.3
อาชีพสร้างสรรค์	10	2.6

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 384 คน)	ร้อยละ (100%)
อื่นๆ	50	13.0

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขตการเลือกตั้ง จำนวน 384 คน มีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และ เป็นเพศทางเลือก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30 – 39 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 40 – 49 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ช่วงอายุระหว่าง 18 – 29 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ ช่วงอายุระหว่าง 50 – 59 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาระดับปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 ระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และอื่น ๆ ได้แก่ ไม่ได้ศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในช่วงระยะเวลา 20 – 29 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 รองลงมา ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ช่วง 30 – 39 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 ช่วง 40 – 49 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ช่วง 10 – 19 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

เขตพื้นที่อาศัย พบว่า เขตการเลือกตั้งที่ 2 จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 เขตการเลือกตั้งที่ 4 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 เขตการเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ เขตการเลือกตั้งที่ 3 จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมา พนักงานเอกชน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 อื่นๆ ได้แก่ ว่างาน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ข้าราชการ/พนักงานราชการ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 อาชีพสร้างสรรค์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 และ พนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 ตามลำดับ

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่

ตารางที่ 4.2 ระดับทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่

(n = 384)

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เทศบาลนครหาดใหญ่มีที่อยู่อาศัยของประชาชนที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม	3.14	0.69	ปานกลาง
2. เทศบาลนครหาดใหญ่มีสถานที่ที่สร้าง ยังไม่ได้รับการพัฒนาที่ถือว่าเป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นได้	3.34	0.85	ปานกลาง
3. เทศบาลนครหาดใหญ่มีสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจทางศาสนา	3.49	0.83	ปานกลาง
4. เทศบาลนครหาดใหญ่มีสิ่งประดิษฐ์ทางศิลปกรรมของท้องถิ่น เช่น Street Art เล่าเรื่องราวอัตลักษณ์ของเทศบาลนครหาดใหญ่	3.47	0.94	ปานกลาง
5. เทศบาลนครหาดใหญ่จัดทำโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และจัดให้มีสถานที่สืบค้นข้อมูลเหล่านี้	3.54	0.96	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.39	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ระดับทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นเทศบาลนครหาดใหญ่จัดทำโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์และจัดให้มีสถานที่สืบค้นข้อมูลเหล่านี้ ที่อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.3 ระดับทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่

(n = 384)

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เทศบาลนครหาดใหญ่มีขนบธรรมเนียม ประเพณี ทางศาสนาที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	3.75	1.03	มาก
2. เทศบาลนครหาดใหญ่มีประเพณีวันสำคัญของ ท้องถิ่น เช่นงานบุญเดือนห้า ห่มผ้าพระนอน ประเพณีไหว้พระจันทร์หาดใหญ่ เป็นต้น	3.90	1.04	มาก
3. มีบทประพันธ์ วรรณกรรม หรือเพลงเกี่ยวกับ เทศบาลนครหาดใหญ่	2.77	0.79	ปานกลาง
4. มีการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ เฉพาะของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.89	0.87	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.32	0.93	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ระดับทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นเทศบาลนครหาดใหญ่มีขนบธรรมเนียม ประเพณีทางศาสนาที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และเทศบาลนครหาดใหญ่มีประเพณีวันสำคัญของท้องถิ่น เช่น งานบุญเดือนห้า ห่มผ้าพระนอน ประเพณีไหว้พระจันทร์หาดใหญ่ เป็นต้น ที่อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ระดับทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่โดยภาพรวม

(n = 384)

ทุนทางวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	3.39	0.85	ปานกลาง
2. ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	3.32	0.93	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.35	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ระดับทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.93) โดย ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.85) และทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.93)

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่

ตารางที่ 4.5 ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่

(n = 384)

ความร่วมมือเชิงนโยบาย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการนำองค์ความรู้ ทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนาพื้นที่เทศบาลนคร หาดใหญ่	2.85	0.83	ปานกลาง
2. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการนำองค์ความรู้ ทุนทางวัฒนธรรมมาพัฒนาสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ ของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.79	0.94	ปานกลาง
3. ท่านได้เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบายเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนคร หาดใหญ่	2.79	0.95	ปานกลาง

ความร่วมมือเชิงนโยบาย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. ท่านได้เข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.77	0.82	ปานกลาง
5. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการออกแบบโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.90	0.82	ปานกลาง
6. ท่านได้เข้าไปร่วมในกระบวนการออกแบบการคิดการเขียนโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่หรือ พัฒนาสินค้าในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.95	0.88	ปานกลาง
7. ท่านได้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ที่พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในท้องถิ่นของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.88	0.89	ปานกลาง
8. ท่านได้มีบทบาทในการประเมิน แสดงความคิดเห็น ความพึงพอใจของโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.85	0.92	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.84	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

4.1.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่

ตารางที่ 4.6 ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่

(n = 384)

การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของเทศบาลนครหาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. เทศบาลนครหาดใหญ่มีการพัฒนารูปแบบ กิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นที่หลากหลาย	2.93	0.74	ปานกลาง
2. เทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีการนำความรู้ด้าน ทรัพย์สินปัญญามาพัฒนาออกแบบต่างๆ เพื่อสร้าง รายได้ให้แก่ท้องถิ่น เช่น Street Art การท่องเที่ยว, การจัดงาน Eat Pray Love, Hatyai Travel to Pray เป็นต้น	2.98	0.90	ปานกลาง
3. มีสินค้า หรือ ผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ ท้องถิ่นที่สร้างมูลค่าจากศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของเทศบาลนครหาดใหญ่	2.94	0.91	ปานกลาง
4. การพัฒนาเศรษฐกิจของเทศบาลนครหาดใหญ่ มี การนำทุนจากภายใน เช่น อัตลักษณ์ต่าง ๆ ของ ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ มาพัฒนาเป็น โครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น	3.01	1.01	ปานกลาง
5. ร้านค้าต่าง ๆ สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวด้วย วิธีการต่าง ๆ เช่น การตกแต่งร้าน การให้บริการ อาหารซึ่งเป็นเมนูอัตลักษณ์ของหาดใหญ่ ในสถานที่ ท่องเที่ยวยอดนิยม (ตลาดกิมหยง ถนนย่านเมืองเก่า หาดใหญ่)	2.98	0.87	ปานกลาง
6. มีการจัดงานแสดงศิลปวัฒนธรรม บอกเล่า เรื่องราวความเป็นมาของเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	3.10	0.80	ปานกลาง
7. มีวัฒนธรรมประเพณีทางศาสนาที่เป็นที่ยึด เหนี่ยวจิตใจของเทศบาลนครหาดใหญ่ให้ นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามามีส่วนร่วม	3.01	0.94	ปานกลาง

การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของเทศบาลนครหาดใหญ่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	
8. เทศบาลนครหาดใหญ่มีการออกแบบพัฒนาเมือง ที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นหาดใหญ่ใน พื้นที่ต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของ ท้องถิ่น	3.03	0.93	ปานกลาง	
9. บรรยากาศ วิถีชีวิตของประชาชน ร้านค้าและ บริการในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ เช่น ย่าน เศรษฐกิจ ตลาดกิมหยง ย่านเมืองเก่า ได้สร้างความ ดึงดูดใจจากนักท่องเที่ยว	3.08	0.99	ปานกลาง	
	ค่าเฉลี่ย	3.00	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนคร
หาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

**4.1.5 ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมี
ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่**

**4.1.5.1 การทดสอบ Multicollinearity : ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ
(Correlation Matrix)**

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Correlation Matrix) ของแบบจำลองทุนทาง
วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง :
กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

ตัวแปร	ทุนทางวัฒนธรรม ที่จับต้องได้	ทุนทางวัฒนธรรมที่ จับต้องไม่ได้	ความร่วมมือ เชิงนโยบาย
ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	-	0.527	0.091
ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	0.527	-	0.347
ความร่วมมือเชิงนโยบาย	0.091	0.347	-

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาอยู่ระหว่าง 0.527 ถึง 0.091 โดยคู่ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ กับ ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.527

รองลงมา คู่ตัวแปรอิสระ ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กับ ความร่วมมือเชิงนโยบาย มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.347

คู่ตัวแปรอิสระ ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ กับ ความร่วมมือเชิงนโยบาย มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.091

และ เมื่อพิจารณาในทุกคู่ พบว่า ค่าดังกล่าวน้อยกว่าเกณฑ์ 0.8 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ไม่พบปัญหา Perfect Multicollinearity (ไม่พบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ด้วยกันสูง)

4.1.5.2 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อความร่วมมือเชิงนโยบาย

ตารางที่ 4.8 ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อความร่วมมือเชิงนโยบาย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (ความร่วมมือเชิงนโยบาย)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	0.076	0.091

R Square = 0.008 F = 3.164 Sig = 0.076 n = 384

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4.8 อธิบายได้ว่า ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ไม่ส่งผลต่อความร่วมมือเชิงนโยบายอย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_1 = 0.091$, ns) ซึ่งทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้มีความสามารถในการอธิบายความร่วมมือเชิงนโยบายได้ ร้อยละ 0.8

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์

ตารางที่ 4.9 ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ความร่วมมือเชิงนโยบาย	0.000	0.571***
R Square = 0.325 F = 184.336 Sig = 0.000 n = 384		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4.9 อธิบายได้ว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_2 = 0.571, p < 0.001$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งความร่วมมือเชิงนโยบายมีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ ร้อยละ 32.5

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์

ตารางที่ 4.10 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	0.000	0.188***
R Square = 0.035 F = 14.029 Sig = 0.000 n = 384		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4.10 อธิบายได้ว่า ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_3 = 0.188, p < 0.001$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 3.5

ขั้นตอนที่ 4 การทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ตารางที่ 4.11 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

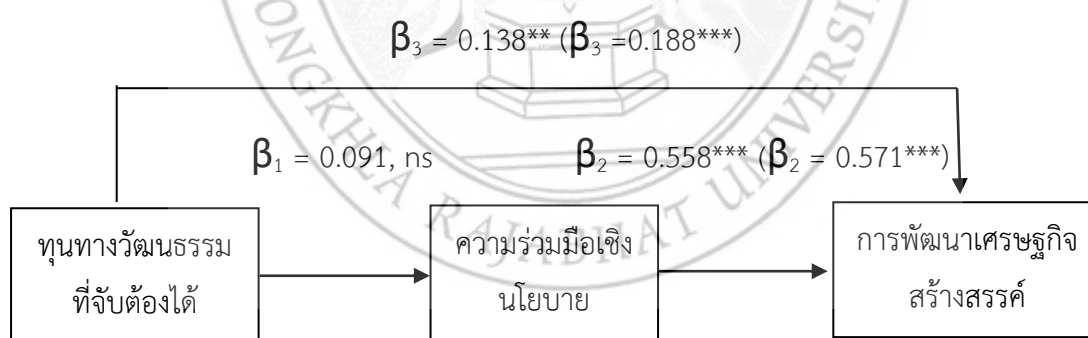
ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	0.001	0.138**
ความร่วมมือเชิงนโยบาย	0.000	0.558***

R Square = 0.344 F = 100.019 Sig = 0.000 n = 384

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4.11 อธิบายได้ว่า ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.138, p < 0.01$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.558, p < 0.001$) ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 34.4

สรุปได้ดังภาพที่ 4.1

ค่าตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่า β ก่อนที่จะมีการทดสอบตัวแปรกลาง

ภาพที่ 4.1 สรุปผลการทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ดังนั้น ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สมมุติฐานที่ 2 ทูนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบทูนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อความร่วมมือเชิง
นโยบาย

ตารางที่ 4.12 ทูนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อความร่วมมือเชิงนโยบาย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (ความร่วมมือเชิงนโยบาย)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ทูนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	0.000	0.347***
R Square = 0.121 F = 52.391 Sig = 0.000 n = 384		
*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001		

จากตารางที่ 4.12 อธิบายได้ว่า ทูนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อความร่วมมือเชิง
นโยบายอย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_1 = 0.347, p < 0.001$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
ซึ่งทูนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีความสามารถในการอธิบายความร่วมมือเชิงนโยบายได้ ร้อยละ
12.1

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์

ตารางที่ 4.13 ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ความร่วมมือเชิงนโยบาย	0.000	0.571***
R Square = 0.325 F = 184.336 Sig = 0.000 n = 384		
*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001		

จากตารางที่ 4.13 อธิบายได้ว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_2 = 0.571, p < 0.001$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งความร่วมมือเชิงนโยบายมีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ ร้อยละ 32.5

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.14 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	0.000	0.238***
R Square = 0.057 F = 22.887 Sig = 0.000 n = 384		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ****นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4.14 อธิบายได้ว่า ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_3 = 0.238, p < 0.001$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ ร้อยละ 5.7

ขั้นตอนที่ 4 การทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

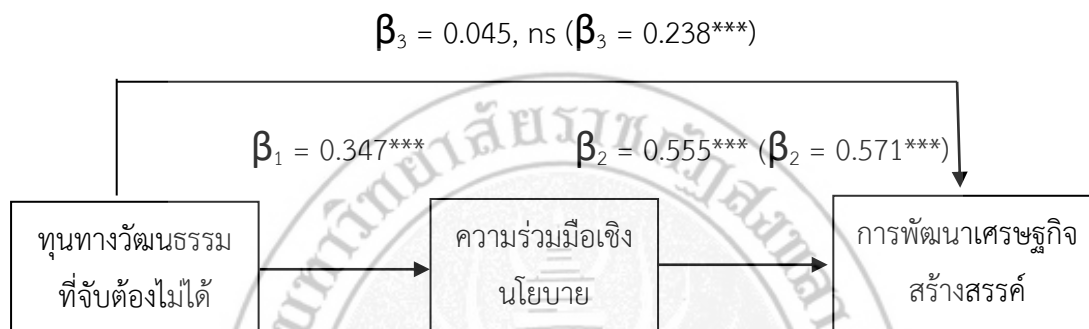
ตารางที่ 4.15 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์)	
	P-Value	Coefficients (Beta)
ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	0.315	0.045
ความร่วมมือเชิงนโยบาย	0.000	0.555***
R Square = 0.327 F = 92.676 Sig = 0.000 n = 384		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ****นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 4.15 อธิบายได้ว่า ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.045$, ns) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.555$, $p < 0.001$) ซึ่งทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 32.7

สรุปได้ดังภาพที่ 4.2

ค่าตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่า β ก่อนที่จะมีการทดสอบตัวแปรกลาง

ภาพที่ 4.2 สรุปผลการทดสอบทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ดังนั้น ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่สมบูรณ์ระหว่างทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่

การวิเคราะห์องค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ตามประเภททุนทางวัฒนธรรม 2 ประเภท คือ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังนี้

4.2.1.1 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

“...ภาษาจีนที่อยู่บนเสาที่ซุ้มประตู มีการส่งไปให้ผู้รู้ในเมืองจีนเขียนให้สร้างสรรค์ความหมายเขียนเรื่องความกลมเกลียวของชนชาติ เชื้อชาติต่างๆ ในหาดใหญ่ เพราะคำนี้ คือ เป็นกลางมาก เพื่อไม่ให้มีความแตกแยก เราพูดถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเชื้อชาติต่างๆ ทางเข้ามีความหมายคนละความหมายกับทางออก...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สนนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

“...ภาษาจีนอ่านจากขวาไปซ้าย คือ ภาษาไทยอ่านจากซ้ายไปขวา จีนต้องขวาไปซ้าย เพราะตรงกลางสามตัวบนสุด คือ สัญลักษณ์ของย่านเมืองจีน ภาษาจีนต้องเป็นกลอน อาจารย์โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยเป็นคนแปลให้...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สนนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

国泰民安

ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข

合家欢乐 财源八方 各族人民好运到

ครอบครัวสุขสันต์ เงินทองไหลมาเทมาทุกทิศทาง ประชาชนทุกชาติพันธุ์ล้วนโชคดี

艾花招福 香溢四海 文化交融同发展

ดอกไม้อายน่าโชคลาภ กลิ่นหอมอบอวลจรทั่วทุกทิศทาง วัฒนธรรมผสมผสาน

พัฒนาไปด้วยกัน

风调雨顺

ลมฟ้าอากาศเป็นใจ

合顺向善 纵横万里 锦绣中泰创未来

ความสามัคคี ความเมตตา แผ่ขยายอิทธิพลไปทั่วทุกหนแห่ง

ไทย-จีนร่วมสร้างอนาคตที่งดงาม

艾安吉祥 龙狮劲舞 四海同吟发展歌

สงบสุข สมปรารถนา พลังแห่งมังกรและสิงโตเร่จรบ่า

ขับเคลื่อนบทเพลงแห่งการพัฒนาไปทั่วโลก

“...เป็นคำอวยพรที่ให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข เงินทองไหลมาทั้ง 8 ทิศ ทุกคนชาติสายพันธุ์ ทุกเผ่าพันธุ์ ก็คือ ทุกศาสนา อยู่เย็นเป็นสุข บ่งบอกถึงความเป็น หาดใหญ่ ให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ให้ประเทศชาติเราอยู่เย็นเป็นสุข ดินฟ้าอากาศก็อย่าให้เกิดอุทกภัย อวยพรให้ทำอะไรก็โชค มังกรสิงโตร่าเร่ใจ เต็มอะไรให้เราดู เต็มร่าทั่วทิศ ร้องร่าทำเพลง เพื่อความร่วมมือร่วมใจ รังสรรค์ มีความสุขด้วยกัน...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สนนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.3 ชุมประตูลีจินทางทิศตะวันออก

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

ภาพที่ 4.4 ซุ้มประตูจีนทางทิศตะวันตก

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...วัดฉื่อฉาง...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 1. สัมภาษณ์รายบุคคล,
8 พฤษภาคม 2568)

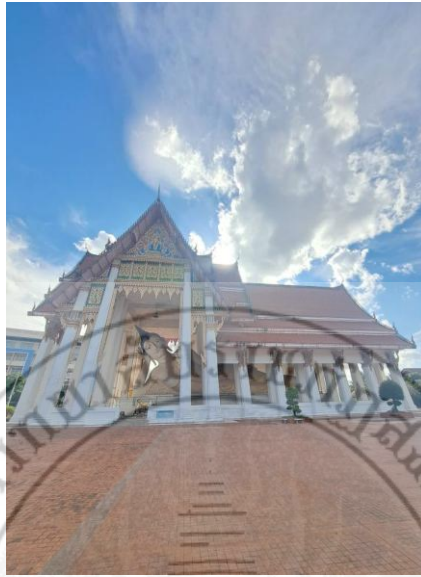

ภาพที่ 4.5 วัดฉื่อฉาง

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...วัดต่าง ๆ มุลินธิเซียงตัง...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 2. สัมภาษณ์
รายบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568)

“...วัดหาดใหญ่ใน วัดจีน วัดฉือฉาง คือ วัดนี้นักท่องเที่ยวชอบมา เวลามาหาดใหญ่...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 3. สัมภาษณ์รายบุคคล, 17 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.6 วัดมหิตตมิ่งคลาราม (วัดหาดใหญ่ใน)

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...อาหาร โรตี่ โรตีมะตะบะ เป็นโรตี่แบบมีไส้ ไส้เนื้อวัวหรือไก่ ผัก พริกไทย ปูรungs โรตี่ที่ใส่นม ไส้กล้วย แบบของหวานก็มีด้วย และไส้เครื่องปรุงรสอื่นๆ...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 4. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.7 โรตี่

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...ส่วนมากจะเป็นครูที่โรงเรียน มูลนิธิ ที่มาทำเกี่ยวกับลูกปัด มีขนมโบราณ จะมีอยู่ที่หลังหลังอำเภอหาดใหญ่ จะมีพี่น้องมุสลิมทำ แล้วก็ทางด้านภูมิปัญญาที่ทำว่าวประกวด ว่าวสวยงาม พอปีหลังๆ จะทำเรื่องอาหารให้เป็นแหล่งอาหาร ไก่ทอดหาดใหญ่ ไก่ทอดรถไฟ บะกั๊ดเต๋ แต่เตี้ยม ร้านแม่ซ้อยชวนชิม...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.8 Muslim Street Food
ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

ภาพที่ 4.9 ไก่ทอดหาดใหญ่
ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

ภาพที่ 4.10 แต่เตี้ยม

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...ย่านเมืองเก่าของหาดใหญ่จะมีคนไทยเชื้อสายจีนบ้าง เรื่องของภาษาส่วนหนึ่งที่เอามาใช้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว เพราะมีทั้งนักท่องเที่ยวทั้งมาเลเซียและสิงคโปร์ ก่อนหน้านั้นจะเป็นชาวจีน ช่วงหลังจะมีมุสลิมมากขึ้น ลูกค้าต่างชาติที่เข้ามา พอพนักงานเราพูดสื่อสารกับเขาได้ เขาก็รู้สึกได้ว่าวางใจ มาท่องเที่ยวสบายใจ...” (กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

“...อาหารที่เป็นจุดเด่นมองว่า ข้าวขาหมูมีความอร่อยเป็นที่ยอมรับของลูกค้า กว๊ายเตี้ยม ไก่ทอดหาดใหญ่...” (กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

“...ตลาดกิมหยง ย่านการทำธุรกิจที่บอกในความหลากหลายทั้งจีน มุสลิม คริสต์ ดิกโบราณย่านเมืองเก่าเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว...” (กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.11 ตลาดกิมหยง

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...อาคารและสถาปัตยกรรมเก่าแก่ เช่น อาคารชิโนโปรตุกีส สาย1 วัดมเหยงคณ์ มังคลาราม หรือ วัดหาดใหญ่ใน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น พิพิธภัณฑ์เมืองหาดใหญ่ของ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ซึ่งมีของสะสมและวัตถุโบราณ ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของ ชุมชน & สิ่งของเครื่องใช้ดั้งเดิม เครื่องมือ เครื่องใช้ในอดีตที่แสดงวิถีชีวิตของคนแต่ละสมัย การ ทำอาหารพื้นเมือง ไก่ทอดหาดใหญ่ การทำเครื่องปั้นดินเผาอาจารย์ผดุง...” (ฝ่ายชายและการตลาด ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 10 มิถุนายน 2568)

ภาพที่ 4.12 อาคารชิโนโปรตุกีส สาย1

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

4.2.1.2 ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

“...ทางมูลนิธิเราพยายามผลักดันและส่งเสริมตลอดนะครับ จากการทำที่เรามารับตำแหน่งในปีแรก ในสมัยแรกเมื่อ 6 ปีที่แล้ว ตอนนั้นก็เป็นสมัยที่ 2 เราเริ่มผลักดันในเรื่องของประเพณีใหญ่ๆ ในพิธีใหญ่ๆ ของเราจะมีแห่พระสะเดาะเคราะห์ ตรุษจีนนะครับ และประเพณีทิ้งกระจาด ช่วงเดือนสารทจีน จะมีการไหว้บรรพบุรุษ ให้ทาน แจกทานกับผู้ที่ย่อยโอกาส คล้ายๆกับการไปรยทาน...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สนนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

“...เราก็จะมีการแจกข้าวให้ผู้ยากไร้ที่มารับถุง แต่ในส่วนพิธีกรรมก็มีบวงสรวงให้กับวิญญาณเร่ร่อน ก็มาร่วมกันปีหนึ่ง 3,000 – 4,000 ชุด มีคณะกรรมการมาร่วมช่วยกันแจก ช่วยกันทำงาน เป็นพิธีกรรมประจำปี ประเพณีทิ้งกระจาดเป็นพิธีกรรมประจำที่เราทำมาตั้งแต่ก่อตั้งบรรพบุรุษ จะเป็นงานประจำปี ส่วนงานหลักๆ ก็คือ เทศกาลตรุษจีน แห่พระ สะเดาะเคราะห์ตรงนี้ก็จะเป็นพิธีกรรมตั้งแต่เริ่มมีมูลนิธิ...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สนนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.13 ประเพณีทิ้งกระจาดมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง)

ที่มา : มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่ (Facebook) (2568 : ออนไลน์)

ภาพที่ 4.14 ประเพณีแห่พระสะเดาะเคราะห์มูลนิธิศุภนิมิตภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง)
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2568 : ออนไลน์)

“...โนราห์ จุดเริ่มต้น คือ ครอบครั้ว ก็แสดงเครื่องดนตรีโนราห์ได้ จึงสอนโนราห์กัน ในครอบครั้ว และญาติมาเห็น จึงมาฝากลูกฝากหลาน จาก 10 คน เป็น 20 คน จึงเลยไปคุยกับเจ้า อาวาสวัดเกาะเสือ เจ้าอาวาสยินดีช่วยเต็มที่ จึงไปฝึกโนราห์กันที่วัด โครงการเริ่มตั้งแต่โควิด ประมาณปี พ.ศ.2564 โดยเป็นโครงการที่ทำเองสอนเด็ก ๆ ในชุมชนไม่คิดค่าใช้จ่าย และเจ้าอาวาส วัดเกาะเสือสนับสนุนเรื่องอาหาร...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 5 มโนราห์โจ๊ก ดาวรุ่ง. สัมภาษณ์รายบุคคล, 1 มิถุนายน 2568)

“...ความเชื่อการติดทองหัวใจพระนอนที่วัดหาดใหญ่ใน ตรงพระนอนมันมีหัวใจอยู่ โดยปกติแล้ว ทางวัดจะเปิดให้ปิดทองเฉพาะวันเดือนห้า...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...ลูกทุ่งท้องถิ่น...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...โนราห์โจ๊ก เป็นลูกหลานของชาวเกาะเสือ...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...ประเพณีห่มผ้าพระนอน...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 2. สัมภาษณ์รายบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568)

“...หาดใหญ่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม เป็นเสน่ห์ของหาดใหญ่ ไม่ว่าจะงานวัน ฮารีรายอ วันคริสต์มาส ตรุษจีนหรือสงกรานต์ ประเพณีไหว้พระจันทร์...” (กรรมการผู้จัดการห้าง ไอเดียเนชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

“...ประเพณีและพิธีกรรม เช่น งานบุญเดือน10 ที่จัดขึ้นในชุมชน วัฒนธรรมพื้นบ้านและขนบธรรมเนียม เช่น การแสดงพื้นเมือง โนราห์ หนังตะลุง...” (ฝ่ายชายและการตลาดห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 10 มิถุนายน 2568)

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

“...ก่อนที่จะมาทำโครงการกันตรงนี้มี การร่วมมือกันหลาย ๆ ส่วน อยู่ที่สำนักงานการศึกษาด้วยที่เป็นเรื่องข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะใช้เวลาจัดงาน และกองสวัสดิการ ก็คือ ทวดต้วน จะเป็นข้อมูลที่อยู่ในชุมชนเราจัด แล้วก็รวบรวมข้อมูลขึ้นมา ในแต่ละปี จะจัดมอบรางวัล เชิญชูเกียรติให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่น...” (นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ เทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.15 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น
ที่มา : เทศบาลนครหาดใหญ่ (2567 : ออนไลน์)

ภาพที่ 4.16 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น
ที่มา : เทศบาลนครหาดใหญ่ (2567 : ออนไลน์)

ภาพที่ 4.17 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอาหาร
ที่มา : เทศบาลนครหาดใหญ่ (2567 : ออนไลน์)

ภาพที่ 4.18 โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอาหาร
ที่มา : เทศบาลนครหาดใหญ่ (2567 : ออนไลน์)

“...ทางวัดคือฉางมิงงานอาหาร ฉือฉางกลางเมือง จัดงานโดยใช้งบประมาณจาก เทศบาลนครหาดใหญ่ส่วนหนึ่ง และจากจังหวัด เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของ จังหวัด...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...ปีแรก ทางเราจะออกแบบเอง แต่พอปีที่สอง ปีถัดมาจะทราบโจทย์จากชุมชน เราจะขอข้อมูลจากชุมชนว่ามีภูมิปัญญาท้องถิ่นไหนที่น่าสนใจบ้าง แล้วเราก็ออกแบบฟอร์มให้ชุมชน ส่งข้อมูลกลับมายังเทศบาล แล้วทางเทศบาลจะมาวิเคราะห์ในส่วนความโดดเด่น ปีแรกจะเป็นเรื่อง ภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรม เช่น โนราห์โจ๊ก ก็จะทำให้ข้อมูลมา ปีที่สองเราตั้งโจทย์ไว้ว่า อยากได้เรื่อง อาหาร ชุมชนก็เขียนมาว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหรืออาหารที่มีความโดดเด่นในชุมชนของเรามีร้านเด็ด ร้านดังร้านไหนบ้าง ทางเราพยายามให้โจทย์ให้ชุมชนไปร่วมกันคิดกับเทศบาล แล้วปีที่สาม ก็คุยกัน เบื้องต้นว่าจะทำเรื่องข้าวเหนียวไก่ทอด ชุมชนก็เสนอแนะมาว่าถ้ามีอีกก็อยากมารวมอีก ชุมชนไม่ได้มี เิงลกับเรา คือ ทางจะค่อนข้างเชิงบวกเวลาเราทำงานจะผ่านท่านกรรมการชุมชน ทุกครั้งเทศบาล จะผ่านประธานชุมชน...” (นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ เทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...โนราห์โจ๊ก เป็นลูกหลานเป็นลูกศิษย์ของโนราห์นกันน้อย ตอนนั้นคนมาดูงานไกลๆ ไปแสดงเพื่อเปิดการต้อนรับ...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...มีโครงการชวนลูกศิษย์วงเทพศรัทธาที่พัทลุง ที่สามารถสอนได้แล้วเอามาช่วยสอนลูกหลานในชุมชนที่หาดใหญ่ เมื่อก่อนช่วงโควิดจะสอนทุกวัน ภายหลังพอเริ่มรับงานได้เลยเป็นเสาร์-อาทิตย์ บ่ายโมง - 1ทุ่ม เทศบาลนครหาดใหญ่ก็ช่วยทำให้โครงการเป็นรูปธรรมขึ้น เช่น สนับสนุนอาหารว่าง ทำเสื่อนักเรียน ทำเสื่อโครงการมาให้...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 5 มโนราห์โจ๊ก ดาวรุ่ง. สัมภาษณ์รายบุคคล, 1 มิถุนายน 2568)

“...เวลามีงานต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมในชุมชน เช่น งานวันเด็ก งานภูมิปัญญาท้องถิ่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ เทศบาลนครหาดใหญ่จะขอความร่วมมือเรื่องการแสดงโนราห์ โดยทางเราจะคัดเลือกเด็ก ๆ ไปแสดงตามงานต่าง ๆ ซึ่งในความเหมาะสมทางเทศบาลจะตามความคิดในความเชี่ยวชาญทางโนราห์ของเรา...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 5 มโนราห์โจ๊ก ดาวรุ่ง. สัมภาษณ์รายบุคคล, 1 มิถุนายน 2568)

“...สร้างมัคคุเทศก์น้อย นำทางโดยเริ่มเส้นทางคลองอู่ตะเภาที่ป็นใหญ่ที่ต่อสู้กับไทรบุรี ล่องเรือเข้ามาที่ทางใกล้ๆ ถึงประปา มาขึ้นที่วัดหาดใหญ่ใน แล้วก็จะมีรถต้อนรับนักท่องเที่ยว แล้วมีการติดทองหัวใจพระนอน จริง ๆ ทางวัดจะเปิดให้ปิดทองเฉพาะวันเดือนห้าเดือนอื่นไม่เปิดแต่ขอร้องให้ แล้วก็สุดท้ายพอลงรถไปถึงเราก็ไปทานข้าวที่ร้านไก่ได้น้ำ...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

ภาพที่ 4.19 คลองอู่ตะเภา
ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...ทางเทศบาลมีงบที่จะพัฒนาเมือง ซึ่งสมาคมจีนมีความคิดนี้มานานแล้ว เลยประจวบเหมาะพอดี กับพื้นที่ในเขตตรงนี้ก็จะมีทางลงจากเส้นกาญจนวนิชซึ่งเป็นทรงเงิน พอมาถึงมูลนิธิเรา เราก็พยายามปรับปรุง จากเดิมที่ไม่มีความเป็นเงินเท่าไร ก็ทางเราก็มีแนวความคิดว่าจะทำให้เป็นแบบทรงเงินหมดเลย เพราะฉะนั้นเวลาถ่ายรูพอะไร ก็จะเป็นเงินหมดเลย เริ่มจากตอนนี้ที่กำลังทำอยู่ เป็นหัวมังกร...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 9 พฤษภาคม 2568)

“...ทางเทศบาลมีการทำประชาพิจารณ์ 2-3 ครั้ง เพื่อทราบถึงความต้องการของคนในพื้นที่ โดยในพื้นที่เป็นพหุวัฒนธรรม แต่การประชาสัมพันธ์ที่จะให้เป็นชนาทาว์น ซึ่งตรงนี้เราต้องตีความว่าเราตั้งชื่อเพื่อให้เป็นจุดสนใจ ให้เป็นชื่อๆ หนึ่ง แต่ก็ไม่ใช่ว่าคนศาสนาอื่นมาค้าขายไม่ได้นะ ซึ่งสิ่งนี้จะกลายกลายเป็นพหุวัฒนธรรมโดยไม่รู้ตัว...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สนทนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

“...โอเดียนมีการร่วมมือกับ ททท. ส่วนในห้างมีกิจกรรมร่วมกับทางผู้สูงอายุที่จัดที่ชั้น 5 ศูนย์อาหาร และในส่วนกิจกรรมภาพรวม โอเดียนจะเป็นการเข้าร่วม ถ้าเป็นสงกรานต์ก็ร่วมกับเทศบาล จังหวัด และการท่องเที่ยว ททท. หรือว่าเวลาการท่องเที่ยวมีจัดงานอะไรเราก็ร่วมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะป็นงานวิ่ง ที่นี้จะไม่เหมือนที่อื่น จะมีความเป็นกันเอง ความเป็นกันเอง อาหารหลากหลาย นักท่องเที่ยวชอบมาก ไม่มีงานวิ่งงานไหนที่จะคึกคักเท่าหาดใหญ่มารathon...” (กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

“...โอเดียนเป็นสมาชิก เป็นกรรมการหอการค้าจังหวัดสงขลา มีการก่อตั้งเป็นสภาเศรษฐกิจหาดใหญ่ โดยจะมีการประชุมเดือนละครั้ง เพื่อหารือปัญหาของหาดใหญ่ในการช่วยกันระดมความคิด เป็นเครือข่ายร่วมกับการท่องเที่ยว ททท. และ เทศบาล เวลามีโครงการต่าง ๆ ก็จะเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็น เข้าร่วมประชุม...” (กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์ หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

“...โอเดียนช่วยเหลือชุมชนโดยการซื้อสินค้ามาขายในซูเปอร์มาร์เก็ตที่อยู่ชั้น 2 โดยไม่เก็บค่าเช่า ซึ่งมีสินค้าที่ทำยอดขายได้ดี เช่น ปลาหมึกที่ขายที่ตลาดกิมหยง อุทยานวิทยาศาสตร์ ม.อ.ได้มีการส่งเสริมแพคเก็ตจิ้งหรือเอาไปวิจัย ทดลอง ให้แพคเก็ตจิ้งมีสีสันสวยงามขายดี...” (กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหา ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์และศิลปวัฒนธรรม สร้างพื้นที่สำคัญที่สนับสนุนศิลปินและนักสร้างสรรค์ ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรจะมีในหาดใหญ่เพื่อให้เป็นภาพงานระดับโลก เช่น Hatyai International Artist Camp นอกจากนี้ยังรวมถึงกิจกรรม เพื่อรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมผ่านงานศิลปะ รวมถึงการจัด “เสนาหาเธียร์เตอร์” ซึ่งเป็นเวทีละครเวทีคุณภาพ เช่น ผลงานของกิตกวี

ชาวอิตาลี และเรื่องเล่าของศุ บุญเลี้ยง พร้อมทั้งการจัด workshop เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และสร้างประสบการณ์...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนาการ, 10 มิถุนายน 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการออกแบบนโยบายและโมเดล โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบนโยบายสนับสนุนพื้นที่สร้างสรรค์ เช่น โครงการ Art Village ที่แปลงโฉมพื้นที่ชั้น 2 เป็นศูนย์แสดงผลงานศิลปะหลายแขนง รวมถึงการจัดนิทรรศการ ดนตรี การแสดง และกิจกรรม workshop ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นและนานาชาติ Hatyai International Artist Camp ที่รวบรวมศิลปินต่างชาติมากกว่า 40 ท่านจากกว่า 20 ประเทศ ซึ่งร่วมกัน “วาดหาดใหญ่” เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและสร้างภาพลักษณ์เชิงสร้างสรรค์ของเมือง Reuse Recycle Art เพื่อรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมให้คนตระหนักเรื่องขยะที่เป็นปัญหาอันดับต้นๆ ของเทศบาลนครหาดใหญ่ Hatyai Music Art Fest ซึ่งเป็นเวทีที่เปิดกว้างสำหรับเด็กและเยาวชนในการแสดงความสามารถด้านดนตรี “เสนาหาเธียร์เตอร์” ซึ่งเป็นเวทีละครเวทีคุณภาพ โดยชื่อละครเวทีตั้งชื่อมาจากถนนเสนหานุสรณ์ ซึ่งเป็นถนนที่ตั้งของห้าง ตามชื่อคุณพระเสน่หามนตรี (ชื่น สุกนธหงส์) เป็นบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์การพัฒนาอำเภอหาดใหญ่ โดยโรงละครเสน่หาเธียร์เตอร์ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองหาดใหญ่ เช่น ผลงานของกิตกวีชาวอิตาลี และเรื่องเล่าของศุ บุญเลี้ยง พร้อมทั้งการจัด workshop เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ในการทำละครแบบมืออาชีพ และการสร้างโมเดลความร่วมมือระหว่างภาคีต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ เอกชน ชุมชน นักสร้างสรรค์ และสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและต่อเนื่องของกิจกรรมสร้างสรรค์...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนาการ, 10 มิถุนายน 2568)

ภาพที่ 4.20 Art Village ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการเขียนและนำเสนอโครงการ การออกแบบ เป็นค่าใช้จ่ายของ
 โรงแรมเองจึงไม่ได้เขียนโครงการนำเสนอภาครัฐ แต่มีหลายกิจกรรมที่เราได้สนับสนุนสถานที่
 กิจกรรมร่างและนำเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อรับการสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น โครงการพลัง
 เยาวชนสร้างสรรค์เมือง (Hatyai Scenario 2) จัดในพื้นที่ Art’s studio ซึ่งเน้นการพัฒนาเยาวชน
 และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์เมืองอย่างยั่งยืน...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสาร
 การตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

ภาพที่ 4.21 Art’s studio ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่
 ที่มา : คณะผู้วิจัย (2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการปฏิบัติและการประเมินผล เราได้มีบทบาทในการติดตามผลและ
 ประเมินความสำเร็จของโครงการ เช่น การวัดผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและเยาวชน การสำรวจ
 ความพึงพอใจและผลกระทบทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม การปรับปรุงแนวทางและกิจกรรมตาม
 ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง...”
 (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า
 หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

“...บทบาทของลีการ์เดนส์เราอยู่ในฐานะผู้สนับสนุนและประสานงานใน
 กระบวนการออกแบบนโยบาย การสร้างโมเดล การดำเนินโครงการ และการประเมินผลลัพธ์ เพื่อให้
 เมืองหาดใหญ่สามารถเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ...”
 (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า
 หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

4.2.3 แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วย ทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย

“...พัฒนาเมืองนี้ ก็จะเป็นการพัฒนาในชุมชนในแถบ ก็คือในถนนเส้นนี้จากสะพานลอยมาเลย เส้นทางมังกร ตรงประตูซุ้มก็จะเป็นเส้นของหัวมังกร ลากยาวไปสะพานลอย จะมี การออกแบบให้เป็นวัฒนธรรมจีน ก็จะมีคอมไฟ โคมไฟนี้เป็นของจีน เสานี้เป็นจีน คล้องกับแนว ความต้องการของชุมชน ก็คือพวกเรา ให้เป็นถนนเส้นจีน ในหาดใหญ่เราพยายามผลักดัน ถ้ามองว่าทำไมเป็นถนนมังกร เพราะว่าเส้นนี้คนจีนส่วนใหญ่เข้ามา ในหาดใหญ่ก็จะอาศัยอยู่ในเส้นนี้ เป็นแหล่ง ศุภสารรังสรรค์แตกไปถึงถนนพระอาทิตย์โดยถนนดวงอาทิตย์ ถนนแสงศรี ถนนต่างๆ ตรงนี้ก็จะ พัฒนาให้เป็นโซนค้าขายของกิน จีนแดงทั้งเส้น ให้มีความเป็นจีนมากที่สุด...” (คณะกรรมการมูลนิธิ มิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สทนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

“...ไชน่าทาวน์ ความเป็นมา คือ เป็นย่านที่คนไทยเชื้อสายจีนเข้ามาแล้วมาอยู่กัน เยอะ เพื่อจะประชาสัมพันธ์เมืองว่านักท่องเที่ยวหรือคนที่เข้ามาในหาดใหญ่เห็นว่าในหาดใหญ่มีอะไร ก็จะเป็นจุดขายได้ดีในการท่องเที่ยว ในนามตรงนี้ คือ ต้องการให้ชื่อประทับใจ ทุกศาสนาเข้ามาได้...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สทนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

“...ที่เราต้องการเป็นหลักก็คือเป็นแหล่งอาหาร ต้องมาเส้นนี้ แล้วคนค้าขายไม่ต้อง ค้าขายริมถนนนะ ทุกตรอก ทุกซอก ทุกซอย ขายของได้หมด เราพยายามผลักดันให้ตรงนี้พื้นที่ สี แดง เพราะเรารองรับในการถ่ายรูปเอะเอะ ในส่วนตรงนี้ ก็คือจะมีสตรีอาร์ตเต็มไปหมด เสานี้ และเราจะทำเสามังกร ให้รองรับกับการท่องเที่ยว พอเห็นแยกนี้ก็จะเห็นๆ เสามังกรก่อนเลย เห็นเสา ฟาดิน ตั้งอยู่บนกลางลานนี้เลย...” (คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง) หาดใหญ่. สทนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568)

“...ถ้าเอากลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้เข้าไปโรงเรียนได้ โรงเรียนก็จะสนใจหรือเอา ไปคิดพัฒนาหลักสูตรต่อไปได้ ว่าจะอบรมหรือจัดโครงการอะไรให้เด็กพัฒนาต่อ เช่น เรื่องของหนัง ตะลุง เรื่องของมโนราห์เรื่องของว่าว ก็จะต่อยอดไปได้ โดยเริ่มที่โรงเรียนเทศบาลก่อน...” (นักพัฒนา ชุมชนชำนาญการ เทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...ตลาดรถไฟขายของ SMEs ผมเชื่อว่าอาหารหาดใหญ่มาเต็ม ทำให้เป็นลักษณะ การพักผ่อน ครบวงจร โดยต้องพร้อมใจร่วมกันกับทุกภาคส่วน...” (รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...การปลูกฝังวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน ทางเราพร้อมทุกโอกาสที่จะให้ความร่วมมือ กับเทศบาล...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 5 มโนราห์เจ๊ก ดาวรุ่ง. สัมภาษณ์รายบุคคล, 1 มิถุนายน 2568)

“...อยากให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีการสร้างตัวตนทางออนไลน์ ที่ให้คนสนใจผ่านเนื้อหาท้องถิ่นของเมืองหาดใหญ่...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 1. สัมภาษณ์รายบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568)

“...เอาความโบราณกับความทันสมัยรวมด้วยกัน อยากให้พัฒนาในด้านต่างๆ ให้ทันสมัยมากขึ้น เช่น ตลาดกิมหยง เป็นจุดศูนย์กลางที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ ที่อยากให้มีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกมากขึ้น...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 2. สัมภาษณ์รายบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568 และ ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 3. สัมภาษณ์รายบุคคล, 17 พฤษภาคม 2568)

“...จัดงานฮาลาล จะทำให้คนมาซื้อขายกันมากขึ้น เศรษฐกิจดีขึ้น...” (ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 4. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568)

“...เรื่องของอาหารและเรื่องของสายมู ไม่ว่าจะเป็นมัสยิด วัดจีน หรือ วัดไทย โบสถ์คริสต์ ของเราก็มีใหญ่ๆสวยๆนะ ถ้าเราช่วยกันส่งเสริม ดูแล ความสะอาด จะเป็นความยั่งยืนในระยะยาว...” (กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแฟชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการสร้างนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมทุนทางวัฒนธรรม โดยจัดทำและผลักดันนโยบายที่เน้นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการ Hatyai International Artist Camp เพื่อสื่อการเป็นเมืองศิลปะระดับนานาชาติ และ Reuse Recycle Art Fest เพื่อให้คนตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาของเมือง ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรแก่กิจกรรมเหล่านี้เพื่อให้สามารถดำเนินต่อเนื่องและขยายผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการสร้างความร่วมมือในระดับภาคีหลายภาคส่วน เชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ เอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษา ศิลปิน และองค์กรไม่แสวงหากำไร เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนและแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถ จัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการร่วมที่มีเป้าหมายชัดเจนในการวางแผนและขับเคลื่อนกิจกรรมทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการสร้างพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานทางวัฒนธรรม พัฒนาพื้นที่สาธารณะ เช่น เหมือนที่โรงแรมลีการ์เดนส์ทำ ที่มีการแปลงโฉมเป็น Art Village เพื่อเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม และจัดตั้งเวทีแสดงผลงานศิลปะ การแสดง การจัดนิทรรศการ และ workshop เพื่อเปิดโอกาสให้ศิลปินและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ผลงาน...”

(ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านวัฒนธรรมและศิลปะ สนับสนุนโครงการเพื่อการศึกษา เช่น การจัด workshop การเรียนรู้จากศิลปินชั้นนำ และกิจกรรมเยาวชน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายในด้านวัฒนธรรม...” (ฝ่ายขาย และการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการสร้างโมเดลเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน พัฒนากลไกให้ธุรกิจ และชุมชนสามารถนำทุนทางวัฒนธรรมไปต่อยอดเชิงพาณิชย์ เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์งานฝีมือ การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการตลาดเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เน้นการมีส่วนร่วมและประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีการประเมินผลติดตามและปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูล และผลสะท้อนจากชุมชน ศิลปิน และภาคีต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงนโยบายและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความต้องการและศักยภาพของท้องถิ่น ตั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน เช่น จำนวน กิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน และผลกระทบทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

“...ลีการ์เดนส์มีกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายที่เน้นการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยั่งยืนและความเข้มแข็งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองหาดใหญ่ ซึ่งจะช่วยทำให้เมืองนี้กลายเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต...” (ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่.สนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568)

4.2.4 การสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 4.16 การสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประเด็น	ผลการวิจัย
1. องค์กรความรู้ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	ภาษาจีนที่อยู่บนเสาที่ซุ้มประตูจีน คือ สัญลักษณ์ของย่านหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ สวนหย่อมท่งเซียเซี่ยงตึ้ง ถนนศุภสารรังสรรค์ วัดต่าง ๆ ได้แก่ วัดหาดใหญ่ใน วัดฉือฉาง อาหารพื้นเมือง ได้แก่ โรตีสิวาน โรตีมะตะปะ ไก่ทอดหาดใหญ่ ชาชัก บะก๊ัดเต้ แต่เตี้ยม ก้วยเตี้ยว ร้านแม่ซ้อยชวนชิม อาหารชุมชน เป็นต้น ตลาดกิมหยง ตึกโบราณอาคารซิโนโปรตุกีส สาย1 ย่านเมืองเก่า
2. องค์กรความรู้ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	ประเพณี ความเชื่อต่าง ๆ ตามวัฒนธรรมทางศาสนา ทั้งไทย-พุทธ จีน คริสต์ อิสลาม ได้แก่ ประเพณีห่มผ้าพระนอน งานบุญเดือน10 ประเพณีทิ้งกระจาด ตรุษจีน ประเพณีไหว้พระจันทร์ การถือศีลอด ฮารีรายอทางศาสนาอิสลาม เทศกาลวันคริสต์มาส ทางศาสนาคริสต์ เป็นต้น รวมทั้ง ลูกทุ่งท้องถิ่น โนราห์ หนังตะลุง
3. ความร่วมมือเชิงนโยบาย	1.โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และ ด้านอาหาร ซึ่งเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 103 ชุมชน 4 เขต โดยผ่านประธานชุมชน ได้แก่ โนราห์ กองยาว ร้อยลูกปัดโนราห์ เครื่องเคลือบดินเผาร่วมสมัย แพชั่นปาเต๊ะ ว้าวพื้นบ้าน อาหารไทยพื้นบ้าน ขนมไทยพื้นบ้าน ขนมด้วง ขนมมด เต้าคั่ว อาหารไทยมุสลิม ไก่ทอดหาดใหญ่ ชาชัก ข้าวหมกไก่ อาหารไทยจีน บะจ่าง ส่วยเฮง ปาท่องโก๋ เป็นต้น 2.การจัดงานโดยใช้งบประมาณจากเทศบาลนครหาดใหญ่ส่วนหนึ่งในเทศกาลต่าง ๆ ในความร่วมมือ

ประเด็น	ผลการวิจัย
	<p>กับภาคเอกชน ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าในย่านตัวเมือง หาดใหญ่ และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ การประสานกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ได้แก่ งานอาหาร ฉื่อฉาง กลางเมือง งานแสดงโนราห์โจ๊ก ในการออกงาน ต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมในชุมชน เช่น งานวันเด็ก งานภูมิปัญญาท้องถิ่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์</p> <p>3.การสร้างมัคคุเทศก์น้อย เป็นการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเมืองหาดใหญ่ผ่านเส้นทางคลอง อู่ตะเภา ซึ่งเป็นเส้นทางวิถีชุมชน</p> <p>4.การพัฒนาเส้นทางหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ ย่าน ถนนศุภสารรังสรรค์ โดยทางเทศบาลนครหาดใหญ่มี กระบวนการความร่วมมือในการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนด้วยการทำประชาพิจารณ์ 2-3 ครั้ง</p> <p>5.การเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้แก่เยาวชน โดยประสาน ทางห้างสรรพสินค้าลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่ จัดในพื้นที่ Art's studio ภายใต้โครงการพลัง เยาวชนสร้างสรรค์เมือง (Hatyai Scenario 2) จัดใน พื้นที่ Art's studio ซึ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนและ ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์เมืองอย่างยั่งยืน การวัดผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและเยาวชน การสำรวจความพึงพอใจและผลกระทบทาง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม การปรับปรุงแนวทางและ กิจกรรมตามข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้สอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>4. แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนคร หาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการ ความร่วมมือเชิงนโยบาย</p>	<p>1. การพัฒนาย่านถนนศุภสารรังสรรค์ ให้เป็นย่าน หาดใหญ่ไชน่าทาวน์ เป็นเส้นถนนมังกร โดยเป็นการ แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางชุมชนจีนของเมือง หาดใหญ่ ซึ่งเป็นความโดดเด่นในการดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว และ ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของ</p>

ประเด็น

ผลการวิจัย

- เมืองหาดใหญ่ที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนา
 ทูทางวัฒนธรรมที่มีในพื้นที่
2. การพัฒนาแหล่งอาหารพื้นเมืองของเทศบาลนคร
 หาดใหญ่ ให้ขึ้นชื่อ มีชื่อเสียง และควรมีตลาดขาย
 ของ SMEs เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมอาหารพื้นเมืองขึ้น
 ชื่อของหาดใหญ่ ทำให้เป็นลักษณะการพักผ่อน
 ครบวงจร โดยต้องพร้อมใจร่วมกันกับทุกภาคส่วน
 3. การปลูกฝังภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชน
 ด้วยการนำกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในโรงเรียน
 เพื่อให้โรงเรียนเกิดความสนใจและนำไปคิดพัฒนา
 หลักสูตรต่อไปได้ เช่น หนึ่งตะลุง มโนราห์ ว่า
 เป็นต้น โดยเริ่มต้นที่โรงเรียนเทศบาลก่อน
 4. การพัฒนาความสะอาดของสถานที่ทางศาสนา
 ต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาสถานที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางทาง
 วัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ เช่น ตลาดกิมหยง
 ย่านเมืองเก่าสาย 1 เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้แก่
 นักท่องเที่ยว และการสร้างตัวตนทางออนไลน์ผ่าน
 เรื่องราวท้องถิ่น เพื่อให้คนภายนอกได้รู้จักเมือง
 หาดใหญ่มากขึ้น
 5. การจัดงานเทศกาลทางวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ
 ตามศาสนา ด้วยการสร้างความร่วมมือในระดับภาคี
 หลายภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ชุมชน
 สถาบันการศึกษา ศิลปิน และองค์กรไม่แสวงหากำไร
 เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนและแลกเปลี่ยนความรู้
 ความสามารถ
 6. จัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการร่วมที่มี
 เป้าหมายชัดเจนในการวางแผนและขับเคลื่อน
 กิจกรรมทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย
 ผลักดันนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมทูทาง
 วัฒนธรรม เพื่อพัฒนาโลกให้ธุรกิจและชุมชน
 สามารถนำทูทางวัฒนธรรมไปต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้

ประเด็น**ผลการวิจัย**

และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมและประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว อีกทั้ง ปรับปรุงนโยบายและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของท้องถิ่น ด้วยการตั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน เช่น จำนวนกิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน และผลกระทบทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายที่เน้นการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อันเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยั่งยืนและความเข้มแข็งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองหาดใหญ่ ซึ่งจะช่วยทำให้เมืองหาดใหญ่กลายเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 การสรุปผลการวิจัย

การศึกษาวจัยเรื่อง ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ มีคำถามการวิจัย คือ

1. ทูทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่มีองค์ความรู้ในลักษณะใดบ้าง
2. ทูทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากการทำงานด้วยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ได้หรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทูทางวัฒนธรรม โดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ทูทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่
2. เพื่อวิเคราะห์ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโมเดลการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปได้ 3 ประเด็น คือ

1. ทูทางวัฒนธรรมมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะเป็นการช่วยเหลือประชาชนด้วยการนำทุนที่มีอยู่ภายในพื้นที่ ทั้งทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มาสร้างมูลค่าให้แก่สินค้า หรือ บริการเกิดขึ้น
2. กระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย ตั้งแต่การเริ่มต้นนโยบาย การพัฒนาสถานการณ์ การสร้างโมเดลตามแนวความคิด การเขียนโครงการ การจำลอง และการประเมินเป็นตัวแปรขับเคลื่อนให้การนำทูทางวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้ประสบความสำเร็จได้ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการทำงานอย่างเป็นระบบจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ และ
3. การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องใน 3 รูปแบบ คือ ความรู้ด้านทรัพย์สินปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ในงานออกแบบ และ ความยั่งยืน จากรากฐานการนำทุนจากภายในพื้นที่มาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้มีการสร้างมูลค่าที่เกิดประโยชน์แก่คนในพื้นที่และเป็นที่ยอมรับแก่สังคมภายนอก

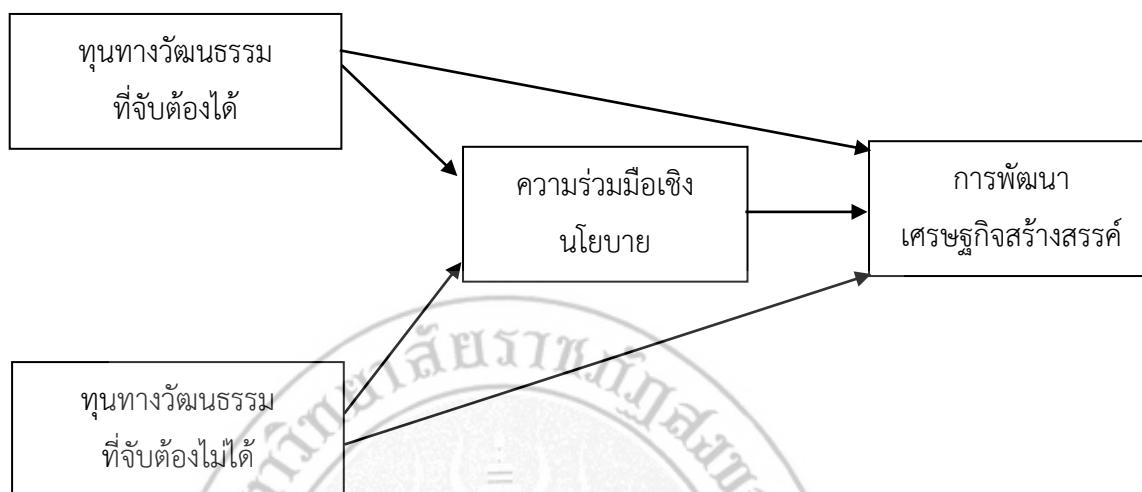
ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และ ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ตัวแปรกลาง คือ ความร่วมมือเชิงนโยบาย

ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โดยมีสมมุติฐานการวิจัย คือ สมมุติฐานที่ 1 ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง และ สมมุติฐานที่ 2 ทูทาง

วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง สรุปลำดับกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย เรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วิธีการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและวิเคราะห์ผลทางสถิติ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบช่วงชั้น (Hierarchical Regression Analysis) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์รายบุคคลร่วมกับการสนทนากลุ่ม และ วิเคราะห์ด้วยการตีความเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามวิธีของ Nastasi and Schensul (2005 อ้างถึงใน ประไพพิมพ์ สุธีวสินนทร์ และ ประสพชัย พสุนนท์, 2559 : 43) จำนวน 12 คน ดังนี้

1. ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
2. บุคลากรภาครัฐของเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
3. ภาคส่วนเอกชน จำนวน 3 คน
4. ภาคส่วนประชาชน จำนวน 5 คน
5. ภาคส่วนองค์กรการกุศล จำนวน 2 คน

การวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขต เลือกตั้ง โดยเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 105,289 คน ใช้วิธีการกำหนด

ขนาดตัวอย่างโดยการเทียบตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน อัญชนา ณ ระนอง, 2552: 165) ได้จำนวน 384 คน และด้วยวิธีการแบ่งกลุ่ม และ ใช้สูตรกระจายตามสัดส่วน (นิยม ปุราคำ, 2517: 167) ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 กลุ่มตัวอย่างเทศบาลนครหาดใหญ่ 4 เขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เขต 1	25,832	94
เขต 2	27,850	102
เขต 3	25,620	93
เขต 4	25,987	95
รวม	105,289	384

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และเก็บข้อมูล Try Out กับประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครสงขลา จำนวน 30 คน เพื่อนำมาทดสอบวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยค่า Cronbach's Alpha พบว่า เท่ากับ .994 โดยทำการเก็บข้อมูลตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการใช้สถิติอนุมาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบช่วงชั้น (Hierarchical Regression Analysis)
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการตีความเชิงคุณภาพ (Qualitative Interpretive Approach)

ผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

5.1.1.1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขตการเลือกตั้ง จำนวน 384 คน มีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และ เป็นเพศทางเลือก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30 – 39 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 40 – 49 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ช่วงอายุระหว่าง 18 – 29 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ ช่วงอายุระหว่าง 50 – 59 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาในระดับปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 ระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และอื่น ๆ ได้แก่ ไม่ได้ศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในช่วงระยะเวลา 20 – 29 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 รองลงมา ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ช่วง 30 – 39 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 ช่วง 40 – 49 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ช่วง 10 – 19 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

เขตพื้นที่อาศัย พบว่า เขตการเลือกตั้งที่ 2 จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 เขตการเลือกตั้งที่ 4 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 เขตการเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ เขตการเลือกตั้งที่ 3 จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมา พนักงานเอกชน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 อื่นๆ ได้แก่ ว่างาน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ข้าราชการ/พนักงานราชการ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 อาชีพสร้างสรรค์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 และ พนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.0 ตามลำดับ

5.1.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่

ระดับทุนทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครหาดใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.93) โดย ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.85) และทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.93)

5.1.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่

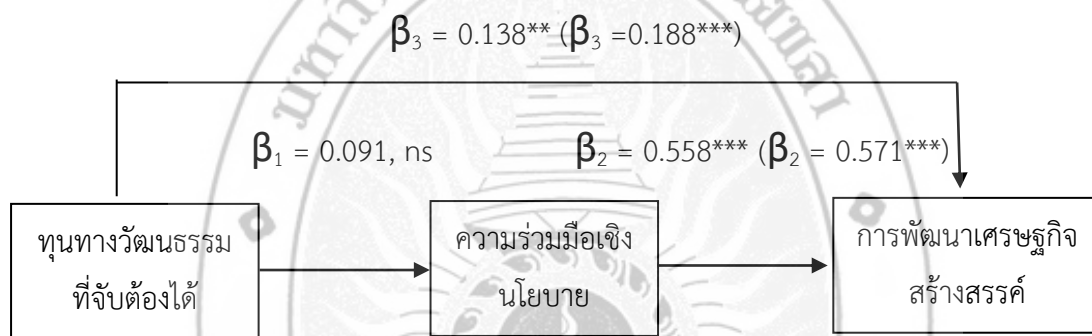
ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความร่วมมือเชิงนโยบายในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

5.1.1.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่

ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

5.1.1.5 ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 : ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

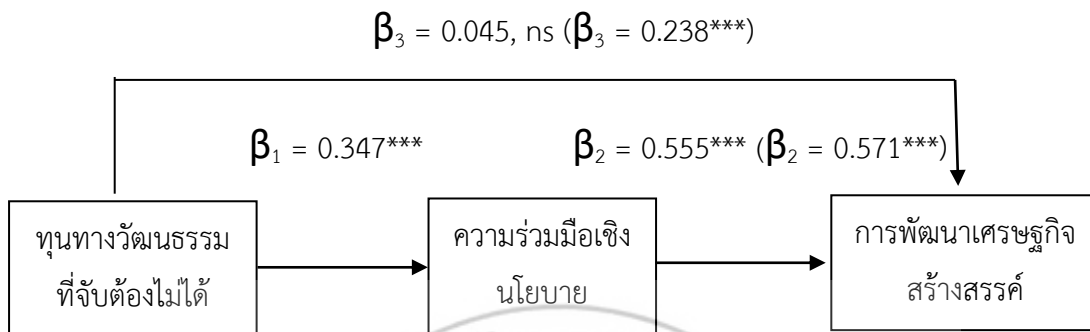

ค่าตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่า β ก่อนที่จะมีการทดสอบตัวแปรกลาง

ภาพที่ 5.2 สรุปผลการทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.138$, $p < 0.01$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.558$, $p < 0.001$) ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 34.4 ดังนั้น ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การทดสอบสมมุติฐานที่ 2 : ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ค่าตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่า β ก่อนที่จะมีการทดสอบตัวแปรกลาง

ภาพที่ 5.3 สรุปผลการทดสอบทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.045, ns$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.555, p < 0.001$) ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 32.7 ดังนั้น ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

5.1.2 การสรุปความเชื่อมโยงผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 5.2 การสรุปความเชื่อมโยงผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประเด็น	ผลการวิจัย
1. องค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	ภาษาจีนที่อยู่บนเสาที่ซุ้มประตูจีน คือ สัญลักษณ์ของย่านหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ สวนหย่อมท่งเซียเซี่ยงตึ้ง ถนนศุภสารรังสรรค์ วัดต่าง ๆ ได้แก่ วัดหาดใหญ่ใน วัดฉือฉาง อาหารพื้นเมือง ได้แก่ โรตีสาวาน โรตีสาวาน

ประเด็น	ผลการวิจัย
	มะตะบะ ไก่ทอดขนาดใหญ่ ซาซึก บะกึดเต้ แต่เตี่ยม ก้วยเตี่ยว ร้านแม่ซ้อยชวนชิม อาหารชุมชน เป็นต้น ตลาดกิมหยง ตึกโบราณอาคารชินโนโปรตุเกีส สาย1 ย่านเมืองเก่า
2. องค์ความรู้ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	ประเพณี ความเชื่อต่าง ๆ ตามวัฒนธรรมทางศาสนา ทั้งไทย-พุทธ จีน คริสต์ อิสลาม ได้แก่ ประเพณีท่มผ้า พระนอน งานบุญเดือน10 ประเพณีทิ้งกระจาด ตรุษจีน ประเพณีไหว้พระจันทร์ การถือศีลอด ฮารีรายอทางศาสนาอิสลาม เทศกาลวันคริสต์มาส ทางศาสนาคริสต์ เป็นต้น รวมทั้ง ลูกทุ่งท้องถิ่น โนราห์ หนังตะลุง
3. ผลการวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่	<p>1. ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.138, p < 0.01$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.558, p < 0.001$) ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 34.4 ดังนั้น ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์</p> <p>2. ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.045, ns$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.555, p < 0.001$) ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้อง</p>

ประเด็น

ผลการวิจัย

ไม่ได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 32.7 ดังนั้น ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เชื่อมโยงกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.การมีโครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และ ด้านอาหาร ซึ่งเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 103 ชุมชน 4 เขต โดยผ่านประธานชุมชน ได้แก่ โนราห์ กองยาว ร้อยลูกปิดโนราห์ เครื่องเคลือบดินเผาร่วมสมัย แพ้ชั้นปาเต๊ะ ว่าพื้นบ้าน อาหารไทยพื้นบ้าน ขนมไทยพื้นบ้าน ขนมด้วง ขนมมด เต้าคั่ว อาหารไทยมุสลิม ไก่ทอดหาดใหญ่ ซาชิก ข้าวหมกไก่ อาหารไทยจีน บะจ่าง สู้เฮง ปาทองโก๋ เป็นต้น

2.การจัดงานโดยใช้งบประมาณจากเทศบาลนครหาดใหญ่ส่วนหนึ่งในเทศกาลต่าง ๆ ในความร่วมมือกับภาคเอกชน ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าในย่านตัวเมืองหาดใหญ่ และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ การประสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ได้แก่ งานอาหาร ฉือฉางกลางเมือง งานแสดงโนราห์โจ๊ก ในการออกงานต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมในชุมชน เช่น งานวันเด็ก งานภูมิปัญญาท้องถิ่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์

3.การสร้างมัคคุเทศก์น้อย เป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเมืองหาดใหญ่ผ่านเส้นทางคลองอู่ตะเภา ซึ่งเป็นเส้นทางวิถีชุมชน

4.การพัฒนาเส้นทางหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ ย่านถนนศุภสารรังสรรค์ โดยทางเทศบาลนครหาดใหญ่

ประเด็น	ผลการวิจัย
	<p>มีกระบวนการความร่วมมือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วยการทำประชาพิจารณ์ 2-3 ครั้ง</p> <p>5.การเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้แก่เยาวชน โดยประสานทางห้างสรรพสินค้าทีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่ จัดในพื้นที่ Art's studio ภายใต้โครงการพลังเยาวชนสร้างสรรค์เมือง (Hatyai Scenario 2) จัดในพื้นที่ Art's studio ซึ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์เมืองอย่างยั่งยืน การวัดผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและเยาวชน การสำรวจความพึงพอใจและผลกระทบทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม การปรับปรุงแนวทางและกิจกรรมตามข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>4. แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาย่านถนนศุภสารรังสรรค์ ให้เป็นย่านหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ เป็นเส้นถนนมังกร โดยเป็นการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางชุมชนจีนของเมืองหาดใหญ่ ซึ่งเป็นความโดดเด่นในการดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว และ ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองหาดใหญ่ที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมที่มีในพื้นที่ 2. การพัฒนาแหล่งอาหารพื้นเมืองของเทศบาลนครหาดใหญ่ ให้ขึ้นชื่อ มีชื่อเสียง และควรมีตลาดขายของ SMEs เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมอาหารพื้นเมืองขึ้นชื่อของหาดใหญ่ ทำให้เป็นลักษณะการพักผ่อนครบวงจร โดยต้องพร้อมใจร่วมกันกับทุกภาคส่วน 3. การปลูกฝังภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนด้วยการนำกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนเกิดความสนใจและนำไปคิดพัฒนาหลักสูตรต่อไปได้ เช่น หนังสือ มโนราห์ ว่าเป็นต้น โดยเริ่มต้นที่โรงเรียนเทศบาลก่อน

ประเด็น

ผลการวิจัย

4. การพัฒนาความสะอาดของสถานที่ทางศาสนาต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาสถานที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ เช่น ตลาดกิมหยง ย่านเมืองเก่าสาย 1 เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว และการสร้างตัวตนทางออนไลน์ผ่านเรื่องราวท้องถิ่น เพื่อให้คนภายนอกได้รู้จักเมืองหาดใหญ่มากขึ้น

5. การจัดงานเทศกาลทางวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ตามศาสนา ด้วยการสร้างความร่วมมือในระดับภาคีหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน ชุมชน สถาบันการศึกษา ศิลปิน และองค์กรไม่แสวงหากำไร เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนและแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถ

6. จัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการร่วมที่มีเป้าหมายชัดเจนในการวางแผนและขับเคลื่อนกิจกรรมทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยผลักดันนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมทุนทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนากลไกให้ธุรกิจและชุมชนสามารถนำทุนทางวัฒนธรรมไปต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมและประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยว อีกทั้ง ปรับปรุงนโยบายและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของท้องถิ่น ด้วยการตั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน เช่น จำนวนกิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน และผลกระทบทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายที่เน้นการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อันเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยั่งยืนและความเข้มแข็งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองหาดใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้เมืองหาดใหญ่กลายเป็นศูนย์กลาง

ประเด็น	ผลการวิจัย
	วัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ในอนาคต

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.138, p < 0.01$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.558, p < 0.001$) ซึ่งทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และความร่วมมือเชิงนโยบายมีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 34.4 อภิปรายผลการวิจัยได้ว่า เทศบาลนครหาดใหญ่ มีทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ที่เป็นที่รู้จักต่อสายตาในเชิงประจักษ์กับสาธารณะ ได้แก่ ชุมประตุงิ๊น ย่านหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ สวนหย่อมทุ่งเขยเขียงตั้ง ถนนศุภสารรังสรรค์ วัดต่าง ๆ ได้แก่ วัดมหิตตมังคลาราม (วัดหาดใหญ่ใน) วัดฉือฉาง อาหารพื้นเมือง ได้แก่ โรตีสาน โรตีมะตะบะ ไก่ทอดหาดใหญ่ ซาซึก บะก๊วดเต้ แต่เตียม ก๋วยเตี๋ยว ร้านแม่ซ้อยชวนชิม อาหารชุมชน เป็นต้น รวมทั้ง ตลาดกิมหยง ตึกโบราณอาคารชิโนโปรตุกีส สาย1 ย่านเมืองเก่า ซึ่งเป็นสถานที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่สร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้พบเห็น แต่ทั้งนี้ ในเรื่องของความสัมพันธ์ต่อการเข้าไปร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ตามกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายยังกระจายไม่ทั่วถึง ดังจะเห็นได้จาก ความคิดเห็นของประชาชนทั้ง 4 เขต ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ที่มีความคิดเห็นว่า ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงข้อเดียวที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ เทศบาลนครหาดใหญ่จัดทำโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และจัดให้มีสถานที่สืบค้นข้อมูลทูทางวัฒนธรรม เหตุผลเป็นเพราะ เทศบาลนครหาดใหญ่มีความเป็นสังคมเมือง ประชาชนผู้ที่ค้าขาย หรือผู้ประกอบการต่าง ๆ คำนึงตามวิถีชีวิตที่สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง จึงทำให้ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ และการมีข้อมูลสืบค้นทางเทคโนโลยีเกี่ยวกับทูทางวัฒนธรรมเป็นความ

คิดเห็นที่ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย อีกทั้ง จากคำสัมภาษณ์ ในภาคความร่วมมือเชิงนโยบายส่วนใหญ่เป็นตัวแทนของแต่ละภาคส่วนและประธานชุมชน ที่เข้ามาจับบทบาทในการร่วมดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ โดยในสำหรับผู้ค้าขาย ร้านค้า ผู้ประกอบการ ห้างร้านต่างๆ ได้เข้าไปประสานความร่วมมือ ได้แก่ การให้พื้นที่สถานที่ และ บุคคลทางภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านอาหาร และ ศิลปวัฒนธรรม ทางเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีการจัดโครงการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงทำให้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งอาหาร รวมทั้ง ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ทำให้การดำเนินโครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นแสดงให้เห็นถึงการมีอิทธิพลของความร่วมมือเชิงนโยบายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ด้วยเหตุนี้ หากให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ดีขึ้นในเทศบาลนครหาดใหญ่ ควรมีการเสริมแรงผลักดันเชิงนโยบายในการจัดโครงการเพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นทั้งในเรื่องภูมิปัญญาด้านอาหาร และ ภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ถดล สวัสดิ์ศรี และ มัสลิน ปูนอน (2562 : ข) ศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม และเพื่อพัฒนาไปสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามเพื่อไปสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้นั้น จะต้องเน้นการพัฒนาด้านองค์ความรู้ และการศึกษา โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เช่น การอบรม ความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ และสามารถสืบค้นได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ประเด็นถัดมาจะต้องเน้นการพัฒนาด้านการสร้างสรรค์ผลงาน ให้มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และเป็นผลงานที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ และต้องพัฒนาด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ มีการนำเสนอข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ อีกทั้งสอดคล้องกับ Helena Biasotto et al. (2025 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง Creative economy and unesco creative cities: interfaces between culture, gastronomy and sustainable territorial development in urban tourism โดยผลการศึกษาในเมืองปาราตี ประเทศบราซิล พบข้อจำกัดในความต่อเนื่องของนโยบายทางวัฒนธรรมและการวางระบบกลไกการกำกับดูแลแบบมีส่วนร่วม ซึ่งขัดขวางการรวมกลุ่มของกลุ่มยุทธศาสตร์ระยะยาว ศาสตร์แห่งการทำอาหารจึงโดดเด่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นมรดกการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น และการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจรวมทั้งอัตลักษณ์ แตกต่างจากการศึกษาของ อัมพิกา ชุมมธยา และ ชาญณรงค์ ศรีสุวรรณ (2562 : 217) ที่ได้ศึกษาการนำกิจกรรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองเก่าของเชียงใหม่ บริเวณชุมชนริมคลองแม่ข่าที่กำลังประสบปัญหาเรื่องพื้นที่สาธารณะและที่อยู่อาศัยของชุมชนผู้มีรายได้น้อย โดยบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนรู้ สถาปัตยกรรมเมือง กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์และการสังเกตจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมจริง สู่การปฏิบัติการออกแบบพื้นที่สาธารณะร่วมกับชุมชน ผลการวิจัยนี้ พบว่า กระบวนการดังกล่าวทำให้เกิดการผสมผสานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และ

ประสบการณ์ระหว่างชุมชน นักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญอย่างมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองโดยชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นช่องทางที่สามารถสื่อสารระหว่างชุมชนสู่หน่วยงานท้องถิ่นและเมืองอีกทางหนึ่ง กิจกรรมเชิงปฏิบัติการทั้งหลายที่เกิดจากการบูรณาการและการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ใหม่ในการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง อันจะเป็นต้นแบบของการวางแผนและกำหนดนโยบายพัฒนาเมืองของท้องถิ่นในอนาคตอย่างยั่งยืน รวมทั้งในการศึกษาของ Surtini Pujiastuti (2024 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง Development of creative economic industrial use based on regional potential as a local economic development effort (study of the potential for regional potential-based creative economic development as solo's effort towards the Unesco creative city network). ได้ข้อสรุปที่พบคือ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของงานฝีมือ และจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่ดีจากภาครัฐ รวมถึงให้ความสำคัญกับการจัดหาอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานในการผลิตเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้น ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้จึงมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยไม่ต้องผ่านตัวแปรความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง ในขณะที่เดียวกันการขับเคลื่อนกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่เช่นกัน

สมมุติฐานที่ 2 : ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่สมบูรณระหว่างทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณลดลง ($\beta_3 = 0.045, ns$) และ ความร่วมมือเชิงนโยบายส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_2 = 0.555, p < 0.001$) ซึ่งทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และความร่วมมือเชิงนโยบาย มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 32.7 อภิปรายผลการวิจัยได้ว่า จากความคิดเห็นของประชาชนทั้ง 4 เขตในเทศบาลนครหาดใหญ่ ระดับทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศบาลนครหาดใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้น เทศบาลนครหาดใหญ่มีขนบธรรมเนียม ประเพณีทางศาสนาที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และ เทศบาลนครหาดใหญ่มีประเพณีวันสำคัญของท้องถิ่น เช่น งานบุญเดือนห้า ห่มผ้าพระนอน ประเพณีไหว้พระจันทร์หาดใหญ่ เป็นต้น ที่อยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึง ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลนคร

หาดใหญ่ มีความเป็นอัตลักษณ์ในแง่ของความศรัทธา ความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นที่สนใจทั้งกับประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะได้ถูกนำมาเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านการจัดงานตามเทศกาลต่าง ๆ ยิ่งเป็นการได้สร้างชื่อเสียง และ แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่แม้ว่าจะมีความเป็นชุมชนเมือง แต่สามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ของประเพณีวัฒนธรรมชุมชน ทั้งประเพณี ความศรัทธา ความเชื่อทางศาสนา ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ผ่านการส่งเสริมด้วยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการประสานการผนึกกำลัง และด้วยหาดใหญ่เป็นเมืองเศรษฐกิจของภาคใต้ การส่งเสริมการจัดงานวัฒนธรรม ประเพณี จะยิ่งเป็นการทำให้เศรษฐกิจของเมืองหาดใหญ่มีการพัฒนาที่เจริญเติบโตได้ดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หาดใหญ่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม เป็นเสน่ห์ของหาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นงานวันฮารีรายอ วันคริสต์มาส ตรุษจีนหรือสงกรานต์ ประเพณีไหว้พระจันทร์ ประเพณีและพิธีกรรม เช่น งานบุญเดือน10 ที่จัดขึ้นในชุมชน วัฒนธรรมพื้นบ้านและขนบธรรมเนียม เช่น การแสดงพื้นเมืองโนราห์ หนังตะลุง ความเชื่อการติดทองหัวใจพระนอนที่วัดหาดใหญ่ใน การจัดงานตามเทศกาล ได้มีความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ และเทศบาลนครหาดใหญ่ได้เปิดโอกาสให้บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนได้มีเวทีในการแสดงออกงานตามเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวโดยมีกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางในการเชื่อมโยงระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองหาดใหญ่ให้มีความยั่งยืนในระยะยาวและเศรษฐกิจดีขึ้นได้ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Atiqi Chollisni et al. (2022 : 413) ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในอินโดนีเซีย ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ต่าง ๆ และนโยบายต่างๆ เป็นการนำคุณค่าสิ่งที่ควรอนุรักษ์ของวิถีชุมชนมาขับเคลื่อนผ่านการทำงานร่วมกันของหลายฝ่ายทั้งรัฐบาลท้องถิ่น ผู้ที่มีบทบาททางเศรษฐกิจของเมือง ผู้สังเกตการณ์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งประชาชนทั่วไป ส่งผลให้เกิดเป็นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในอินโดนีเซีย และแตกต่างจากการศึกษาของ ภาณุรังษี เตือนไธสง และคณะ (2566 : 345-346) ในงานวิจัยเรื่อง ช่อแฮศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ โดยผลการวิจัย พบว่า ความเชื่อ จารีต ประเพณีเฉพาะพื้นที่ กลายเป็นมรดกที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ส่งผลโดยตรงให้ชุมชนแห่งนี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนตลอดปี ทำให้มีโอกาสเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำมาต่อยอดเป็นกลไกเพิ่มมูลค่าในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นี้ได้ อีกทั้ง World Bank (2025 : Abstract) ในงานวิจัยเรื่อง Unlocking Sierra Leone's Creative Future: Creative Economy Diagnostic and Road Map. ที่ได้นำเสนอกรณีศึกษาประเด็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของสาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่สำหรับการกระจายความหลากหลายทางเศรษฐกิจ ทั้งการจ้างงานเยาวชนและการแสดงออกทางวัฒนธรรม ทั้งที่มีจุดแข็งด้านความคิด

สร้างสรรค์ ด้วยเพราะมีอุปสรรคการกำกับดูแลที่กระจุกกระจาย การศึกษานี้จึงได้เสนอการปฏิรูปเป็นระยะเพื่อเสริมสร้างการประสานงาน

ดังนั้น ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จะไม่สามารถมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ หากไม่ผ่านการขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือเชิงนโยบาย

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่

ปัญหานโยบาย

เศรษฐกิจเมืองหาดใหญ่ซบเซาลงจากในอดีต เนื่องจากสถานการณ์ในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป มีการค้าขายทางออนไลน์ที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อกันได้ทั่วโลก เพื่อให้เกิดความยั่งยืนจึงทำให้วิถีการพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองหาดใหญ่ต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยนำทูทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่มาเป็นจุดพัฒนาในการถ่ายทอดเสน่ห์ของความเป็นพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างความดึงดูดใจให้แก่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เองได้เป็นแหล่งในการเรียนรู้ทูทางวัฒนธรรมในเทศบาลนครหาดใหญ่และนำไปสู่การพัฒนาสร้างรายได้ในพื้นที่

ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยเรื่อง ทูทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ สามารถจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้จากผลการศึกษาตามสมมุติฐานการวิจัย 2 สมมุติฐาน ดังนี้คือ

สมมุติฐานที่ 1 ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

สมมุติฐานที่ 2 ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

สมมุติฐานที่ 1 ทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเทศบาลนครหาดใหญ่มีทูทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ที่เป็นที่รู้จักต่อสายตาในเชิงประจักษ์กับสาธารณะที่สามารถเป็นโอกาสในการเสริมสร้างรายได้ มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 34.4 แต่ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความแข็งแกร่งต่อการเข้าไปร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ตามกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย ด้วยเหตุผลเป็นเพราะ เทศบาลนครหาดใหญ่มีความเป็นสังคมเมือง

ประชาชน หรือ ผู้ประกอบการ ต่างคุ้นเคยตามวิถีชีวิตในประจำวันของการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง จึงทำให้บทบาทของการเข้าไปมีความร่วมมือเชิงนโยบายยังกระจายไม่ทั่วถึง แต่ทั้งนี้ ในกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่ได้ดำเนินการอยู่เป็นการประสานผ่านประธานชุมชนซึ่งเป็นสื่อกลางในการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดันการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งบทบาทของภาคประชาชนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองหาดใหญ่ด้วยทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ดังนี้

1. เทศบาลนครหาดใหญ่ควรผลักดันให้มีตลาด SMEs เพื่อสนับสนุนประชาชนกลุ่มผู้ค้าขายอาหารพื้นถิ่น และ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของแต่ละชุมชน ทั้ง 103 ชุมชน โดยการประสานความร่วมมือกับพื้นที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางของหาดใหญ่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางมาตลาด SMEs สะดวก และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ หอการค้าจังหวัดสงขลา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในความพร้อมใจกันเพื่อผลักดันให้เกิดเป็นตลาด SMEs ซึ่งตลาด SMEs ในหาดใหญ่ ควรเน้นในรูปแบบถนนคนเดินที่มีสินค้า ผลิตภัณฑ์ อาหารที่เป็นอัตลักษณ์ของหาดใหญ่ และตลาดมีในทุกสัปดาห์ ศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ซึ่งเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ มาท่องเที่ยวหาดใหญ่ โดยตลาด SMEs จะเป็นการสร้างความคึกคักในการผลักดันการเพิ่มรายได้จากการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองหาดใหญ่ได้

2. ผลักดันให้เทศบาลนครหาดใหญ่มีการติดตั้งป้ายบอกเล่าประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับเรื่องเล่าตำนานการพัฒนาความเจริญเติบโตของเมืองหาดใหญ่ รวมทั้งป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ย่านดังกล่าวที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่ตลาดกิมหยง ถนนศุภสารรังสรรค์ย่านหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ และเส้นถนนนิพัทธ์อุทิศ 1 ย่านอาคารสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส สถานีรถไฟชุมทางหาดใหญ่

3. ขับเคลื่อนการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ทางศาสนา ได้แก่ วัด มัสยิด โบสถ์ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยเทศบาลนครหาดใหญ่ประสานงานกับวัด มัสยิด โบสถ์ เพื่อสร้างความคึกคักในการท่องเที่ยวของการประชาสัมพันธ์เสน่ห์ความเป็นพหุวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ โดยอาจมีรถตุ๊กตุ๊กท้องถิ่นของเมืองหาดใหญ่ พานักท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว

4. เทศบาลนครหาดใหญ่ค้นหาข้อมูลชุมชนและร่วมมือกับ 103 ชุมชน ในการรวบรวมข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ และ ผลักดันให้มีอินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ในการเป็นบุคคลที่สร้างสรรค์คอนเทนต์ที่น่าสนใจ บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ เพื่อให้ทั้งประชาชนในพื้นที่ได้เรียนรู้เรื่องราวเมืองหาดใหญ่มากขึ้น และ

เป็นการประชาสัมพันธ์ความน่าสนใจในการท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่ได้ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของเทศบาลนครหาดใหญ่

สมมุติฐานที่ 2 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีความสามารถในการอธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ร้อยละ 32.7 โดยทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ต้องมีความร่วมมือเชิงนโยบายมาเป็นกระบวนการในการขับเคลื่อนซึ่งเทศบาลนครหาดใหญ่มีขนบธรรมเนียม ประเพณีทางศาสนาที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในแง่ของความศรัทธา ความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นที่สนใจทั้งกับประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว สามารถถ่ายทอดสู่สาธารณะผ่านการจัดงานตามเทศกาลต่าง ๆ ยิ่งเป็นการได้สร้างชื่อเสียง และ แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดัน ส่งเสริมการจัดงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของแต่ละศาสนาในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ด้วยให้เป็นที่รู้จักและสร้างความดึงดูดใจทั้งแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะชื่นชอบและมีความเชื่อในเรื่องการเสริมดวงชะตาด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทุนเดิมแล้ว หากมีการส่งเสริมประเพณี การจัดงานต่าง ๆ จะส่งผลให้มีเงินสะพัดมากขึ้นในเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

1. เทศบาลนครหาดใหญ่ ร่วมมือกับหอการค้าจังหวัดสงขลา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และวัดในพื้นที่ต่าง ๆ ของหาดใหญ่ ผลักดันการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของประเพณีชาวพุทธ ได้แก่ งานบุญสารทเดือนสิบ โดยอาจมีการจัดงานเป็นสัปดาห์เทศกาล เช่น งานบุญเดือนห้าห่มผ้าพระนอน และงานเรือพระ ประเพณีหลังออกพรรษา โดยผลักดันการจัดงานบุญสารทเดือนสิบให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นแก่นักท่องเที่ยว ด้วยการจัดเป็นเทศกาลระยะเวลายาวนานเป็นสัปดาห์ ทั้งนี้อาจสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับเทศกาลบุญสารทเดือนสิบ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวและอาจมีกิจกรรมที่น่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนร่วมงาน

2. เทศบาลนครหาดใหญ่ร่วมกับมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงตึ้ง) หาดใหญ่ หอการค้าจังหวัดสงขลา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผลักดันการจัดงานย่านพื้นที่หาดใหญ่ไชน่าทาวน์ด้วยการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมการแสดงของจีน ในวิธีการสื่อความหมายซุ้มประตูจินถนนศุภสารรังสรรค์และย่านหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ที่อนาคตจะพัฒนาเป็นเส้นทางมังกรในแง่มุมของความเป็นพหุวัฒนธรรม โดยการเล่าเรื่องผ่านศิลปวัฒนธรรมการแสดงของจีน จะเป็นการเผยแพร่

ความเข้าใจเมืองหาดใหญ่มากขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างความเพลิดเพลินในความน่าสนใจได้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่

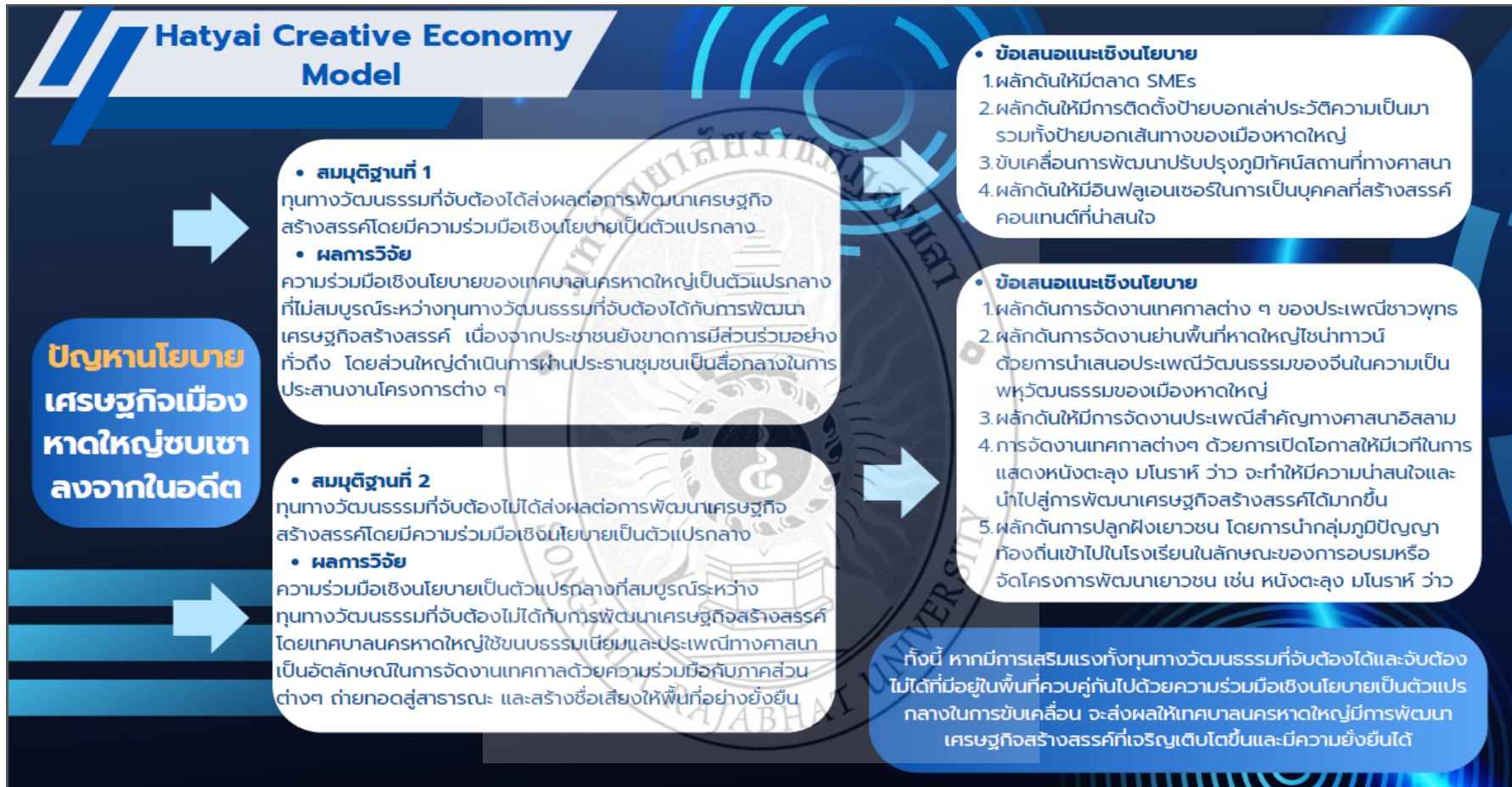
3. เทศบาลนครหาดใหญ่ร่วมกับมัสยิดในเมืองหาดใหญ่ หอการค้าจังหวัดสงขลา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผลักดันให้มีการจัดงานประเพณีสำคัญทางศาสนาอิสลาม เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาหาดใหญ่ส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูเซีย ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นชาวมลายูเซียที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยอาจมีนิตรรศการแบบมีชีวิตในการเล่าเรื่องหาดใหญ่ในมุมมองของวิถีมุสลิมและมีกิจกรรมในเทศกาลต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมและประชาชนในพื้นที่ที่เป็นชาวมุสลิมเพื่อเป็นการสร้างความศรัทธาในการขับเคลื่อนให้มีเงินสะพัดเพิ่มขึ้นจากการจัดงานในเทศกาลดังกล่าว

4. เทศบาลนครหาดใหญ่ ชุมชน หอการค้าจังหวัด ห้างสรรพสินค้าท้องถิ่นของเมืองหาดใหญ่ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดงานเทศกาลต่างๆ ด้วยการเปิดโอกาสให้มีเวทีในการแสดงหนังตะลุง มโนราห์ วาว จะทำให้มีความน่าสนใจและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้มากขึ้น

5. เทศบาลนครหาดใหญ่ร่วมกับโรงเรียนเทศบาลในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ผลักดันการปลูกฝังเยาวชน โดยการนำกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในโรงเรียนในลักษณะของการอบรมหรือจัดโครงการพัฒนาเยาวชน เช่น หนังตะลุง มโนราห์ เรื่องของวาว ด้วยการเริ่มต้นที่โรงเรียนเทศบาลเป็นอันดับแรก

ทั้งนี้ หากมีการเสริมแรงทั้งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ที่มีอยู่ในพื้นที่ควบคู่กันไปด้วยความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางในการขับเคลื่อน จะส่งผลให้เทศบาลนครหาดใหญ่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เจริญเติบโตขึ้นและมีความยั่งยืนได้

ผู้วิจัยสรุปเป็นโมเดลข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model ดังภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4 Hatyai Creative Economy Model

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรศึกษาการวิจัยที่เน้นเฉพาะทางของทุนทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการเข้าถึงข้อมูลการวิจัยเชิงลึกได้มากขึ้น

5.4.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลนครหาดใหญ่กับเทศบาลนครสงขลา เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกันในแง่การขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย

5.4.3 ควรศึกษาเฉพาะการวิเคราะห์ผลความสำเร็จในการดำเนินงานหรือการประเมินโครงการของเทศบาลนครหาดใหญ่ในการขับเคลื่อนทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2568). *ประเพณีแห่งพระสวดเคราะห์มูลนิมิตรภาพสามัคคี (ทุ่งเขี้ยเขี้ยงตั้ง)*. <https://thailandfestival.org/events/6ecf30da-5250-4bf0-bdf8-9558547c65fc>
- กัญญารัตน์ แก้วกมล, นิติคุณ ท้าวทอง, สุปวีณ์ รสรีน, อนุศิษฐ์ เพชรเชนทร์, อมรรัตน์ รัตนสุภา, และจันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์. (2564). การใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม*,11(1), 75-91.
- กัลยาณมิตร นรรัตน์พุทธิ. (2562). *วัฒนธรรม คุณค่าล้ำมูลค่า*. <http://article.culture.go.th/index.php/template-features/137-2019-07-02-06-14-35>
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดสงขลาแบบบูรณาการ.(2567). *แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา พ.ศ.2566-2570 ฉบับทบทวน พ.ศ.2569.แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา-พ.ศ.2566-2570-ฉบับทบทวน-2569.pdf*
- คัชพล จันเพชร และ พิทักษ์ ศิริวงศ์.(2560). การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านซากแก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 10(1),111-121.
- จักรีวัชระ กันบุรมย์.(2564). *ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: ศึกษากรณี กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต*
- เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และ สวริย์ บุญยमानนท์.(2556).บทบาทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการพัฒนาสังคมและชุมชนไทย.*วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันพัฒนศาสตร์*, 7(1), 109-151.
- ณัฐชา ลีปัญญาพร.(2563). *การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในมิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- ณัชชา ศิริรัตนาร.(2561). *ทุนตามแนวคิดของปิแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) กับสื่อชุมชน*.
ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 10 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
จังหวัดนครปฐม วันที่ 29 - 30 มีนาคม 2561.
- ดารณี พลอยจั่น.(2559). *ทุนทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งกับกลยุทธ์ส่งเสริม
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 4(1), 6-17.*
- ศุภณ์ ชมชื่น.(2555). *ทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ*.
รายงานวิจัย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- ทวีวัฒน์ จิตติเวทย์กุล.(2565). *การส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ด้วยวัฒนธรรมการบริหารที่
สนับสนุนการอนุรักษ์ บูรณาการและต่อยอดมรดกภูมิปัญญาทางศิลปกรรม.รายงานการวิจัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.*
- เทศบาลนครหาดใหญ่.(2564). *แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครหาดใหญ่ (พ.ศ.2566-2570).*
เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.
- เทศบาลนครหาดใหญ่.(2568).*นโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่.*
<https://www.hatyaicity.go.th/policy/cate/53>
- เทศบาลนครหาดใหญ่.(2567).*โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านวัฒนธรรม
ท้องถิ่น. https://www.hatyaicity.go.th/files/com_news_
groupmenu9/2024-06_f474365f2ae0648.pdf*
- เทศบาลนครหาดใหญ่.(2567). *โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านอาหาร.*
[https://www.hatyaicity.go.th/files/com_news_groupmenu9/
2025-05_2266eaba8c86913.pdf](https://www.hatyaicity.go.th/files/com_news_groupmenu9/2025-05_2266eaba8c86913.pdf)
- เทศบาลนครหาดใหญ่.(2566). *ข้อมูลพื้นฐาน. https://www.hatyaicity.go.th/content/general*
- เทศบาลนครหาดใหญ่.(2566). *SMART CITY “หาดใหญ่” เมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว น่าลงทุน.*
<https://www.hatyaicity.go.th/frontpage>
- เทศบาลนครหาดใหญ่.(2568). *แผนที่เทศบาลนครหาดใหญ่.*
<https://www.hatyaicity.go.th/content/cate/259>
- ธนันท์ ปุณวรรณา. (2565.) *การจัดการมรดกทางวัฒนธรรม.*
[https://1tambon.kku.ac.th/files/km_items/files/65/1.2_การจัดการมรดกทาง
วัฒนธรรม_Word.pdf?1619490936](https://1tambon.kku.ac.th/files/km_items/files/65/1.2_การจัดการมรดกทางวัฒนธรรม_Word.pdf?1619490936)
- นฤตล สวัสดิ์ศรี และ มีสลิน ปูนอน.(2562).*ศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน
จังหวัดมหาสารคามเพื่อไปสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.*

- นิตยา โพธิ์นอก และ อินทอร แสงอรัญ.(2566). *การเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมของชาติเพื่ออนาคตประชาธิปไตยไทย กรณีศึกษา การใช้ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ในพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงคาน*. รายงานวิจัย สถาบันพระปกเกล้า.
- นิยม ปุราคำ.(2517). *ทฤษฎีของการสำรวจสถิติจากตัวอย่างและการประยุกต์*. ศ.ส. การพิมพ์.
- นพพร บุญแก้ว, ประสพ เรียงเงิน, พิสุทธิ ทรัพย์วิจิตร, และวรญาณ บุญณราช.(2564). บทบาทของวัฒนธรรมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไทย. *วารสารรัฐศาสตร์*, 63(3),108-121.
- บัญชา พงษ์มานะวงศ์.(2561). *ต้นแบบการพัฒนากรุงเทพมหานครสู่เมืองแห่งอาหารการกินด้วยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์*. คุษณินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และ ประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 29(2), 31-48.
- พรราว อรุณรังสีเวช และ รตจิตร อรุณรังสีเวช. (2560). แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์. *วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 2(3), 47-63.
- ภาคีพลเมืองหาดใหญ่.(2568). *(สมุดปกขาว) ข้อเสนอนโยบายแนวทางการพัฒนาเมืองเพื่อไปสู่ "อนาคตหาดใหญ่ที่เราต้องการ"*. ภาคีพลเมืองหาดใหญ่.
- ภาณุรังษี เตือนไธสง,ชยพล อินทรวงค์, และดวงพร ปัทมกิจกุล.(2566). ข้อเสนอเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองจังหวัดแพร่. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(2), 345-358.
- มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งชัยเชียงตุง) หาดใหญ่ (Facebook).(2568). *ประเพณีทิ้งกระจาดมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งชัยเชียงตุง)*. <https://www.facebook.com/tongsiasiangteung/posts/-เชิญร่วมบุญงานเทศกาลทิ้งกระจาดประจำปี-2568-ระหว่างวันที่-19-23-สิงหาคม-พศ2568เร/1167763898731340/>
- ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. (2553). *ทุนความคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์*. ไวลาย.
- สิการย์ เฟื่องฟู.(2561). ความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สู่การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 4(2),174-187.

- สุพรรณภา ประกอบผล, ปรัชญา ชุ่มนาเสียว, พงศ์สัณห์ ศรีสมทรัพย์, และสุชาติ ศรียารัณย.(2561).
*ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านสาขลา
 ตำบลนาเกลือ อำเภอสระบุรี จังหวัดสมุทรปราการ.*
https://islocal.ru.ac.th/images/is_pdf/is_61/6114880002.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2552). *เศรษฐกิจสร้างสรรค์
 (The Creative Economy)*. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3788
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา.(2565). *Eat Pray Love @หาดใหญ่ กิน เที่ยว ไหว้ วิถีมงคล
 ของคนหาดใหญ่*.[https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/
 TCATG220625093518296](https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG220625093518296)
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ.(2564). *Creative
 Economy พาเศรษฐกิจไทยก้าวไกลสู่สากล*. <https://www.nxpo.or.th/th/9440/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2563). *SDGs-เป้าหมายที่ 8 : ส่งเสริมการ
 เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิตภาพ
 และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน*. <https://sdgs.nesdc.go.th/goal-8/>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์.(2565). *รายงานสถานการณ์และความเคลื่อนไหวของ
 เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปี 2565*. [https://www.cea.or.th/th/single-research/Thailand-
 Creative-Industries-Movement-Report-2022](https://www.cea.or.th/th/single-research/Thailand-Creative-Industries-Movement-Report-2022)
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์.(2565). *ABOUT CEA*. <https://www.cea.or.th/th/about>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์.(2568). *แผนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital
 Transformation Strategic Plan)*. <https://www.cea.or.th/dcio>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์.(2568). *โครงสร้างองค์กรของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจ
 สร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)*. <https://www.cea.or.th/th/about>
- หน่วยปฏิบัติการวิจัยด้านการออกแบบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์.(ม.ป.ป.). *เศรษฐกิจ
 สร้างสรรค์คืออะไร*. <http://www.dce.arch.chula.ac.th/creative-economy/>
- อัญชญา ณ ระนอง.(2552). *วิธีการวิจัย. คณะรัฐประศาสนศาสตร์
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*
- อัญชญา มั่นคง.(2560). *บทบาทของทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา
 ชุมชนในตำบลบ้านต๋อน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏเลย, 12(39), 90-100.*

อัมพิกา ชุมมัตยา และ ชาญณรงค์ ศรีสุวรรณ.(2562).การถอดบทเรียนจากกิจกรรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ในการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 12(2), 216-232.

ASEAN - Association of Southeast Asian Nations.(2025). *ASEAN Creative Economy Sustainability Framework*. https://asean.org/wp-content/uploads/2025/05/ASEAN-Creative-Economy-Sustainability-Framework_adopted.pdf

Atiqi Chollisni, Syahrani, Sandra Dewi, Andrew Shandy Utama and M. Anas. (2022). The Concept of Creative Economy Development-Strengthening Post COVID-19 Pandemic in Indonesia: Strategy and Public Policy Management Study. *Linguistics and Culture Review*, 6(S1), 413-426.

Booher, David E. and Innes, Judith E. (2003). *The Impact of Collaborative Planning on Governance Capacity*. Working Paper, No. 2003,03, University of California, Institute of Urban and Regional Development (IURD), Berkeley, CA.

Chris Drew.(2023). *Three Types Of Cultural Capital (Embodied, Objectified, Institutionalized)*. <https://helpfulprofessor.com/types-of-cultural-capital/>

Chukiat Chaiboonsri. (2024). The Potential Analytical Impact of Significant Sectoral Creative Economy on Thailand's Economy: A Case Study of the IRS-CGE Model vs. the CRS-CGE Model for Both the National and Provincial Economies. *Economies* 2024, 12(2), 44; <https://doi.org/10.3390/economies12020044>

Grace Ramsey.(2024). *Cultural Capital Theory Of Pierre Bourdieu*. <https://www.simplypsychology.org/cultural-capital-theory-of-pierre-bourdieu.html>

Helena Biasotto, Renato B. Rodrigues, Rodolfo Wendhause Krause, Vonja Engel and Clarissa Miranda. (2025). Creative economy and unesco creative cities: interfaces between culture, gastronomy and sustainable territorial development in urban tourism. *Cuadernos de Educación y Desarrollo*,17(8), 1-28.

Howlett, M. (Ed.). (2022). *The Routledge Handbook of Policy Tools* (1st ed.). Routledge.

- Policy Management PRO.(2021). *The Principles of Policy Management: Collaborative*.
https://www.linkedin.com/pulse/principles-policy-management-collaborative-policy-management-pro?trk=pulse-article_more-articles_related-content-card
- Peter Bednar.(2013). Integrated Platform for Processing and Traceability of Information within Collaborative Policy Modelling Process in OCOPOMO. *International Journal of Digital Content Technology and its Applications*,7(8),865-873.
- Surtini Pujiastuti, Izza Mafruhah, Muh. Sabandi and Sudarno. (2024). *Development of creative economic industrial use based on regional potential as a local economic development effort (study of the potential for regional potential-based creative economic development as solo's effort towards the Unesco creative city network)*. AIP Conference Proceedings. The 2nd International Conference of Mathematics Education, Learning, and Application, 23–24 September 2023 Jember, Indonesia. <https://doi.org/10.1063/5.0242796>
- Throsby, D. (2001). *Economy and Culture*. The Press Syndicate of The University of Cambridge.
- Venkatesh Sneha and R. Kavitha. (2024). Exploring the economy of creativity and culture in the light of Industry 5.0: a systematic literature review of the setup of creative industries. *Journal of Strategy and Management*.
<https://doi.org/10.1108/JSMA-05-2023-0095>
- World Bank. (2025). *Unlocking Sierra Leone's Creative Future: Creative Economy Diagnostic and Road Map*. <http://hdl.handle.net/10986/43721>

บุคลากรกรม

กรรมการผู้จัดการห้างโอเดียนแพชั่นมอลล์หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 28 พฤษภาคม 2568

คณะกรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง) หาดใหญ่. สอนทนากลุ่ม ,9 พฤษภาคม 2568

นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ เทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568

ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 1. สัมภาษณ์รายบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568

ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 2. สัมภาษณ์รายบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568

ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 3. สัมภาษณ์รายบุคคล, 17 พฤษภาคม 2568

ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 4. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568

ประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่คนที่ 5 มโนราห์โจ๊ก ดาวรุ่ง. สัมภาษณ์รายบุคคล, 1 มิถุนายน 2568

ฝ่ายขายและการตลาด ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล,
10 มิถุนายน 2568

ฝ่ายขายและการตลาด และฝ่ายสื่อสารการตลาดองค์กร ห้างสรรพสินค้า ลีการ์เดนส์ พลาซ่า
หาดใหญ่. สอนทนากลุ่ม, 10 มิถุนายน 2568

รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์รายบุคคล, 25 พฤษภาคม 2568

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model

ที่ สว ๐๖๓๖.๐๘/ ๕๓๖๓

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
๙๐๐๐๐

๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเสนอผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพิจารณานำไปใช้ประโยชน์

เรียน นายกฤษณสินทรพาดใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทสรุปสำหรับผู้บริหารและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้วยอาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ทองแถมแก้ว และอาจารย์ ดร.โยธา เกษารัตน์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง "ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง: กรณีศึกษา เทศบาลนครพาดใหญ่ (Cultural Capital that affect the Creative Economy Development by Collaborative Policy as Mediator Variable : A Case Study of Hat Yai City Municipality)" เสร็จสมบูรณ์แล้ว

งานวิจัยดังกล่าวได้รับรางวัลสุวิทย์ศรีนครินทร์และได้ผลิตเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่มีความสำคัญและจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการกำหนดนโยบายในเขตเทศบาลนครพาดใหญ่

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงขอนำเสนอผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว ต่อท่านนายกเทศมนตรีฯ เพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติหมาย วันจวลา สำหรับการนำเสนอเชิงนโยบาย (Policy Presentation) ต่อคณะกรรมการผู้ที่มีอำนาจของเทศบาลนครพาดใหญ่ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงก ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โรชนพงษ์ ชัยวงษ์)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
โทร. ๐ ๙๕๒๖ ๐๒๑๖
โทรสาร ๐ ๙๕๒๖ ๐๒๑๖
อาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ทองแถมแก้ว หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๖ ๕๖๖ ๕๐๑๖

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ เลขที่สัญญา HuSo.005/2566

ผลผลิตจากรายงานการวิจัย

เรื่อง ทูตทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

CULTURAL CAPITAL THAT AFFECT THE CREATIVE ECONOMY DEVELOPMENT BY COLLABORATIVE POLICY AS MEDIATOR VARIABLE : A CASE STUDY OF HAT YAI CITY MUNICIPALITY

อาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว
อาจารย์ ดร.โซฮยา เกษรัตน์

SONGKHLIANG UNIVERSITY

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา งบประมาณเงินรายได้ (เงินบำรุงการศึกษา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้รับการรับรองตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

COA No. 022/2568 REC No. 010/68

พ.ศ. 2568

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

ปัญหานโยบาย

เศรษฐกิจเมืองหาดใหญ่ซบเซาลงจากในอดีต เนื่องจากสถานการณ์ในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป มีการค้าขายทางออนไลน์ที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อกันได้ทั่วโลก เพื่อให้เกิดความยั่งยืนจึงทำให้วิถีการพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองหาดใหญ่ต้องมีการปรับเปลี่ยน โดยนำทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่มาเป็นจุดพัฒนาในการถ่ายทอดเสน่ห์ของความเป็นพหุวัฒนธรรมเพื่อสร้างความดึงดูดใจให้แก่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เองได้เป็นแหล่งในการเรียนรู้ทุนทางวัฒนธรรมในเทศบาลนครหาดใหญ่และนำไปสู่การพัฒนาสร้างรายได้ในพื้นที่

ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยเรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ สามารถจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้จากผลการศึกษาตาม**สมมุติฐานการวิจัย 2 สมมุติฐาน ดังนี้คือ**

สมมุติฐานที่ 1 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

สมมุติฐานที่ 2 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

สมมุติฐานที่ 1

ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผลการวิจัย

พบว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเทศบาลนครหาดใหญ่มีทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้เป็นที่รู้จักต่อสายตาในเชิงประจักษ์กับสาธารณะที่สามารถเป็นโอกาสในการเสริมสร้างรายได้ แต่ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความแข็งแกร่งต่อการเข้าไปร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ตามกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย ด้วยเหตุผลเป็นเพราะเทศบาลนครหาดใหญ่มีความเป็นสังคมเมือง ประชาชน หรือ ผู้ประกอบการ ต่างคุ้นเคยตามวิถีชีวิตประจำวันของการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง จึงทำให้บทบาทของการเข้าไปมีความร่วมมือเชิงนโยบายยังกระจายไม่ทั่วถึง แต่ทั้งนี้ ในกระบวนการความร่วมมือ เชิงนโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่ได้ดำเนินการอยู่เป็นการประสานผ่านประธานชุมชนซึ่งเป็นสื่อกลางในการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดันการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งบทบาทของภาคประชาชนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองหาดใหญ่ด้วยทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ดังนี้

1. »

การผลักดันให้มีตลาด SMEs เพื่อสนับสนุนประชาชนกลุ่มผู้ค้าขายอาหารพื้นถิ่น และ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของแต่ละชุมชน ทั้ง 103 ชุมชน โดยการประสานความร่วมมือกับพื้นที่ที่เป็นจุดศูนย์กลางของหาดใหญ่ที่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางมาตลาด SMEs สะดวก และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในความพร้อมใจกันเพื่อผลักดันให้เกิดเป็นตลาด SMEs ซึ่งตลาด SMEs ในหาดใหญ่ ควรเน้นในรูปแบบถนนคนเดินที่มีสินค้า ผลิตภัณฑ์ อาหารที่เป็นอัตลักษณ์ของหาดใหญ่ และตลาดมีในทุกสัปดาห์ สุกรี เสาร์ อาทิตย์ ซึ่งเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ มาท่องเที่ยวหาดใหญ่ โดยตลาด SMEs จะเป็นการสร้างความคึกคักในการผลักดันการเพิ่มรายได้จากการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองหาดใหญ่ได้

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดันการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งบทบาทของภาคประชาชนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองหาดใหญ่ ด้วยทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ดังนี้

2. »

ผลักดันให้มีการติดตั้งป้ายบอกเล่าประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับเรื่องเล่าตำนานการพัฒนาความเจริญเติบโตของเมืองหาดใหญ่ รวมทั้งป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ย่านดังกล่าวที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่ตลาดกิมหยง ถนนศุภสารรังสรรค์ ย่านหาดใหญ่ไชน่าทาวน์ และเส้นถนนบีพีทรูอุทิศ 1 ย่านอาคารสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส สถานีรถไฟชุมทางหาดใหญ่

3. »

ขับเคลื่อนการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ทางศาสนา ได้แก่ วัด มัสยิด โบสถ์ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อสร้างความศรัทธาในการท่องเที่ยวของการประชาสัมพันธ์เสน่ห์ความเป็นพหุวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ โดยอาจมีรถตุ๊กตุ๊กท้องถิ่นของเมืองหาดใหญ่ พาเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดันการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งบทบาทของภาคประชาชนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองหาดใหญ่ ด้วยทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ดังนี้

4. »

รวบรวมข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ และ ผลักดันให้มีอินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) ในการเป็นบุคคลที่สร้างสรรค์คอนเทนต์ที่น่าสนใจ บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่ เพื่อให้ทั้งประชาชนในพื้นที่ได้เรียนรู้เรื่องราวเมืองหาดใหญ่มากขึ้น และ เป็นการประชาสัมพันธ์ความน่าสนใจในการท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่ได้ ซึ่งจะเป็ผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของเทศบาลนครหาดใหญ่

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

สมมุติฐานที่ 2

คุณภาพวัฒนธรรมที่**จับต้องไม่ได้**ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างคุณภาพวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยคุณภาพวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ต้องมีความร่วมมือเชิงนโยบายมาเป็นกระบวนการในการขับเคลื่อน ซึ่งเทศบาลนครหาดใหญ่มีขบวนการเตรียม ประเพณีทางศาสนาที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในแง่ของความศรัทธา ความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นที่สนใจกับประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว สามารถถ่ายทอดสู่สาธารณะผ่านการจัดงานตามเทศกาลต่าง ๆ ยังเป็นการได้สร้างชื่อเสียง และ แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดัน ส่งเสริมการจัดงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของแต่ละศาสนาในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ให้เป็นที่รู้จักและสร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะชื่นชอบและมีความเชื่อในเรื่องการเสริมดวงชะตาด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทุนเดิมแล้ว หากมีการส่งเสริมประเพณี การจัดงานต่าง ๆ จะส่งผลให้มีเงินสะพัดมากขึ้นในเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

1. »

ผลักดันการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของประเพณีชาวพุทธ ได้แก่ งานบุญสารทเดือนสิบ โดยอาจมีการจัดงานเป็นสัปดาห์เทศกาล เช่น งานบุญเดือนห้าห่มผ้าพระนอน และ งานเรือพระ ประเพณีหลังออกพรรษา โดยผลักดันการจัดงานบุญสารทเดือนสิบ ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นแก่นักท่องเที่ยว ด้วยการจัดเป็นเทศกาลระยะเวลายาวนานเป็นสัปดาห์ ทั้งนี้อาจสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับเทศกาลบุญสารทเดือนสิบ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ความรู้ให้แก่ นักท่องเที่ยว และอาจมีกิจกรรมที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่มาร่วมงาน

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดัน ส่งเสริมการจัดงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของแต่ละศาสนาในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ให้เป็นที่รู้จักและสร้างความดึงดูดใจทั้งแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะชื่นชอบและมีความเชื่อในเรื่องการเสริมดวงชะตาด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทุนเดิมแล้ว หากมีการส่งเสริมประเพณี การจัดงานต่าง ๆ จะส่งผลให้มีเงินสะพัดมากขึ้นในเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

2. »

ผลักดันการจัดงานย่านพื้นที่หาดใหญ่ไข่น้ำทาวนด้วยการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมการแสดงของจีน ในวิธีการสื่อความหมายข่มประตู่จีน ถนนศุภสารรังสรรค์และย่านหาดใหญ่ไข่น้ำทาวนที่อนาคตจะพัฒนาเป็นเส้นทางมังกร ในแง่มุมของความเป็นพหุวัฒนธรรม โดยการเล่าเรื่องผ่านศิลปวัฒนธรรมการแสดงของจีน จะเป็นการเผยแพร่ความเข้าใจเมืองหาดใหญ่มากขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างความเพลิดเพลินในความน่าสนใจได้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่

ชุมชนจีนทางทิศตะวันออก

ชุมชนจีนทางทิศตะวันตก

วัดจ้อตาง (วัดในเทศบาลนครหาดใหญ่)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดัน ส่งเสริมการจัดงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของแต่ละศาสนาในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ให้เป็นที่รู้จักและสร้างความดึงดูดใจทั้งแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะชื่นชอบและมีความเชื่อในเรื่องการเสริมดวงชะตาด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทุนเดิมแล้ว หากมีการส่งเสริมประเพณี การจัดงานต่าง ๆ จะส่งผลให้มีเงินสะพัดมากขึ้นในเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

3. »

ผลักดันให้มีการจัดงานประเพณีสำคัญทางศาสนาอิสลาม เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาหาดใหญ่ส่วนใหญ่เป็นชาวมลายู ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นชาวมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยอาจมีนิทรรศการแบบมีชีวิตในการเล่าเรื่องหาดใหญ่ในมุมมองของวิถีมุสลิมและมีกิจกรรมในเทศกาลต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวมุสลิมและประชาชนในพื้นที่ที่เป็นชาวมุสลิม เพื่อเป็นการสร้างความศรัทธาในการขับเคลื่อนให้มีเงินสะพัดเพิ่มขึ้นจากการจัดงานในเทศกาลดังกล่าว

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดัน ส่งเสริมการจัดงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของแต่ละศาสนาในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ให้เป็นที่รู้จักและสร้างความดึงดูดใจทั้งแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะชื่นชอบและมีความเชื่อในเรื่องการเสริมดวงชะตาด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทุนเดิมแล้ว หากมีการส่งเสริมประเพณี การจัดงานต่าง ๆ จะส่งผลให้มีเงินสะพัดมากขึ้นในเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

4. »
การจัดงานเทศกาลต่างๆ ด้วยการเปิดโอกาสให้มีเวทีในการแสดงหนังตะลุง มโนราห์ ว่าว จะทำให้มีความน่าสนใจและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรผลักดัน ส่งเสริมการจัดงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของแต่ละศาสนาในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ให้เป็นที่รู้จักและสร้างความดึงดูดใจทั้งแก่นักท่องเที่ยวและประชาชน ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะชื่นชอบและมีความเชื่อในเรื่องการเสริมดวงชะตาด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นทุนเดิมแล้ว หากมีการส่งเสริมประเพณี การจัดงานต่าง ๆ จะส่งผลให้มีเงินสะพัดมากขึ้นในเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

5. »
ผลักดันการปลูกฝังเยาวชน โดยการนำกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในโรงเรียน ในลักษณะของการอบรมหรือจัดโครงการพัฒนาเยาวชน เช่น หนังตะลุง มโนราห์ เรื่องของว่าว ด้วยการเริ่มต้นที่โรงเรียนเทศบาลเป็นอันดับแรก

การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย Hatyai Creative Economy Model (ต่อ)

Hatyai Creative Economy Model

ปัญหานโยบายเศรษฐกิจเมืองหาดใหญ่ของเขา ลงจากในอดีต

- สมมุติฐานที่ 1**
 ภูมิภาควัฒนธรรมที่จับต้องได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง
- ผลการวิจัย**
 ความร่วมมือเชิงนโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นตัวแปรกลางที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างภูมิภาควัฒนธรรมที่จับต้องได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เนื่องจากประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง โดยส่วนใหญ่ดำเนินการผ่านประธานชุมชนเป็นสื่อกลางในการประสานงานโครงการต่าง ๆ
- สมมุติฐานที่ 2**
 ภูมิภาควัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง
- ผลการวิจัย**
 ความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางที่สมบูรณ์ระหว่างภูมิภาควัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเทศบาลนครหาดใหญ่ใช้ระบบธรรมเนียมและประเพณีทางศาสนาเป็นอัตลักษณ์ในการจัดงานเทศกาลด้วยความร่วมมือกับคณาจารย์ต่าง ๆ ถ่ายทอดสู่สาธารณะ และสร้างชื่อเสียงให้พื้นที่อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลักดันให้มีตลาด SMEs
2. ผลักดันให้มีการติดตั้งป้ายบอกเล่าประวัติความเป็นมา รวมทั้งป้ายบอกเส้นทางของเมืองหาดใหญ่
3. ขับเคลื่อนการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ทางศาสนา
4. ผลักดันให้มีอินฟลูเอนเซอร์ในการเป็นบุคคลที่สร้างสรรค์คอนเทนต์ที่น่าสนใจ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลักดันการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของประเพณีชาวพุทธ
2. ผลักดันการจัดงานย่านพื้นที่หาดใหญ่ให้ทันสมัย ด้วยการนำเสนอประเพณีวัฒนธรรมของจีนในความเป็นพหุวัฒนธรรมของเมืองหาดใหญ่
3. ผลักดันให้มีการจัดงานประเพณีสำคัญทางศาสนาอิสลาม
4. การจัดงานเทศกาลต่างๆ ด้วยการเปิดโอกาสให้เวทีในการแสดงหนังตะลุง มโนราห์ ว่าจะทำให้มีความน่าสนใจและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้มากขึ้น
5. ผลักดันการปลูกฝังเยาวชน โดยการนำกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปโรงเรียนในลักษณะของการอบรมหรือจัดโครงการพัฒนาเยาวชน เช่น หนังตะลุง มโนราห์ ว่าจะ

ทั้งนี้ หากมีการเสริมแรงทั้งภูมิภาควัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ที่มีอยู่ในพื้นที่ควบคู่กันไปด้วยความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลางในการขับเคลื่อน จะส่งผลให้เทศบาลนครหาดใหญ่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เจริญเติบโตขึ้นและมีความยั่งยืนได้

ภาคผนวก ข

การนำเสนอแผนพับประชาสัมพันธ์ “ชุมประตุนินทาดใหญ่ไชน่าทาวน์”

ที่ ๒7 ๐๒๒๓.๐๘/๑๒๖๖

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
๙๐๐๐๐

๕ ตุลาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอเสนอแผนปฏิบัติการสัมพันธภาพ "ชุมชนประตูดินหาดใหญ่โซน่าพาราน้ำ" เพื่อพิจารณาการนำไปใช้ประโยชน์
เรียน ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิมีตราภาพสามัคคี (ฟงเจียงเซียงตั้ง) หาดใหญ่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แผ่นพับประชาสัมพันธ์ "ชุมชนประตูดินหาดใหญ่โซน่าพาราน้ำ" จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอาจารย์ ดร.วิศุตา ทองเกษมแก้ว และอาจารย์ ดร.โซชา เกษารัตน์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง "บทบาทวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง: กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ (Cultural Capital that affect the Creative Economy Development by Collaborative Policy as Mediator Variable: A Case Study of Hat Yai City Municipality)" ซึ่งได้ดำเนินการแล้ว

ผลผลิตส่วนหนึ่งจากการวิจัยดังกล่าว คือ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ "ชุมชนประตูดินหาดใหญ่โซน่าพาราน้ำ" ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูลด้านทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของมูลนิธิมีตราภาพสามัคคี (ฟงเจียงเซียงตั้ง) หาดใหญ่

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จิรจอนโยนเสนอแผนปฏิบัติการสัมพันธภาพดังกล่าวต่อท่านประธานกรรมการบริหารฯ เพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติหมาย วัน-เวลา สำหรับการเข้าพบเพื่อนำเสนอรายละเอียดแผนปฏิบัติการสัมพันธภาพนี้ต่อคณะกรรมการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องของมูลนิธิฯ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ขอเป็นอย่างถึงว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ร่วมตัวบรรณาธิการ) ดร.โซชา เกษารัตน์ อธิการบดี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
โทร. ๐ ๙๕๒๖ ๐๒๖๖
โทรสาร ๐ ๙๕๒๖ ๐๒๖๓
อาจารย์ ดร.วิศุตา ทองเกษมแก้ว หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๓ ๕๖๖ ๕๐๖๖

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ที่ สว ๐๒๒๙.๐๑/ว ๒๕๖๔

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ถ้ำทอนเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนาศานต์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
- ๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยอาจารย์ ดร.วิรุฬห์ ทองเกษมแก้ว และอาจารย์ พง.โซฮา เกษารัตน์ อาจารย์ผู้สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ยื่นขอเสนอให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง "ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในจังหวัดสงขลา โดยมีข้อเสนอแนะเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ - Cultural Capital that affect the Creative Economy Development by Collaborative Policy as Mediator Variable : A Case Study of Hat Yai City Municipality"

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณแล้วเห็นว่า ท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัย พร้อมแนบเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ สละมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ทั้งนี้เป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้มีพระอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชษฐพงษ์ จีระจ้อย)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๗๖๒๖ ๕๑๒๕, ๐๗ ๗๖๒๖ ๖๗๖๕

โทรสาร ๐ ๗๖๒๖ ๕๑๒๕

ผู้ประสานงาน : อาจารย์ ดร.วิรุฬห์ ทองเกษมแก้ว โทร. ๐๗ ๗๖๒๖ ๕๑๒๕

ผู้ประสานงาน : อาจารย์ ดร.โซฮา เกษารัตน์ โทร. ๐๗ ๗๖๒๖ ๕๑๒๕

ที่ ยว ๐๒๕๖.๐๑/ว ๒๕๖

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ย่านเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ปรางณี จุลภักดิ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบขอรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
- ๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยอาจารย์ ดร.วิศวุฒ์ ทองภักดิ์ อาจารย์ พง. โสชา เกษารัตน์ อาจารย์สิงห์ศักดิ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ยื่นการอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง "ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีตัวแปรกลางเป็นนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองท่าโขวย Cultural Capital that affect the Creative Economy Development by Collaborative Policy as Mediator Variable : A Case Study of Hai Xue City Municipality"

ในกรณี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือวิจัย พร้อมทั้งเห็นชอบเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาทั้งหมดแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาไว้เป็นอย่างนี้ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอแสดงความนับถือ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัชพงษ์ ชัยราษฎร์)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานอธิการบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๗๕๖๖ ๐๒๒๖, ๐๙ ๒๕๖๖ ๒๕๕๕

โทรสาร ๐ ๗๕๖๖ ๐๒๒๓

ผู้ประสานงาน : อาจารย์ ดร.วิศวุฒ์ ทองภักดิ์ โทร. ๐๙ ๒๕๖๖ ๕๐๒๒

ผู้ประสานงาน : อาจารย์ ดร.โสชา เกษารัตน์ โทร. ๐๙ ๒๕๖๖ ๒๕๖๒

ที่ ๒๖ อบม.๐๘/ว ๒๕

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายปริญญ์ รัตนโกสีย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยอาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ท้องถิ่นแก้ว และอาจารย์ ดร.โซชา เกษารัตน์ อาจารย์สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขออนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง "ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีองค์รวมเมืองเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ Cultural Capital that affect the Creative Economy Development by Collaborative Policy as Mediator Variable : A Case Study of Hat Yai City Municipality"

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญให้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ทั้งนี้ขออนุญาตนำชื่อเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาไว้เป็นอย่างมีค่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศรุตฯ ท้องถิ่นแก้ว)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
โทร. ๐ ๙๙๖๒ ๐๒๒๕, ๐๙ ๙๙๖๒ ๒๙๙๕
โทรสาร ๐ ๙๙๖๒ ๐๒๒๕
ผู้ประสานงาน : อาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ท้องถิ่นแก้ว โทร.๐๙ ๙๙๖๒ ๕๐๑๒
ผู้ประสานงาน : อาจารย์ ดร.โซชา เกษารัตน์ โทร.๐๙ ๙๙๖๒ ๒๙๙๕

ภาคผนวก ง
เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง **ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบาย**
เป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ อยู่ในขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย เรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา งบประมาณเงินรายได้ (เงินบำรุงการศึกษา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.-2567

2. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ขอให้ปฏิบัติตามความสมัครใจของท่าน โดยอาจใช้เวลาในการตอบไม่เกิน 5 นาที ดังนั้น หากท่านรู้สึกว่ามีเวลาหรือไม่มีเวลาที่จะตอบแบบสอบถามนี้ ท่านสามารถปฏิเสธการให้ข้อมูลในครั้งนี้ได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อ ใดๆ ต่อตัวท่าน สำหรับผู้ที่กรุณาให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะถือว่า ท่านยินยอมที่จะให้นำคำตอบของท่านไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำตอบที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น และขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.วิศรดา-ทองแก้วแก้ว และ อาจารย์ ดร.โซชา เกษารัตน์

อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ทำขึ้นของผู้ตอบแบบสอบถาม : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง
- 3) เพศทางเพศ

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

- 1)ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2)ปริญญาตรี
- 3)ปริญญาโท
- 4)ปริญญาเอก
- 5)อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ระยะเวลาในการอยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่.....ปี

5. เขตการเลือกตั้ง

- 1) เขตการเลือกตั้งที่ 1
- 2) เขตการเลือกตั้งที่ 2
- 3) เขตการเลือกตั้งที่ 3
- 4) เขตการเลือกตั้งที่ 4

6. อาชีพ

- 1) ข้าราชการ/พนักงานราชการ
- 2) พนักงานสาขา/นายจ้าง
- 3) พนักงานวิสาหกิจ
- 4) พนักงานเอกชน
- 5) ธุรกิจส่วนตัว
- 6) อาชีพรับจ้าง/กรรมกร/ไม่เข้า การโฆษณา/สมาชิกพรรค/คนมีชื่อเสียง/พ่อค้า/กรรมการ การออกแบบ/ซอฟต์แวร์/ภาพยนตร์/โทรทัศน์/วิทยุ และทางกายภาพ การพิมพ์/ผู้จัดพิมพ์/นักดนตรี/และอื่น ๆ เช่น พนักงานบริษัท/ศิลปิน/นักข่าว/นักเขียน/นักกีฬา
- 7) อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม

คำขึ้นใจของผู้จัดแบบสอบถาม : วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของชุมชน โดย

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางโดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

5	ดีมาก	ระดับมากที่สุด
4	ดีมาก	ระดับมาก
3	พอควร	ระดับปานกลาง
2	พอควร	ระดับน้อย
1	พอควร	ระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		2	3	4	5	
1	ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้					
1.1	เทศบาลนครหาดใหญ่มีกิจกรรมที่สนองประชาชนที่ถาวร ใช้ประโยชน์ได้ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม					
1.2	เทศบาลนครหาดใหญ่มีงาน เที่ยงคืน ออโต้โชว์ เกม กิจกรรม ที่ถือเป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น					
1.3	เทศบาลนครหาดใหญ่มีสถานที่ที่จัดให้มีนิทรรศการ					
1.4	เทศบาลนครหาดใหญ่มีสิ่งประดิษฐ์ทางศิลปกรรมของ ท้องถิ่น เช่น Street Art นำเรื่องราววิถีชีวิตของชุมชน นครหาดใหญ่					
1.5	เทศบาลนครหาดใหญ่จัดทำโครงการพัฒนาทางเทคโนโลยี เพื่อรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และจัดให้มีสถานที่ ให้กับข้อมูลเหล่านี้					
2	ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้					
2.1	เทศบาลนครหาดใหญ่มีงาน ชีววัฒนธรรม ประเพณี พิธี ชุมชน ที่นิยมจัดกิจกรรมของท้องถิ่น					
2.2	เทศบาลนครหาดใหญ่มีงานที่จัดขึ้นเป็นประจำของท้องถิ่น เช่น งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีไหว้พระจันทร์ ทอดแห เป็นต้น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
2.3	มีบทประพันธ์ วรรณกรรม หรือเพลงที่เกี่ยวกับศาสนาศรัทธาในชุมชน					
2.4	ศึกษาแหล่งทางศิลปวัฒนธรรมที่เป็นสัญลักษณ์เฉพาะของเทศบาลนครหาดใหญ่					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความร่วมมือเชิงนโยบาย

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : ขอสงวนสิทธิ์ในส่วนความคิดเห็นเฉพาะความเป็นจริงของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างโดยมีหน่วยกำกับให้ครบถ้วน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับมาก
 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับน้อย
 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	ความร่วมมือเชิงนโยบาย				✓	
1.1	ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมภาคพื้นบ้านที่เทศบาลนครหาดใหญ่					
1.2	ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมภาคพื้นบ้านที่ได้นำมาจัดแสดงที่ศาลาเทศบาลนครหาดใหญ่					
1.3	ท่านได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่					

ข้อ	ข้อกำหนด	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1.4	ท่านได้เข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่					
1.5	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการออกแบบโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่					
1.6	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่ หรือ ภูมิภาคนั้นๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่					
1.7	ท่านได้เข้าร่วมโครงการที่ต่าง ๆ ที่สนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในท้องถิ่นของเทศบาลนครหาดใหญ่					
1.8	ท่านมีวิสัยทัศน์ในการประเมิน แสดงตน แสดงถึงความตั้งใจของโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเทศบาลนครหาดใหญ่					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ถ้าเป็นจริงขอผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุความถี่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวต่างชาติที่ราชการไทย

ผ่านหรือขยาย ✓ ลงในช่องตารางโดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์					
1.1	เทศบาลนครพิจิตรได้ส่งเสริมการพัฒนารูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นที่หลากหลาย					
1.2	เทศบาลนครพิจิตรได้มีการนำความรู้ด้านการวิจัยป้อนสู่ภาคีพัฒนาออกแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมได้มีนวัตกรรม เช่น Street Art การท่องเที่ยว การจัดการ Eat Stay Love, Hatyai Travel to Pray เป็นต้น					
1.3	มีสินค้า หรือ ผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมได้มีนวัตกรรมที่สร้างมูลค่าจากศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ทัศนียภาพของเทศบาลนครพิจิตร					
1.4	การพัฒนาเศรษฐกิจของเทศบาลนครพิจิตร มีการนำทุนจากภายนอก เช่น มีดักขันธ์ผ้าไหม ฯลฯ ของชุมชนเป็นสินค้าเพื่อพัฒนาธรรมในพื้นที่ มาพัฒนาเป็นโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น					

ข้อ	ชื่อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1.3	วิเทศศึกษา มีโครงการจัดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้เข้าชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น การแสดงดนตรี การให้บริการอาหารซึ่งเป็นเมนูติดกับนักท่องเที่ยว ใหอคาที่ร่อนที่อรรถกนิษฐ (ตลาดนัดของ ถนนย่านเมืองเก่าหาดใหญ่)					
1.6	มีการจัดรายการท่องเที่ยวพิเศษชมมรดกวัฒนธรรม มรดกด้านโบราณคดีความเป็นมาของเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว					
1.7	มีวัฒนธรรมประเพณีต่างศาสนาที่เป็นฮีโร่เป็นที่ยอมรับของเทศบาลนครหาดใหญ่ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามามีส่วนร่วม					
1.8	เทศบาลนครหาดใหญ่มีการออกแบบพัฒนาบริการนักท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและความสะดวกสบายในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
1.9	บรรณารักษ์ วิถีชีวิตของประชาชน จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่เทศบาลนครหาดใหญ่ เช่น ย่านเศรษฐกิจเมืองเก่า หาดใหญ่ บ้านเมืองเก่า ได้สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว					

แบบสัมภาษณ์สำหรับการสัมภาษณ์รายบุคคล
เรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบาย
เป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ อยู่ในขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย เรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา งบประมาณเงินรายได้ (เงินบำรุงการศึกษา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
2. แบบสัมภาษณ์สำหรับการสัมภาษณ์รายบุคคล แนวคำถามมีรายละเอียดเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่
3. ต้องได้รับการยินยอมก่อนเท่านั้น ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.วิศรดา / ทองแกมแก้ว และ อาจารย์ ดร.โซชา เกษารัตน์
 อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ : ขอความกรุณาให้ท่านให้ข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยมีความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นตัวแปรกลาง : กรณีศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์.....เวลาสัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

1. ทุนทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ มีอะไรบ้าง
2. บทบาทของท่านในกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบายเป็นอย่างไร ต่อการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยตั้งแต่การเริ่มต้นรวบรวมข้อมูลในการออกแบบนโยบาย การจำลองการออกแบบนโยบาย การสร้างโมเดลตามแนวความคิดของปัญหาปัจจุบันเชื่อมโยงไปสู่ภาพของผลลัพธ์ การเขียนโครงการ การนำไปปฏิบัติตามสถานการณ์ต่าง ๆ และ การประเมินผลลัพธ์จากการนำนโยบาย โครงการไปปฏิบัติ
3. แนวทางในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยกระบวนการความร่วมมือเชิงนโยบาย ในมุมมองของท่านเป็นอย่างไร

วันที่รับรอง : 17 เมษายน 2568
Date of Approval : 17 April, 2025
วันหมดอายุ : 16 เมษายน 2570
Approval Expired Date : 16 April, 2027

พิธี การรับรองมีเงื่อนไขข้อที่ระบุไว้ด้านล่างทุกข้อ

นักวิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
2. ใช้เอกสารแนะนำอาสาสมัคร ใบยินยอม (และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัยหรือใบโฆษณาถ้ามี) แบบต้นฉบับภาษาอังกฤษ และหรือแบบอิเล็กทรอนิกส์ เฉพาะที่มีตราประทับของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เท่านั้น
3. รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ ของกิจกรรมวิจัยใดๆ ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภายในระยะเวลาที่กำหนดในวิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs)
4. ส่งรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับคำขอ
5. หากการวิจัยไม่สำเร็จแล้ว เป็นการแจ้งภายในกำหนด ผู้วิจัยต้องยื่นขออนุมัติโดยกลุ่ม หน่วยงาน 1 เดือน
6. หากการวิจัยแล้วแต่ไม่บรรลุผู้วิจัยต้องแจ้งปิดโครงการตามแบบฟอร์มของคณะกรรมการจริยธรรมในคน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ** อาจารย์ ดร.วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- หน่วยงาน** อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- ที่อยู่** สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000 โทรศัพท์สำนักงาน (มือถือ) 091-8466141 โทรสาร 074-260263 E-mail : wisaruta.th@skru.ac.th

การศึกษา

- ปริญญาเอก รพ.ด.(นโยบายสาธารณะ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ปริญญาโท ศศ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปริญญาตรี ร.บ. (รัฐศาสตร์) บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปริญญาตรี ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

รัฐประศาสนศาสตร์, นโยบายสาธารณะ

ประสบการณ์หัวหน้าโครงการวิจัย

เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีชาหาหรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่” (หัวหน้าโครงการวิจัย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จาก วช. ปี พ.ศ.2555)

เรื่อง “การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา” (หัวหน้าโครงการวิจัย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปี พ.ศ.2564)

การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ (5 ปีย้อนหลัง)

การเผยแพร่รูปแบบฉบับเต็ม

วิศรุตดา ทองแกมแก้ว. (2565). การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการความรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา. (รายงานการวิจัย
ฉบับสมบูรณ์ได้รับทุนจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา ประเมินโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (peer reviewer) ที่มาจาก
หลากหลายสถาบัน และเผยแพร่ในรูปของรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ทางฐานข้อมูล
Thai Digital Collection (TDC) ของ ThaiLIS ปี พ.ศ.2567)

บทความวิจัย

นุชนารถ คงมณี, จิรวัดน์ เพ็ชรภาค และวิศรุตดา ทองแกมแก้ว.(2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง
ของชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา.

วารสารพุทธพัฒนศาสตร์ศึกษา. 3(3), กันยายน-ธันวาคม 2568. 19 หน้า, 110-128.
TCI(2).

ไชยา เกษารัตน์, วิศรุตดา ทองแกมแก้ว และบุญขจร ยี่หะ. (2567). การสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ของ
หลักสูตรตามแนวทางการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ : กรณีศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.** มหาวิทยาลัย
นครพนม. 14(3), กันยายน - ธันวาคม 2567. 14 หน้า, 227-240. TCI(1).

อัญชลีภรณ์ กิจเวช, วิศรุตดา ทองแกมแก้ว และไชยา เกษารัตน์. (2567). ความร่วมมือเชิงนโยบาย
ตามทัศนคติของภาคประชาชนต่อการบริหารจัดการพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา. **Journal of Modern Learning Development.** ศูนย์พัฒนาการ
เรียนรู้สมัยใหม่. 9(2), กุมภาพันธ์ 2567. 13 หน้า, 256-268. TCI(2).

ธัญจิรา ชันเรือง, วิศรุตดา ทองแกมแก้ว และไชยา เกษารัตน์. (2567). อิทธิพลของการนำนโยบาย
ชีวิตวิถีใหม่ไปปฏิบัติภายใต้การระบาดของโควิด-19 ที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลนครสงขลา. **Journal of Modern
Learning Development.** ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่. 9(1), มกราคม 2567.
13 หน้า, 190-202. TCI(2).

การประชุมวิชาการหรือสัมมนาทางวิชาการ

ทิพย์สุคนธ์ ทองฤทธิ, รัตนา คำสงค์, กมลนภัสส์ รัตนสุทธิศักดิ์, พนาวดี จันมาก, เรวดี น้อยเศษ,

สุจิรา ชูหนู และวิศรุตฯ ทองแกมแก้ว. (2568). อิทธิพลของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารโครงการพัฒนาเมืองต้นแบบด้านศิลปวัฒนธรรมเมืองเก่าสงขลา จังหวัดสงขลา. **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ “คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม” ครั้งที่ 16**. จัดโดยมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ร่วมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูแห่งประเทศไทย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สาขาภาคอีสานตอนล่าง หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี และกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี. 22 พฤศจิกายน 2568 มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 10 หน้า, 445-454.

วรัญญา ตูแวมมะ, ปันฐิตา เจนชูบัว, อานันดา สื่อนิ, อมิตา สื่อนิ, พิพัฒน์ สุวรรณ, วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว และบุษอริ ยีหมะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปปฏิบัติภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษา : ย่านเมืองเก่าสงขลา จังหวัดสงขลา. **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 6**. จัดโดยสมาคมวิชาการทางวิศวกรรมไฟฟ้า (ประเทศไทย) ร่วมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และภาคีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาไทย. 21-22 ธันวาคม 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. 11 หน้า, 256-266.

ชื่อ อาจารย์ ดร.ไชยา เกษารัตน์ (ผู้วิจัยร่วม)

หน่วยงาน อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ที่อยู่ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา
จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000 โทรศัพท์สำนักงาน (มือถือ) 091-8466141
โทรสาร 074-260263 E-mail : chaiya.ke@skru.ac.th

การศึกษา

ปริญญาเอก ปร.ด.(การจัดการ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปริญญาโท ร.ป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปริญญาตรี ร.ป.บ.(นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

รัฐประศาสนศาสตร์, การจัดการ, นโยบายสาธารณะ

ประสบการณ์หัวหน้าโครงการวิจัย

เรื่อง “อิทธิพลมาตรฐานผลการเรียนรู้ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขา
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” (หัวหน้าโครงการวิจัย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปี พ.ศ.2562)

การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ (5 ปีย้อนหลัง)

บทความวิจัย

กิริติ พงศ์อักษร, ไชยา เกษารัตน์, ปิยะนุช พรประสิทธิ์ และสุวิมล บัวทอง. (2568). การพยากรณ์
ความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติ พ.ศ. 2562 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา.
วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 18(ฉบับพิเศษ), มกราคม-
มิถุนายน 2568. 14 หน้า, 1-14. TCI(2).

- ไชยา เกษารัตน์, วิศรุตดา ทองแกมแก้ว และบุษมิ อีหมะ. (2567). การสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามแนวทางการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ : กรณีศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม**. มหาวิทยาลัยนครพนม. 14(3), กันยายน - ธันวาคม 2567. 14 หน้า, 227-240. TCI(1).
- อัญชลีภรณ์ กิจเวช, วิศรุตดา ทองแกมแก้ว และไชยา เกษารัตน์. (2567). ความร่วมมือเชิงนโยบายตามทัศนคติของภาคประชาชนต่อการบริหารจัดการพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา. **Journal of Modern Learning Development**. สถาบันพัฒนาการเรียนรู้ศาสตร์สมัยใหม่. 9(2), กุมภาพันธ์ 2567. 13 หน้า, 256-268. TCI(2).
- ธัญจิรา ชันเรือง, วิศรุตดา ทองแกมแก้ว และไชยา เกษารัตน์. (2567). อิทธิพลของการนำนโยบายชีวิตดีขึ้นไปปฏิบัติภายใต้การระบาดของโควิด-19 ที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตเทศบาลนครสงขลา. **Journal of Modern Learning Development**. สถาบันพัฒนาการเรียนรู้ศาสตร์สมัยใหม่. 9(1), มกราคม 2567. 13 หน้า, 190-202. TCI(2).

การประชุมวิชาการหรือสัมมนาทางวิชาการ

- วิษณุ พันธุ์ต่อหล้า, อรรณนัย พันธุ์ต่อหล้า, วันวิสาข์ เสงี่ยมล้ำ, ชนัญชิตา เจริญดี, ชาตยา แก้วไชยศรี และ ไชยา เกษารัตน์ . (2566). การพยากรณ์ความสามารถในการวางแผนการใช้จ่ายเงินของประชาชนในจังหวัดสงขลา. **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ (GNRU) ครั้งที่ 23 (GNRU Conference 23rd)**. จัดโดยสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.) ร่วมกับ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ (GNRU). 27 กุมภาพันธ์ 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 14 หน้า, 125-138.